

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

SONJA URŠIČ

**DRŽAVNI SVET REPUBLIKE SLOVENIJE
MED POLITIKO IN CIVILNO DRUŽBO**

MAGISTRSKO DELO

Ljubljana, 2010

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Sonja Uršič

Mentor: izr. prof. dr. Marjan Brezovšek

**DRŽAVNI SVET REPUBLIKE SLOVENIJE
MED POLITIKO IN CIVILNO DRUŽBO**

Magistrsko delo

Ljubljana, 2010

ZAHVALA

z besedami TONETA Pavčka:

"Sreča je, če se delo dobro opravi in če imaš nekoga rad."

Najlepša hvala mentorju prof. dr. Marjanu Brezovšku za spodbudo, ki mi je pomagala, da sem dokončala delo.

Hvala sinu Žigi Pirkmajerju za potrpežljivost.

IZJAVA O AVTORSTVU

Državni svet Republike Slovenije med politiko in civilno družbo

POVZETEK

Demokracija je kompleksen pojav, ki lahko deluje samo v sozvočju vseh sestavnih delov. Zaradi načina nastanka, unikatne sestave in unikatnih pristojnosti je Državni svet Republike Slovenije drugi dom zakonodajne veje oblasti. Državni svet ima ustavno določene možnosti, iz katerih izhaja pravica ravnanja. To pomeni, da je lahko v katerikoli zadevi, na katere se te možnosti nanašajo, *aktiven kot tudi pasiven*. Uveljavljanje možnosti, ki jih določa ustava, je vezana na uveljavljanje interesov.

Kvaliteta delovanja Državnega sveta je v tem, da je institucionalizirana oblika zastopstva različnih družbenih interesov, organiziranih v petih interesnih skupinah (skupina delodajalcev, skupina delojemalcev, skupina kmetov, svobodnih poklicev in obrtnikov, skupina negospodarskih dejavnosti in skupina lokalnih interesov), s katerimi pridobiva svojo pomembnost in legitimnost kot predstavnik družbenih interesov. Državni svet je pomemben dejavnik v sistemu zavor in ravnovesij med glavnimi nosilci oblastnih funkcij ter omogoča odpiranje kanalov za dostop civilne družbe v politiko; v politiko kot celoto družbenih odnosov, po drugi strani pa posebej v politiko parlamentarne demokracije. Državni svet je v osnovi povezan z uveljavljanjem interesov, razmerij in povezav z volilno bazo, civilno družbo. Na podlagi uresničevanja ustavno opredeljenih pristojnosti lahko vpliva (v okviru zakonodajnega postopka in razmerja do zakonodajalca) na odločitve Državnega zbora, posredno pa tudi na odločitve Vlade in Ustavnega sodišča.

Civilna družba in društva so delovali že pred ustanovitvijo različnih političnih strank in skupnost kot taka pa pred družbo in trgov, prav tako avtentični človek pred abstraktnim državljanom. Državni svet uteleša prav to slovensko izkustvo s političnim in predstavlja zbirališče in jedro interesov vmesnih organizacij, to je društev, zbornic in združenj ter lokalne ravni. V tem smislu ima tudi pomembno funkcijo stabilizacije.

KLJUČNE BESEDE

Državni svet, zastopstvo nosilcev interesov, Državni zbor, Vlada, Ustavno sodišče, politika, civilna družba.

The National Council of the Republic of Slovenia between Politics and Civil Society

ABSTRACT

The adoption of the Constitution of the Republic of Slovenia is the foundation of the parliamentary democracy in Slovenia. The parliamentary Democracy is a complex issue of harmony. Due to unique origin, structure; composition and competences of the National Council of the Republic of Slovenia, it represents the second legislative Chamber. The rights to act upon for the National Council of the Republic of Slovenia are founded by the Constitution of the Republic of Slovenia. However, the relation to any situation of constitutionally based domain, the National Council of the Republic of Slovenia can act upon or non-react at all. To carry into effect the possibilities based upon the Constitution are founded by different interests of the Civil Society which are put into force by the National Council.

The quality of actions of the National Council is evident from fact that it is the institutionalised form of representation of different societal interests, structured in five interest groups, (i.e. the group of employers, the group of employees, the group of farmers, the group of free lancers and craftsmen, the group of tertiary activities, and the group of local interests) which are key element (issue) of importance and legitimacy of the representation of societal interests. The National Council is prime and important element in the system of force brake and balance of power between main authorities of powers and at the same time it is the channel for civil society input., into the politics, i.e. the politics of entire societal relations, especially into the politics of parliamentary democracy. The National Council is based upon putting into force interests, relations, connections with electoral base and civil society. On constitutional basis the National Council can affect in the framework of legislative procedure and relation to the legislator decisions of the National Assembly, and also the decisions of the Government and Constitutional Court, indirectly.

Civil society and civil associations were active before different political parties were established and the community was ahead of society and market economy, and also authentic man was before the abstract citizen. The National Council embodies this particular Slovenian experience with politics, and represents collection point and the essence of interests of intermediary organisations, i.e. societies, chambers and associations and local level organisations of interests. In above described view the National Council carries an important function of stability.

KEY WORDS

The National Council, stakeholder representation, The National Assembly, the Government, Constitutional Court, politics, civil society.

KAZALO

KAZALO PREGLEDNIC, SEZNAMOV, SLIK, TABEL	11
1 UVOD	13
2 METODOLOŠKA ZASNOVA.....	15
2.1 Izhodišče in omejitve magistrskega dela.....	15
2.2 Cilji magistrskega dela	16
2.3 Hipoteze	16
2.4 Metodologija dela.....	17
2.5 Struktura in omejitve	17
2.6 Ključni pojmi	19
3 DRŽAVNI SVET IN POLITIKA.....	21
3.1 Opredelitev pojma politika	21
3.2 Razvojna pot ustavnega besedila.....	22
3.2.1 "Pisateljska ustava"	22
3.2.2 "Demosova ustava"	23
3.2.3 "Podvinska ustava"	23
3.3 Ustavna in teoretična opredelitev Državnega sveta.....	24
4 KLASIFIKACIJA IN PREGLED PRISTOJNOSTI DRUGIH DOMOV.....	26
4.1 Klasifikacija dvodomnih sistemov.....	26
4.2 Primerjalni vidik drugih domov parlamentov v zakonodajnem postopku in postopku spreminjanja ustave	31
5 RAZMERJE MED DRŽANIM SVETOM IN DRŽAVNIM ZBOROM	35
5.1 Razmerja v zakonodajnem postopku	35
5.1.1 Mnenja Državnega sveta	35
5.1.2 Odložilni (suspenzivni) veto.....	37
5.1.3 Zakonodajna iniciativa.....	42
5.1.3.1 Primer zakonodajne iniciative: Zakon o javni rabi slovenščine.....	46
5.1.4 Avtentična razlaga	49

5.2	Zahteva za razpis referendumu ter pojmovna opredelitev referendumu in ljudske iniciative	51
5.2.1	Zahteva Državnega sveta za razpis referendumu.....	51
5.2.1.1	Referendum za kombinirani volilni sistem	52
5.2.1.2	Referendum o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o lastninskem preoblikovanju zavarovalnic	53
5.3	Parlamentarna preiskava.....	54
5.3.1	Ugotavljanje in ocenjevanje dejanskega stanja	54
5.3.2	Politična odgovornost nosilcev javnih funkcij	54
5.3.3	Zahteva Državnega sveta za uvedbo parlamentarne preiskave.....	55
5.3.3.1	Zahteva Državnega sveta, da Državni zbor odredi parlamentarno preiskavo o vzrokih, okoliščinah in posledicah dogodkov na kapitalskem trgu.....	55
5.3.3.2	Zahteva Državnega sveta, da Državni zbor odredi parlamentarno preiskavo o okoliščinah in posledicah vohunske afere	57
5.3.3.3	Zahteva Državnega sveta, da državni zbor odredi parlamentarno preiskavo o politični odgovornosti nosilcev javnih funkcij na Ministrstvu za obrambo ter sprejme tudi druge odločitve iz njegove ustavne pristojnosti	58
5.3.3.4	Zahteva Državnega sveta, da Državni zbor odredi parlamentarno preiskavo o politični odgovornosti Državnega tožilstva Republike Slovenije ter sprejme druge odločitve iz njegove pristojnosti	59
5.4	Sodelovanje v zadevah EU	60
5.5	Sodelovanje v Parlamentarni skupini GLOBE-Slovenija	62
5.6	Državni svet in postopek sprejemanja proračuna.....	63
5.7	Upravljanje stavbe Parlamenta Republike Slovenije	64
6	DRŽAVNI SVET IN SODNA VEJA OBLASTI.....	66
6.1	Mnenja o vseh zadevah iz pristojnosti Državnega zbora	66
6.1.2	Primer sooblikovanja Zakona o upravi	67
6.2	Zahteva Državnega sveta za uvedbo parlamentarne preiskave.....	69
6.3	Ocena ustavnosti in zakonitosti predpisov in splošnih aktov	69

6.3.1 Uporaba in upravljanje nepremičnin v državni lasti obeh samostojnih državnih organov	70
6.3.2 Zagotavljanje ustreznih proračunskih sredstev za izvedbo referendumске kampanje.....	71
6.3.3 Opravljanje poklicne funkcije predsednika Državnega sveta	72
7 DRŽAVNI SVET IN IZVRŠILNA VEJA OBLASTI.....	73
7.1 Mnenja o vseh zadevah iz pristojnosti Državnega zbora	74
7.2 Pojasnila in podatki v zvezi z obravnavanimi zadevami.....	75
7.2.1 Svetniška vprašanja in pobude.....	76
7.2.2 Sodelovanje predstavnikov izvršilne veje oblasti na sejah komisij in Državnega sveta.....	76
7.2.3 Sodelovanje predstavnikov izvršilne veje oblasti na posvetih	77
7.2.4 Primer zakonodajne iniciative ob Predlogu zakona o psihološki dejavnosti	77
8 DRŽAVNI SVET IN CIVILNA DRUŽBA	82
8.1 Poskus opredelitve civilne družbe	82
8.1.1 Prostovoljnost.....	82
8.1.2 Demokratičnost.....	83
8.1.3 Zasebnost	84
8.1.4 Raznoličnost.....	85
9 DRŽAVNI SVET KOT INTERESNO ZASTOPSTVO.....	86
9.1 Volitve članov Državnega sveta.....	86
9.1.1 Volitve predstavnikov interesne skupine lokalnih interesov	87
9.1.2 Volitve predstavnikov funkcionalnih interesov	89
9.1.2.1 Volitve predstavnikov delojemalcev	89
9.1.2.2 Volitve predstavnikov delodajalcev	91
9.1.2.3 Volitve predstavnikov kmetov, obrtnikov in samostojnih poklicev..	92
9.1.2.4 Volitve predstavnikov negospodarskih dejavnosti.....	95

10 POVEZOVANJE DRŽAVNEGA SVETA IN CIVILNE DRUŽBE.....	102
10.1 Pobude, vprašanja in predlogi državnih svetnikov.....	102
10. 2 Posvetovanja.....	105
10.2.1 Posvetovanja z volilno bazo.....	108
10.2.2 Pobude volilne baze za organizacijo posvetov	109
10.2.3 Posvetovanja v zvezi s predlogi zakonov	110
10.3 Projektno sodelovanje Državnega sveta.....	110
10.3.1 Rastoča knjiga.....	111
10.3.2 Projektno sodelovanje.....	111
10.3.3 Podeljevanje priznanj in plaket Državnega sveta.....	112
10.3.3.1 Priznanja Državnega sveta.....	112
10.3.3.2 Plakete Državnega sveta	113
11 VERIFIKACIJA HIPOTEZ IN SKLEP.....	116
12. LITERATURA.....	125

KAZALO PREGLEDNIC, SEZNAMOV, SLIK, TABEL

GRAFI:

Graf 10.1.1 Grafični prikaz pobud, vprašanj in predlogov	103
--	-----

PREGLEDNICE:

Preglednica 5.1 KRONOLOŠKI PREGLED SPREJEMANJA ZAKONA O JAVNI RABI SLOVENŠČINE	46
Preglednica 6.1.2. KRONOLOŠKI PREGLED SOOBLIKOVANJA ZAKONA O UPRAVI	67
Preglednica 7.2.4 KRONOLOŠKI PREGLED PRIZADEVANJ ZA ZAKONSKO UREDITEV PSIHOLOŠKE DEJAVNOSTI	77

SEZNAMI:

Seznam 5.1.3 Seznam zakonov, ki ob ponovnem glasovnju v Državnem zboru niso bili sprejeti, po mandatih	39
Seznam 5.1.4 Seznam sprejetih zakonodajnih iniciativ Državnega sveta	43
Seznam 10.3.3.2.1 Seznam podeljenih plaket tujim predstavnikom kot izraz utrjevanja medesebojnih stikov v obdobju od 10.11.1996 do 5.12.1997	1133

SLIKE:

Slika 3.1 Trije pomeni pojma "politika"	21
---	----

TABELE:

Tabela 4.1 DVODOMNOST	29
Tabela 4.2 DVODOMNOST	30
Tabela 4.2.1 Pregled pristojnosti drugih domov parlamentov v zakonodajnem postopku in postopku spreminjanje ustave	31
Tabela 5.1.2 Pregled zahtev Državnega sveta za ponovno odločanje v Državnem zboru	38
Tabela 5.1.3 Zakonodajna iniciativa	42

Tabela 9.1.2.1 Volilna baza za izvolitev predstavnikov delojemalcev	90
Tabela 9.1.2.2 Volilna baza za izvolitev predstavnikov delodajalcev	91
Tabela 9.1.2.3.1 Volilna baza za izvolitev predstavnikov kmetov	93
Tabela 9.1.2.3.2 Volilna baza za izvolitev predstavnikov obrtnikov	93
Tabela 9.1.2.3.3 Volilna baza za izvolitev predstavnikov samostojnih poklicev	94
Tabela 9.1.2.4.1 Volilna baza za izvolitev predstavnikov univerz, visokih in višjih šol	96
Tabela 9.1.2.4.2 Volilna baza za izvolitev predstavnikov vzgoje in izobraževanja.	96
Tabela 9.1.2.4.3 Volilna baza za izvolitev predstavnikov raziskovalne dejavnosti	97
Tabela 9.1.2.4.4 Volilna baza za izvolitev predstavnikov kulture in športa.....	98
Tabela 9.1.2.4.5 Volilna baza za izvolitev predstavnikov zdravstva	99
Tabela 9.1.2.4.6 Volilna baza za izvolitev predstavnikov socialnega varstva.....	100
Tabela 10.1 Pregled pobud, vprašanj in predlogov iz I., II. in III. mandata.....	1022
Tabela 10.1.2 Seznam vprašanj in pobud državnih svetnikov v obdobju 17. 12. 2002–31. 12. 2006 tretjega mandata	104
Tabela 10.2 Tabelarni pregled organizacij, društev in institucij, ki so sodelovale pri organizaciji posvetov v obdobju od 1992–2001	1055

1 UVOD

Slovenija je mlada država. Dne 23. decembra 1990 so se Slovenci in njeni prebivalci opredelili za samostojno in neodvisno državo. Tedanja Skupščina Republike Slovenije je na skupni seji vseh zborov 25. junija 1991 na podlagi ustavnih amandmajev sprejela Temeljno ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije. Razglasitev državne samostojnosti 25. junija 1991 in sprejetje Ustave Republike Slovenije 23. decembra 1991 sta najpomembnejša konstitutivna akta, ki sta narekovala notranjo graditev države in njeno mednarodno uveljavitev.

Država uresničuje funkcije državne oblasti z različnimi organi, ki jih v ta namen ustanovi. Država torej potrebuje za uresničevanje svojih funkcij določene organe; funkcije in naloge, ki jih opravljajo ti organi in so državne funkcije. Ker država lahko opravlja svoje funkcije samo preko svojih organov, je razumljivo, da bo oblikovala organe v skladu s funkcijami, ki jih ima. V vsaki državi naj bi obstajale tri funkcije državne oblasti: zakonodajna, sodna in izvršilna. Delitev na omenjene tri funkcije ima svoj izvor v ideji o delitvi oblasti, ki jo najdemo že zelo zgodaj v zgodovini, vendar pa se za očeta te ideje šteje Montesquieu. Montesquieu je menil, da morajo biti vse tri vrste državne oblasti med seboj strogo ločene in vsaka mora imeti svojega nosilca. Na ta način naj bi se doseglo nujno potrebno ravnotežje v izvrševanju oblasti, saj noben od posameznih nosilcev ne bi mogel uzurpirati popolne in absolutne oblasti. Vsak bi bil pri izvrševanju svoje funkcije kontroliran in odvisen od nosilcev in drugih dveh funkcij. V državi naj bi se različni družbeni sloji na ta način ustrezno in uravnoteženo razdelili oblast.

Državni svet je nov, samostojen ustaven organ, ki ga je uvedla Ustava Republike Slovenije.

Stališča teorije o delitvi oblasti, torej o tridelni funkcij državne oblasti: zakonodajna, izvršilna in sodna; je očitno, da lahko Državni svet sodi edino v kategorijo zakonodajnih organov.

Upoštevati je potrebno tudi mesto Državnega sveta v sistemu organov državne oblasti. Ustava v IV. poglavju »Državna ureditev« navaja najprej Državni zbor (čl. 80 do 95), na drugem mestu pa Državni svet (čl. 96 – 101). Temu položaju ustrezne so tudi funkcije Državnega sveta, ki jih določa ustava kot zastopstvo interesov.

V demokraciji je oblikovanje, transmisija in vgrajevanje mnenj, sodb in volje posameznih državljanov v nastajajočo zakonodajo bistveno. Izpolnitev pričakovanj posameznikov in javnosti je med drugim odvisna tudi od načina organizacije parlamenta.

Poleg političnih strank, izvoljenih v parlament, ki tvorijo parlamentarne skupine, predstavljajo strukturo družbe tudi interesne skupine. Nobena demokratična država ne more delovati brez takih skupin.

Medtem ko se moč političnih strank odraža v številu glasov in v sedežih, ki jih dobijo v parlamentu, moč interesnih skupin ni mogoče meriti tako enostavno. Ker se funkcije države povečujejo in ta ni več enostavno skrbnik, je oblikovanje mnenj, volje in sodb veliko širše od politike strank.

Pluralnost funkcij, ki se odraža v drugem domu, se samo po sebi ne odraža samo v delitvi oblasti na izvršilno, zakonodajno in sodno, ampak tudi v nadaljnjem oblikovanju zakonodajne oblasti med političnimi strankami in civilno družbo. Mnogostranske odgovornosti moderne države in njenih zakonov zahtevajo kritično in neodvisno mišljenje, temelječe na skupni odgovornosti in odločanju tudi na parlamentarni ravni. Kadar se drugi dom razpoznavno razlikuje od prvega doma in jasno predstavlja stališče baze in civilne družbe, ki sta ga izvolila, opravlja nenadomestljivo vlogo v razvoju države.

Vse funkcije drugega doma lahko prispevajo k moderni razdelitvi oblasti, k zagotavljanju svobode posameznikov in k sprejemanju zakonov, ki so objektivni in usmerjeni v skupno dobro.

2 METODOLOŠKA ZASNOVA

2.1 Izhodišče in omejitve magistrskega dela

Slovenija je že v preteklosti, še posebej pa na prehodu v demokracijo konec 80. let imela in razvila številne sestavine državnosti, kot so npr. skupna zgodovina in kultura, enotno delujoče gospodarstvo, strankarski sistem in tudi ključne družbene in politično-predstavniške institucije, vendar pa je lahko kot vsaka mlada država ranljiva, če institucije ne izpolnjujejo pričakovanj. Institucije so s systemskega vidika še kako potrebne, ker zagotavljajo spodbude in nagrade za kooperativno vedenje in tudi sankcije. Kooperativno vedenje podpira obstoječi politični sistem in posledično rezultira v stabilnosti. Ohranitev in povečanje stabilnosti štejejo za osnovni namen parlamentarnih institucij v novih demokratičnih državah.

Mednje sodijo tudi prizadevanja Državnega sveta Republike Slovenije kot nosilca socialnih, gospodarskih, poklicnih in lokalnih interesov, ki je bil ob bok postavljen Državnemu zboru Republike Slovenije. Konceptualna interesna zasnova je bila udejanjena v procesu institucionalizacije¹.

"Civilna družba je varuh civilizacijskih standardov, po katerih se mora ravnati država pri izvajanju oblasti, oziroma varuh tistih norm, zapisanih v ustavi, zakonih in običajih širšega civilizacijskega okolja, ki jih mora upoštevati, če hoče biti legitimna. Sovržnik civilne družbe pa ni država kot taka, temveč neustavno, nezakonito, necivilizirano izvajanje državne oblasti, saj je civilne družbe tista obrambna črta, ki ščiti državljane pred nasilno državo. Šele civilna družba lahko prisili državo, da se obnaša kot skrbni upravitelj države in družbe" (Novak M. 1967,118).

---

¹ Pojem »institucionalizacije« označuje proces, v katerem neka institucija pridobiva značilno organiziranost in oblikuje učinkovit proces sprejemanja odločitev oz. proces, s katerim organizacije in postopki dosegajo vrednost in stabilnost. Stopnjo institucionalizacije je mogoče meriti s pomočjo formalnih kriterijev (urejenost zakonodajnega postopka, določenost pristojnosti udeležencev v zakonodajnem postopku, itd.), kakor tudi na osnovi empiričnih podatkov o dejanskih procesih (razlike med določenim in dejanskim obnašanjem udeležencev, odstopanja od predvidenega postopka, obseg in kakovost zakonodajnega outputa itd.).

2.2 Cilji magistrskega dela

1. V magistrskem delu bom sledila predvsem cilju predstaviti in osvetliti vlogo, položaj in delovanje Državnega sveta Republike Slovenije. Analiza bo izhajala iz ustavnega položaja in delovanja tega organa v sistemu nepopolne dvodomnosti.
2. Namen dela je analizirati medsebojna razmerja Državnega sveta in Državnega zbora, medsebojne vplive ter povezave z izvršilno vejo in sodno vejo oblasti.
3. Osvetlila bom sodelovanje Državnega sveta kot subjekta v zakonodajnem postopku.
4. Delovanje Državnega sveta bom predstavila na primerih povezovanja z volilno bazo in civilno družbo.

2.3 Hipoteze

1. Kvaliteta delovanja Državnega sveta se kaže v tem, da je **institucionalizirana oblika zastopstva različnih družbenih interesov**, organiziranih v petih interesnih skupinah (skupina delodajalcev, skupina delojemalcev, skupina kmetov, svobodnih poklicev in obrtnikov, skupina negospodarstva in skupina lokalnih interesov), na ta način pridobiva na svoji teži in na svoji legitimnosti kot predstavnik družbenih interesov. Institucionalizirana volilna baza petih interesnih skupin se je s tem praktično razširila na večino relevantnih segmentov naše družbe torej na civilno družbo.

Hipoteza 1: Državni svet je pomemben **dejavnik v sistemu zavor in ravnovesij** med nosilci glavnih oblastnih funkcij.

2. Druga kvaliteta delovanja Državnega sveta pa je v tem, da so preko Državnega sveta prišli v **mehanizem parlamentarne demokracije**, torej v politično sfero, številne iniciative civilne družbe. S predavanji in razpravami prihajajo do izraza različni interesi

pomembnih družbenih skupin in slojev, ki bi se oteženo izrazili kot legitimni interesi družbe, še manj pa bi se uveljavili.

Hipoteza 2: Državni svet omogoča odpiranje kanalov za dostop civilne družbe v politiko: **v politiko kot celoto družbenih odnosov**, po drugi strani pa posebej v politiko parlamentarnega dogajanja.

2.4 Metodologija dela

Pri izdelavi naloge bom uporabljala različne raziskovalne metode:

- metodo analize pisnih virov za analiziranje virov, ki predstavljajo obstoječo organizacijo in vsebinska področja;
- metodo deskripcije oz. deskriptivno metodo za opis sodelovanja Državnega sveta v zakonodajnem postopku, in sicer na treh primerih;
- sistemsko teorijo za opis delovanja sistema v okviru zakonodajne veje oblasti ter povezave z izvršilno in sodno vejo oblasti;
- metodo funkcionalne analize vlog v magistrskem delu obravnavanih subjektov.

2.5 Struktura in omejitve

Čeprav naslov magistrskega dela Državni svet Republike Slovenije med politiko in civilno družbo nakazuje dvopolarnost, je naloga zaradi sistema zavor in ravnovesij strukturirana v trinajst poglavij.

Prvi, uvodni del prinaša izhodišča za proučevanje tematike, pojasnjuje aktualne razloge in relevantnost izbrane teme proučevanja.

Drugo poglavje predstavi izhodišče in cilje preučevanja, opredeli hipoteze, metodologijo raziskovanja, strukturo in omejitve dela ter pojasni ključne pojme.

Tretje poglavje skozi pojmovno opredelitev politike pojasni razvojno pot Ustave Republike Slovenije ter predstavi ustavno in teoretično opredelitev Državnega sveta.

Četrto poglavje podaja klasifikacijo dvodomnih sistemov, primerjavo pristojnosti drugih domov parlamentov, a tudi teoretična izhodišča in možnosti udejanja v realnem življenju.

Peto poglavje razmerja in sodelovanja med Državnim svetom in Državnim zborom opredeljuje in ločuje:

1. zakonodajni postopek, znotraj katerega so v poglavjih predstavljene možnosti sodelovanja v obliki: mnenj Državnega sveta; zahteve, da Državni zbor pred razglasitvijo zakona o njem še enkrat odloča (veto), predlogov za sprejetje zakona, avtentične razlage. Zakon o javni rabe slovenščine predstavlja primer zakonodajne iniciative in razmerja v zakonodajnem postopku med Državnim svetom in Državnim zborom;
2. predstavlja zahtevo za razpis referendumov iz drugega odstavka 90. člena Ustave (zakonodajni referendum);
3. predstavlja zahtevo za uvedbo preiskave o zadevah javnega pomena iz 93. člena Ustave (parlamentarna preiskava);
4. sodelovanje Državnega sveta v zadevah EU;
5. sodelovanje državnih svetnikov v Parlamentarni skupini GLOBE-Slovenija;
6. prikazuje sodelovanje Državnega sveta v postopku sprejemanja proračuna (poslovnik DZ) in
7. predstavi sodelovanje pri upravljanju stavbe parlamenta.

Šesto poglavje je namenjeno povezavi Državnega sveta in sodne veje oblasti s poudarkom na razsežnosti zahteve Državnega sveta za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisov in splošnih aktov, izdanih za izvrševanje javnih pooblastil. Na primeru sooblikovanja Zakona o upravi se pokaže vsa pestrost zavor in ravnovesij.

Sedmo poglavje zajema razmerja Državnega sveta in izvršilne veje oblasti. Kot praktičen primer zakonodajnega postopka in v ponazoritev prepletanja sodelovanja Državnega sveta in civilne družbe je prikazano prizadevanje za zakonsko ureditev psihološke dejavnosti.

Z osmim poglavjem se začne drugi del magistrske naloge, ki je namenjen Državnemu svetu in njegovi povezavi s civilno družbo.

V devetem poglavju je Državni svet predstavljen v funkciji zastopstva nosilcev interesov in nudi vpogled na volitve članov Državnega sveta.

Deseto poglavje je pregled sodelovanja in možnosti uveljavljanja interesov volilne baze, strokovne javnosti in civilne družbe. Pregledno predstavi pobude, vprašanja in predloge članov sveta ter predstavi možnosti sodelovanja in povezovanja v okviru pristojnosti Državnega sveta na posvetih in javnih razpravah. Le-ti so v osnovi razdeljeni na sodelovanje v okviru zakonodajnih postopkov (zakonodajne predloge), vzdrževanje stikov in povezav z volilno bazo in njenimi interesi ter na posvete, ki omogočajo artikulacijo problematike in stališča in možnih rešitvah ter nudijo možnosti projektne sodelovanje. Kot izraz razvijanja in utrjevanja medsebojnih so podeljene plakete in priznanja Državnega sveta.

Enajsto poglavje verificira hipoteze in podaja sklep, v dvanajstem poglavju je navedena literatura.

Magistrsko delo je omejeno z ustavno določenimi pristojnostmi, ki dajejo Državnemu svetu možnost sodelovanja v sistemu zavor in ravnovesij med oblastnimi organi in civilno družbo.

Morebitna omejitev magistrskega dela je tudi v dejstvu, da je njegova avtorica javna uslužbenka, sekretarka Komisije Državnega sveta za državno ureditev.

2.6 Ključni pojmi

Ustava Republike Slovenije v določbah drugega odstavka 3. člena določa: «V Sloveniji ima oblast ljudstvo. Državljanke in državljani jo izvršujejo neposredno z volitvami, po načelu delitve oblasti na zakonodajno, izvršilno in sodno.»

Temeljni pomen tega načela je po tem pojmovanju preprečevanje zlorabe oblasti, kar naj bi uveljavilo politično demokracijo in svobodo posameznika (Grad F. 2000,51).

Politično predstavništvo je v naši ustavni ureditvi izraženo na dva načina, in sicer kot predstavništvo vsega ljudstva in kot predstavništvo nekaterih interesnih skupin v družbi. Gre torej za splošno politično predstavništvo, ki se izraža prek Državnega zbora, in za posebno interesno predstavništvo, ki se izraža prek Državnega sveta. Toda tudi znotraj

Državnega zbora ne velja za vse poslance, da so predstavniki vsega ljudstva Slovenije, kajti dva poslanca predstavljata narodnostni skupnosti (italijansko in madžarsko) (Grad F. 2000, 28).

Parlamentarni sistem se izraža predvsem prek dvojnosti razmerja, torej razmerja med zakonodajno in izvršilno oblastjo. Pač pa je uvedba ustavnega sodstva v precejšnji meri spremenila ta razmerja, saj ustavnosodna kontrola pomembno vpliva na delovanje tako zakonodajne kot tudi izvršilne oblasti (Grad F. 2000,54).

Vlada je hkrati nosilec izvršilne funkcije in najvišji organ državne uprave. V prvem pogledu je Vlada obrnjena nasproti parlamentu, v drugem pa nasproti državni upravi. V vsakem primeru je Vlada politično telo, ki uresničuje politiko stranke oziroma koalicije strank, ki oblikujejo vlado, tako da jo preliva v svoje oblastno delovanje. Sprejeto politiko vlada uveljavlja prek svojih zakonskih in drugih predlogov, ki jih daje parlamentu, in v okviru svoje izvršilne funkcije. Od usode vladnih predlogov v parlamentu pa ni odvisna samo uveljavitev vladne politike, temveč tudi njen obstoj, saj zavračanje njenih predlogov pomeni, da nima več podpore v parlamentu (Grad F. 2000, 124).

Civilna družba je prostor tako za državljanke kot za politike in ne zajema niti politike (glasovanje, plačevanje davkov) niti blagovni promet (delo, kupovanje potrošnje). Civilna družba je dejansko področje med zasebnim trgom in veliko upravo (oblastjo) (Brezovšek 97:6).

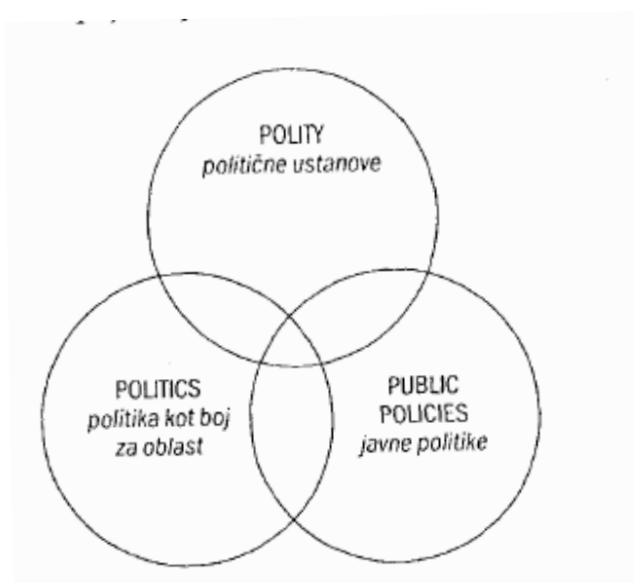
3 DRŽAVNI SVET IN POLITIKA

Politika je mesto refleksije živih posameznikov. Življenje, ki ga živijo, ustvarjajo in mislijo tudi skozi politiko. V njej so rojeni, še preden so fizično tu, iz nje nikoli ne izstopijo, tudi tedaj ne, ko že dolga leta pogrešajo svojo eksistenco. Politiko delajo po svojih predstavah, predstavah realnosti in možnosti, v mejah »mišljivega« kot najbolj trdne realnosti. Za eno trdno realnost pa vedno pride druga, dokler bo življenje. (Lukšič v: Bibič 97, 26).

3.1 Opredelitev pojma politika

Izvorni smoter nove znanstvene discipline, ki se je razvila šele v drugi polovici dvajsetega stoletja, je na podlagi interdisciplinarnega pristopa združevati čim več spoznanj o družbi in njenih problemih in s problemsko in procesualno usmeritvijo v raziskovanju prispevati k reševanju družbenih problemov, upoštevajoč temeljne vrednote, kot so človekove pravice, spoštovanje človekovega dostojanstva, razvoj blaginje in demokracije (Fink H. 2002, 4)

Slika 3.1 Trije pomeni pojma "politika"

Vir: Fink H. (2002, 12)

Slika 3.1 ponazarja tri pojme politike kot boja za oblast (kar je tudi v javnosti splošno poznana definicija), političnih ustanov in javne politike, povezanimi s političnim odločanjem.

Kaj je politika? Odgovor se bo glasil: **politika je oblast in vladavina**, toda razen tega je - praviloma - tudi konflikt interesov, skupni blagor, država politični sistem ipd. Kakšno težo imajo posamezni elementi v politični dejanskosti, lahko določimo samo od primera do primera, od dejanskosti do dejanskosti (Bibič 1997, 44).

Ena najenostavnejših opredelitev javne politike je Dyeva (Fink H. 2002), ki pravi, da je javna politika odgovor na naslednja vprašanja: Kaj vlada (government) dela? Zakaj to dela? Kakšno spremembo dosega? V slovenskem jeziku se zaznava posebnost "javna politika" začela izostrovati šele v razmerah oblikovanja demokratičnega političnega sistema. Demokratične volitve so prinesle doslednejše razlikovanje **politike kot vladanja**, kot boja za oblast in javne politike kot upravlja določenih družbenih podsistemov in reševanje določenih družbenih podsistemov in reševanje določenih družbenih problemov, ki niso vsi enako prepleteni s politiko kot bojem za oblast (Fink H. 2002, 6).

3.2 Razvojna pot ustavnega besedila

Besedilo moderne slovenske ustave je zorelo in se oblikovalo od tekstov "pisateljske" (april 1988), "Demosove" (marec 1990), »podvinske« (avgust 1991) ter predloga predsedstva Slovenije za začetek postopka za sprejem ustave.

3.2.1 "Pisateljska ustava"

Teze za pisateljsko ustavo so se oblikovale v Ustavni komisiji upravnega odbora Društva slovenskih pisateljev in Delovni skupini za ustavni razvoj pri Slovenskem sociološkem društvu. Predlog v poglavju državne ureditve poleg skupščine predvideva

senat, ki je predstavništvo socialnih, ekonomskih interesov, kulturnih in občinskih interesov (organizacij, skupnosti ali ustanov). Po tem predlogu bi morala vlada pridobiti mnenje senata glede vseh najpomembnejših odločitev, kar velja posebej za proračun in za vse zakone, ki gredo na referendum.

Pisateljska ustava je bila javnosti prvič predstavljena na javni tribuni v Cankarjevem domu 25. aprila 1988 (Društvo, 88,108).²

3.2.2 "Demosova ustava"

Predlog demosove ustave v poglavju Državna ureditev takoj za določili Zakonodajna dejavnost Državnega zbora predvideva Državni svet, predstavništvo socialnih, gospodarskih, kulturnih in občinskih teles. Trideset članov naj bi predstavljalo interese organizacij, skupnosti in ustanov, ki so nosilci gospodarjenja, javnih in drugih ustvarjalnih dejavnosti, ki kot take dajejo zaposlitve; delojemalcev, samozaposlenih, kmetijstva, občin. Državni svet lahko postavlja predloge, Vlada mora pridobiti mnenje Državnega sveta glede vseh najpomembnejših odločitev, kar velja posebej za proračun in za vse zakone, ki gredo na referendum.

Dokument z naslovom Delovni osnutek nove slovenske ustave je bil napisan 23. marca 1990 in je bil objavljen potem, ko ga je sprejel Zbor za ustavo - v časopisu Demokracija, št. 14, 10. april 1990 (Jambrek, 92, 387).

3.2.3 "Podvinska ustava"

Skupščina Republike Slovenije je 18. julija 1990 sprejela predlog Predsedstva Republike Slovenije, da se začne postopek za sprejem Ustave Republike Slovenije, in zadolžila Komisijo za ustavno vprašanja, da pripravi osnutek ustave in pri tem izhaja iz

---

² "Državni svet je v sodelovanju s SAZAS 20. novembra 2008 organiziral posvet z naslovom "Izvor Slovenske ustave", na katerem je bilo z zadovoljstvom ugotovljeno, da je "pisateljska ustava", z njenimi temeljnimi izhodišči, povzeta v obstoječo Ustavo Republike Slovenije in v njej posredno torej tudi navzoča, hkrati pa so referenti na posvetu prelagali vrsto sprememb in dopolnitev, ki naj izboljšajo ustavno pravne predpostavke delovanja političnega sistema pri nas." (Zbornik, št. 2/2009:7)
Prispevek z naslovom Izvori Slovenske ustave, Dvajset let po "pisateljski ustavi" je bil objavljen tudi v Biltenu Državnega sveta. Internetna povezava:
http://www.ds-rs.si/dokumenti/publikacije/BiltenDS_dec08.pdf

izhodišč, ki jih vsebuje predlog Predsedstva. Skupina je 31. avgusta 1990 izročila osnutek ustave z razlago. Skupina je v variantnih predlogih v poglavju državna ureditev predlaga le Državni zbor (Jambrek, 92, 420).

Komisija za ustavna vprašanja je vsebinsko obravnavala Državni svet šele, ko je na podlagi doseženega soglasja glede odprtih vprašanj, ki ga je uspela doseči medstrankarska koordinacijska skupina, določila predlog ustave (Vončina, 97 : 5). Šlo je dejansko za zadnje mesece in tedne pred sprejemom Ustave. Odločanje o Državnem svetu se je odvijalo v časovni stiski. Stroka glede tega vprašanja ni bila v zadostni meri angažirana. Državni svet je pomenil predvsem nekakšno vmesno, kompromisno rešitev med pozicijama, ki so ju zastopali zagovorniki enodomnosti in zagovorniki dvodomnosti parlamenta (Cerar, 2006, 33)

23. decembra 1991 je bila sprejeta Ustava Republike Slovenije, s katero je bil postavljen temelj novemu pravnemu sistemu, ki temelji predvsem na spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, na načelih pravne in socialne države, na parlamentarni obliki državne oblasti ter na načelu delitve oblasti na zakonodajno, izvršilno in sodno (Cerar 95, 30).

3.3 Ustavna in teoretična opredelitev Državnega sveta

V teoriji parlamentarizma je tematika dvodomnosti obravnavana predvsem kot sestavina oblik političnih sistemov. Osrednje vprašanje sodobnih političnih sistemov je vprašanje demokracije. Ves čas iščejo ustrezno obliko, da bi se uveljavila volja ljudstva (načelo ljudske suverenosti). Ena smer iskanja je tehtanje prednosti in slabosti klasične trodelbe političnih sistemov (predsedniški, parlamentarni, skupščinski). Druga smer iskanja gradi na principu delitve oblasti. To je privedlo do dveh znanih principov delitve oblasti: horizontalne - med vejami oblasti - in vertikalne, ki upošteva teritorialne aspekte delitve oblasti.

V tej zvezi je treba upoštevati tudi delitev na enodomni in dvodomni parlament. V teoriji je sprejeto stališče, da je delitev na enodomnost in dvodomnost - in sicer ne glede na

ocenjevanje ureditve posameznih od teh sistemov - mogoče šteti za podsistem horizontalne delitve oblasti, pri čemer poudarjajo zlasti pomen načela medsebojne kontrole in ravnotežja med dvema domovoma.

Vse to vodi do spoznanja, da se do demokracije ne pride z enodimenzionalnimi odgovori. Demokracija je kompleksen pojav, ki lahko deluje samo v sozvočju vseh sestavnih delov, ker je sicer motena ali pa celo ogrožena (Kristan I.1996,452).

Temeljni kamen za izgradnjo demokratičnega parlamentarnega sistema je tudi Državni svet Republike Slovenije. Ustava Republike Slovenije v 97. členu določa pristojnosti Državnega sveta.

Državni **svet lahko:**

- predlaga Državnemu zboru sprejem zakonov;
- daje Državnemu zboru mnenje o vseh zadevah iz njegove pristojnosti;
- zahteva, da Državni zbor pred razglasitvijo kakega zakona o njem še enkrat odloča;
- zahteva razpis referendumu iz drugega odstavka 90. člena;
- zahteva preiskavo o zadevah javnega pomena iz 93. člena.

Na zahtevo Državnega zbora mora Državni svet izreči mnenje o posamezni zadevi.

Državni svet ima ustavno določene "možnosti" ("pravice") ravnanja, kar pomeni, da je lahko v katerikoli zadevi, na katere se te možnosti nanašajo, tudi pasiven (Cerar M. 93, 6). Uveljavljanje možnosti, ki jih določa ustava, je vezana na uveljavljanje interesov.

4 KLASIFIKACIJA IN PREGLED PRISTOJNOSTI DRUGIH DOMOV

Vprašanje dvodomnosti in dvodomnosti parlamenta je bilo prisotno ves čas sprejemanja ustave. Teorija in praksa nikoli nista enotni. Tako dr. Franci Grad v uvodnem komentarju k ustavi pravi, da se je na koncu "ustavodajalec odločil za dvodomnost v širšem pomenu, to je za takoimenovano nepopolno dvodomnost, v kateri je prvi dom splošno predstavniško telo, ki ima pravico sprejemati zakone in druge odločitve, drugi dom pa predstavlja nekatere družbene skupine in sam neposredno ne sprejema odločitev, lahko pa do določene mere vpliva na odločitev prvega doma".³

Številne nejasnosti so se porajale tako na načelni ravni: ali je Državni svet drugi dom slovenskega parlamenta. Na praktični ravni so se ob konstituiranju Državnega zbora in Državnega sveta zastavljala vprašanja razmerja med obema državnima organoma, kajti ustavno besedilo je na tem področju izrazito nedorečeno oz. pomanjkljivo. Upoštevanje ustavne določbe je mogoče Državni svet še najustrezneje opredeliti kot organ sui generis (Cerar1993, 5)⁴

4.1 Klasifikacija dvodomnih sistemov

Obstoječi dvodomni parlamenti se med seboj razlikujejo, nekateri bolj, drugi manj. S klasifikacijo jih je mogoče združiti v sorodne skupine. Možni so različni pristopi.

Razlike lahko nastajajo predvsem v dveh pogledih: prvič, glede terminologije in drugič, glede kriterijev razvrščanja parlamentov v ustrezne skupine.

Prednost dajem terminologiji, ki se je pri nas že uveljavila: **popolna in nepopolna dvodomnost.**⁵

---

³ (podrobneje Ustava Republike Slovenije z uvodnim komentarjem dr. Lojzeta Udeta, dr. Francija Grada in Mira Cerarja, ČZ Uradni list RS, 1991, Ljubljana. O problemu enodomnosti in dvodomnosti parlamenta 58, 59 str)

⁴ (podrobneje Miro Cerar v Razpavi - Status državnega sveta, kjer loči argumente za in proti državnemu svetu kot drugemu domu Parlamenta

⁵ Kristan-Ribičič-Grad-Kaučič: Državna ureditev Slovenije, Ljubljana 1994, 108

Menim, da je ta terminologija ustrežnejša od terminologije **simetrična in asimetrična** dvodomnost. Pri slednji se namreč lahko nehote postavlja težišče na strukturni element, torej zahtevo po simetrični oz. nesimetrični institucionalni bazi, kar pa ni odločilno, ampak so odločilne kompetence.

Podlaga (**kriterij**) za razvrščanje posameznih parlamentov bodisi v model popolne dvodomnosti bodisi v model nepopolne dvodomnosti so **kompetence**, ki jih imata oba domova parlamenta, kot odločilni kriterij pa jemljem **zakonodajno funkcijo**.

Zadeva bi bila enostavna, če bi imeli opravka samo z obema glavnima modeloma brez njune notranje strukturiranosti. Tako bi v model **popolne dvodomnosti** razvrstili vse tiste parlamente, v katerih imata oba domova enake kompetence oz. izvršujeta kompetence parlamenta kot enakopravno delovno področje, torej dvodomno. V model **nepopolne dvodomnosti** pa bi razvrstili vse druge dvodomne parlamente, kjer pač domova parlamenta nista enakopravna.

Vendar pa takšna klasifikacija ne bi bila zadostna. Očitno je, da obstajajo razlike med parlamenti znotraj modela popolne dvodomnosti, kot tudi (oz. še večje) znotraj modela nepopolne dvodomnosti. Zato je treba predvideti možnost notranje delitve vsakega od obeh modelov oz. vsake od nosilnih skupin v podskupine itd. Na ta način pridemo do klasifikacije, kjer se lahko združijo v manjše skupine parlamenti, katerih drugi domovi imajo podoben položaj bolj v podrobnostih.

Klasifikacija, ki jo ponazarjata **tabela 4.1.** in **tabela 4.2.**, omogoča znotraj vsake glavne skupine tvorbo več podskupin – odvisno od potreb (oz. od naporov, ki bi jih vložili v podrobno izdelavo kriterijev za posamezne podskupine in za njihovo poimenovanje, kar vso zadevo dokaj oteži). Predlagana klasifikacija prikazuje dva modela oz. dve glavni skupini, znotraj vsake glavne skupine pa še po dve podskupini.

Medtem ko sta v modelu popolne dvodomnosti oba domova parlamenta enakopravna, pa je v modelu nepopolne dvodomnosti prvi dom (spodnji dom) močnejši, kot je drugi dom, katerega kompetence so reducirane in ima šibkejši položaj v primerjavi s prvim domom.

Skupina “**popolna dvodomnost**” se deli v podskupino “popolna dvodomnost najvišje stopnje” in v podskupino “popolna dvodomnost najnižje stopnje”. Kriterij za razvrstitev v prvo podskupino so enake kompetence obeh domov oz. njun enakopraven položaj pri izvrševanju vseh kompetenc parlamenta. V drugi podskupini pa domova nista enakopravna: prvi dom je močnejši od drugega doma, vendar pa je odločilen kriterij za uvrstitev v drugo podskupino enakopraven položaj drugega doma pri izvrševanju zakonodajne funkcije.

Skupina “**nepopolna dvodomnost**” se deli v podskupino “nepopolna dvodomnost najvišje stopnje” in v podskupino “nepopolna dvodomnost najnižje stopnje”. V skupini nepopolne dvodomnosti je položaj drugega doma v odnosu do prvega doma podrejen v vseh pogledih: ima manjše kompetence, manj moči za odločanje. Za uvrstitev v prvo podskupino (“nepopolna dvodomnost najvišje stopnje”) je pogoj sodelovanje v zakonodajnem postopku s pravico absolutnega veta na določene zakone. V drugi podskupini je položaj drugega doma s stališča institucionalnih vzvodov moči maksimalno oslavljen. Končno mu ostane pravica, da o določenem vprašanju prvemu domu sporoči svoje mnenje, če je k temu pozvan.

K navedeni klasifikaciji, prikazani v tabeli 4.2., bi bilo smiselno dodati vsaki glavni skupini še **tretjo podskupino**, torej podskupino »popolna dvodomnost srednje stopnje« in podskupino »nepopolna dvodomnost srednje stopnje«. Tako bi imeli dve glavni skupini (model popolne dvodomnosti in model nepopolne dvodomnosti) in šest podskupin, po tri v vsakem modelu.

To klasifikacijo lahko ponazorimo tudi z **zamišljenim nizom**, katerega začetek tvori model popolne dvodomnosti, zaključi pa ga model nepopolne dvodomnosti. V nizu bi se zvrstilo šest podskupin: najprej podskupina »popolna dvodomnost najvišje stopnje«, nato podskupina »popolna dvodomnost srednje stopnje«, nato podskupina »popolna dvodomnost najnižje stopnje«, nato podskupina »nepopolna dvodomnost najvišje stopnje«, nato podskupina »nepopolna dvodomnost srednje stopnje« in končno podskupina »nepopolna dvodomnost najnižje stopnje«.

Ne da bi delali ob tej priliki analizo kompetenc in položaja drugih domov v dvodomnih sistemih, menim, da lahko kot primere za model popolne dvodomnosti navedemo ZDA, Švico in Italijo. Primeri za model nepopolne dvodomnosti pa bi bili: Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske, Avstrija, Francija, Zvezna republika Nemčija, Kanada, Slovenija.

Tabela 4.1 prikazuje, kakšen je status vsakega od obeh domov parlamenta v modelu popolne dvodomnosti in v modelu nepopolne dvodomnosti.

Tabela 4.1 DVODOMNOST

	Prvi dom (spodnji dom)	Drugi dom (zgornji dom)
I. POPOLNA dvodomnost		
Splošni status	Enakopraven	enakopraven
Zakonodaja	identičen tekst zakona	identičen tekst zakona
	Prvi dom (spodnji dom)	Drugi dom (zgornji dom)
Usklajevanje	nima prednosti	nima prednosti
II. NEPOPOLNA dvodomnost		
Splošni status	Superioren	podrejen
Zakonodaja	prevladujoča vloga	sodelovanje
Usklajevanje	odločujoča volja preglasuje odložni veto	predlaga, ugovarja uporablja veto

Tabela 4.2 ponazarja shematično delitev vsake od glavnih skupin v **dve podskupini**.

Tabela 4.2 DVODOMNOST

POPOLNA DVODOMNOST		NEPOPOLNA DVODODMNST	
Popolna dvodomnost najvišje stopnje	Popolna dvodomnost najnižje stopnje	Nepopolna dvodomnost najvišje stopnje	Nepopolna dvodomnost najnižje stopnje
Oba domova parlamenta imata enake kompetence na vseh področjih	Prvi dom ima prevladujočo vlogo, drugi dom ima reducirane kompetence, vendar sta v zakonodajnem postopku oba domova enakopravna(zakoni morajo biti sprejeti v identičnem besedilu, po potrebi po usklajevanju; prvi dom ne more preglasovati drugega doma)	Prvi dom prevladuje s kompetencami na vseh področjih; drugi dom sodeluje vsaj v zakonodajnem postopku, pri čemer je njegovo najmočnejše sredstvo absolutni veto	Prvi dom prevladuje s kompetencami na vseh področjih; drugi dom ima reducirane kompetence: če so le-te maksimalno reducirane, ne sodeluje v zakonodajnem postopku in nima formalnih iniciativ, ampak ima samo pravico dajati mnenje, kadar je zanj zaprosen

Vir: Kristan I. (1997, 8-10)⁶

Državni svet Republike Slovenije 2002 Zbornik dvodomnost - demokracija in vloga civilne družbe (tretje srečanje združenja evropskih senatov Ljubljana junij 2002,14)

⁶ Prvi predsednik dr. Ivan Kristan se je neomajno postavil v bran dvodomnosti slovenskegaparlamentarnega sistema in pri tem izhajal iz mesta državnega sveta v sistemu organov državne oblasti in funkcij Državnega sveta, opredeljenih v Ustavi Republie Slovenije. Kot predsednik prvega mandata Državnega sveta Republike Slovenije je oral ledino v delovanju in uveljavljanju Državnega sveta. Povezal je interese volilne baze, civilne družbe, strokovne in širše javnosti prek posvetov, javnih razprav, predavanj. Na ta način je mnoga stališče Državni svet uspešno uveljavil že v zgodnjih fazah zakonodajnega postopka. Utrjeval je prepričanje, da je uspešnosti Državnega sveta ne gre meriti samo po številu odložitnih vetov. (To je zapisala avtorica besedila utemeljitve (U.S.) sklepa o podelitvi priznanja Državnega sveta prvemu predsedniku Državnega sveta prof. dr. Ivanu Kristanu na 81. seji, dne 4. 12. 2002)

4.2 Primerjalni vidik drugih domov parlamentov v zakonodajnem postopku in postopku spreminjanja ustave

V tabeli 4.2.1 prikazani pregled pristojnosti drugih domov parlamentov je le ponazoritev, kako v 70 državah z različnimi ureditvami določajo pristojnosti drugih domov. Univerzalnega recepta seveda ni in vsaka država izhaja iz svoje tradicije, kulture, zgodovine in drugih okoliščin. Preslikave so tvegane ravno zaradi navedenih okoliščin, dosti bolj pogosto so upoštevani zgledi. Ureditev Državnega sveta Republike Slovenije je posebna, kot je posebna - unikatna mlada država Republika Slovenija

Tabela 4.2.1 Pregled pristojnosti drugih domov parlamentov v zakonodajnem postopku in postopku spreminjanje ustave

1. DEL

Države po abecednem vrstnem redu od Alž do Fid

Št.	DRŽAVA	DRUGI DOM PARLAMENTA IMA				PRISTOJNOSTI V POSTOPKU SPREMEMBE USTAVE
		POPOLNA DVODOMNOST PARLAMENTA	PRAVICO DO ZAKONODAJNE INICIATIVE	PRAVICO DO ZAKONODAJNE INICIATIVE ZA ZAKONE S PODROČJA FINANC	PRAVICO DO VLAGANJA AMANDMAJEV	
1.	Alžirija	NE	NE	NE	NE	DA
2.	Antigua in Barbuda	NE	DA	NE	DA	DA
3.	Argentina	DA	DA	DA	DA	DA
4.	Avstralija	DA	DA	NE	DA	DA
5.	Avstrija	NE	DA	DA	NE	DA
6.	Bahami	NE	DA	NE	DA	DA
7.	Bahrein	NE	DA	DA	DA	Samo procesno
8.	Barbados	NE		NE	DA	DA
9.	Belgija	NE	DA	DA	DA	DA
10.	Belize	NE	DA	NE	DA	NE
11.	Belorusija	NE	DA	DA	DA	DA

12.	Bolivija	DA	DA	DA	DA	DA
13.	Bosna in Hercegovina	DA	DA	DA	DA	DA
14.	Botsvana	NE	NE	NE	NE	Samo procesno
15.	Braziliya	DA	DA	DA	DA	DA
16.	Burundi	NE	DA	DA	DA	DA
17.	Češka	NE	DA	DA	DA	DA
18.	Čile	DA	DA	NE	DA	DA
19.	Dominikanska Republika	DA	DA	DA	DA	DA
20.	Egipt	NE	NE	NE	NE	Samo procesno
21.	Etiopija	NE	NE	NE	DA	DA
22.	Fidži	NE	NE	NE	DA	DA

2. DEL

Države po abecednem vrstnem redu od Fil do Nem

Št.	DRŽAVA	POPOLNA DVODOMNOST PARLAMENTA	DRUGI DOM PARLAMENTA IMA			
			PRAVICO DO ZAKONODAJNE INICIATIVE	PRAVICO DO ZAKONODAJNE INICIATIVE ZA ZAKONE S PODROČJA FINANC	PRAVICO DO VLAGANJA AMANDMAJEV	PRISTOJNOSTI V POSTOPKU SPREMEMBE USTAVE
23.	Filipini	DA	DA	DA	DA	DA
24.	Francija	NE	DA	NE	DA	DA
25.	Gabon	NE	DA	NE	DA	DA
26.	Grenada	NE	DA	NE	DA	Samo procesno
27.	Haiti	DA	DA	NE	DA	DA
28.	Indija	DA	DA	DA	DA	DA
29.	Irska	NE	DA	NE	DA	Samo procesno
30.	Italija	DA	DA	DA	DA	DA
31.	Jamajka	NE	DA	NE	DA	DA
32.	Japonska	NE	DA	DA	DA	DA
33.	Jemen	NE	NE	NE	NE	NE
34.	Jordanija	DA	DA	NE	DA	DA

35.	Južna Afrika	NE	DA	NE	DA	DA
36.	Kambodža	NE	DA	DA	NE	NE
37.	Kanada	DA	DA	DA	DA	Samo procesno
38.	Kazahstan	NE	DA	DA	DA	DA
39.	Kirgizistan	NE	DA	DA	NE	DA
40.	Kolumbija	DA	DA	DA	DA	DA
41.	Kongo	NE	DA	DA	DA	DA
42.	Lesoto	NE	NE	NE	DA	DA
43.	Liberija	DA	DA	NE	DA	DA
44.	Madagaskar	NE	DA	NE	DA	DA
45.	Malezija	NE	DA	NE	DA	DA
46.	Maroko	NE	DA	NE	DA	DA
47.	Mavretanija	NE	DA	DA	DA	DA
48.	Mehika	DA	DA	NE	DA	DA
49.	Namibija	NE	NE	NE	DA	DA
50.	Nemčija	NE	DA	DA	DA	DA

3. DEL

Države po abecednem vrstnem redu od Nep do Zdr

Št.	DRŽAVA	POPOLNA DVODOMNOST PARLAMENTA	DRUGI DOM PARLAMENTA IMA		PRAVICI DO ZAKONODAJNE INICIATIVE ZA ZAKONE S PODROČJA FINANC	PRAVICI DO VLAGANJA AMANDMAJEV	PRISTOJNOSTI V POSTOPKU SPREMEMBE USTAVE
			PRAVICI DO ZAKONODAJNE INICIATIVE				
51.	Nepal	NE	DA		NE	DA	DA
52.	Nigerija	DA	DA		DA	DA	DA
53.	Nizozemska	NE	NE		NE	NE	DA
54.	Pakistan	DA	DA		DA	DA	DA
55.	Palau	DA	DA		DA	DA	DA
56.	Paragvaj	NE	DA		DA	DA	DA
57.	Poljska	NE	DA		DA	DA	DA
58.	Romunija	DA	DA		DA	DA	DA
59.	Rusija	NE	DA		DA	DA	DA
60.	Slovenija	NE	DA		DA	NE	NE
61.	Svaziland	DA	DA		DA	DA	DA
62.	Sveta Lucija	NE	DA		NE	DA	Samo procesno
63.	Španija	NE	DA		DA	DA	DA

64.	Švica	DA	DA	DA	DA	DA
65.	Tadžikistan	NE	DA	DA	DA	NE
66.	Tajska	NE	NE	NE	DA	DA
67.	Trinidad in Tobago	NE	DA	NE	DA	DA
68.	Urugvaj	DA	DA	DA	DA	DA
69.	Velika Britanija	NE	DA	NE	DA	DA
70.	Združene države Amerike	DA	DA	NE	DA	DA

Vir: Grims B. (2006, 54-58)

Ureditev drugih domov je v nasprotju z ureditvijo prvih zelo raznolika. Nekateri izmed njih so enako močni kot prvi domovi. So neposredno voljeni, imajo pristojnosti, ki so enakovredne pristojnostim prvih domov. Večinoma pa so drugi domovi šibkejši, voljeni neposredno, posredno ali imenovani, imajo samo nekatere pristojnosti, svetovalno funkcijo ipd., kar je pokazala tudi Primerjalnopravna analiza dvodomnosti ustavnih držav sveta (Cerar M. 2007, 2).

Državni svet ima položaj (nepopolnega) drugega doma (Kristan I. 1996,453). Glede na različnost ureditev in pristojnosti drugih domov, prikazanih v tabeli, bi poudarili, da ima Državni svet pravico zakonodajne iniciative, da lahko v zakonodajni postopek vloži zakone s področja financ, ne more vlagati amandmajev in nima pristojnosti v postopku spreminjanja ustave.

Prof. dr. Cirila Ribičič meni: "Mislim, da bi bilo smiselno v postopek spreminjanje ustave vključiti tudi Državni svet. Prvič zato, ker v dosedanjih spremembah ustave lokalni in poklicni interesi niso bili (dovolj) zastopani. In drugič zato, bi to pomenilo vgraditi v sistem novo **demokratsko oviro** zoper neupravičene in prepogoste spremembe ustave. Ob tem ne skrivam, da gre za povsem nasprotno pojmovanje učinkovitosti državne ureditve, kot jo zastopajo pristaši ukinjanja Državnega sveta" (Ribičič, C. 2002,9)

5 RAZMERJE MED DRŽANIM SVETOM IN DRŽAVNIM ZBOROM

Razmerja med Državnim svetom in Državnim zborom temeljijo na

- pristojnostih, ki jih določa Ustava Republike Slovenije
- določbah Zakona o Državnem svetu
- določbah Poslovnika Državnega zbora
- in medsebojnih sporazumih o sodelovanju.

5.1 Razmerja v zakonodajnem postopku

Državni svet spada v zakonodajno vejo oblasti. Temelj medsebojnih razmerij Državnega zbora in Državnega sveta določa Ustava Republike Slovenije in ureja mala ustava - Poslovnik Državnega zbora. Državni svet se vključuje v postopek sprejemanja zakonov, o katerih dokončno odloča Državni zbor. Neposredno v zakonodajni postopek posega z odločilnim vetom, zahtevo za razpis referendum, dajanjem mnenj in tudi z zakonodajno iniciativo. Na vsebino zakonov lahko vpliva tudi z zahtevo za presojo ustavnosti in zakonitosti zakonov, ki jo vloži na Ustavno sodišče. Vendar pa se s to pristojnostjo, ki je za Državni svet zelo pomembna, ne vključuje v zakonodajni postopek, ampak lahko z njo doseže razveljavitev zakona oziroma dela zakona po začetku veljavnosti zakona, ko je zakonodajni postopek že zaključen.

5.1.1 Mnenja Državnega sveta

Mnenja Državnega sveta niso vezana samo na vlogo Državnega sveta v zakonodajnem postopku, ampak tudi na njegovo vlogo izven zakonodajnega postopka. Državni svet lahko da mnenje o vseh zadevah iz pristojnosti Državnega zbora. Državni svet ter predvsem njegova delovna telesa se veliko poslužujejo pristojnosti dajanja mnenj. Na ta način se interesi, izraženi v Državnem svetu, prenašajo neposredno v zakonodajni postopek Državnega zbora.

Glede na to, da Državni svet sodeluje z Državnim zborom in njegovimi delovnimi telesi v drugi obravnavi predloga zakona, ko se predlog zakona v delovnem telesu in na

plenarnem zasedanju amandmira po členih, se Državni svet in njegova delovna telesa, ki nimajo pristojnosti vlaganja amandmajev na predloge zakonov, poslužujejo pristojnosti dajanja mnenj⁷, v katerem navedejo konkretne pripombe k predlogom zakonov. Konkretne pripombe vsebujejo predlog besedila spremembe posameznega člena z obrazložitvijo (enako kot amandma). Takšne konkretne pripombe lahko "posvojijo" poslanci ali matična delovna telesa Državnega zbora, na koncu pa jih sprejme Državni zbor.

Državni svet načeloma lahko sodeluje z mnenji v vseh treh obravnavah zakonodajnega postopka zbora, Državni svet oziroma njegova komisija lahko tudi v drugi obravnavi predloga zakona sprejme mnenje o razlogih, načelih, ciljih in poglobitnih rešitvah predloga zakona.

Ustava določa tudi, da mora Državni svet izreči mnenje o posamezni zadevi na zahtevo Državnega zbora. Mnenje za Državni zbor ni obvezujoče.

V primeru izredne seje, nujnega ali skrajšanega zakonodajnega postopka določi Kolegij predsednika Državnega zbora rok za oblikovanje mnenja Državnega sveta, saj so roki v Državnem zboru v tem primeru zelo kratki in brez določitve tega roka Državni svet ne bi imel časa za obravnavo predloga zakona. Ta rok, ki ne sme biti krajši od štiriindvajsetih ur, se določi glede na nujnost zadeve oziroma potrebe države. Rok mora biti razumen, vendar se njegova dolžina lahko določa glede na nujnost obravnavanja zadeve zaradi

---

⁷ Državni svet na začetku vsakega mandata izvoli predsednike, podpredsednike in člane komisij Državnega sveta Republike Slovenije. Na 3. seji, dne 23.1.2008 so bile izvoljene:

1. Komisija Državnega sveta Republike Slovenije za državno ureditev
2. Komisija Državnega sveta Republike Slovenije za mednarodne odnose in evropske zadeve
3. Komisija Državnega sveta Republike Slovenije za gospodarstvo, obrt, turizem in finance
4. Komisija Državnega sveta Republike Slovenije za kulturo, znanost, šolstvo in šport
5. Komisija Državnega sveta Republike Slovenije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide
6. Komisija Državnega sveta Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj
7. Komisija Državnega sveta Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
8. V skladu z določili zakona je bila Mandatno-imunitetna komisija izvoljena na konstitutivni seji in pričela delo s potrditvijo mandatov državni svetnikom

potreb države. Pred potekom tega roka Državni zbor ne more odločati o zadevah, razen če Državni svet pošlje obvestilo, da k predlogu mnenja ne bo podal.

Ustavna ureditev mnenj Državnega sveta ne omejuje le na zakonodajni postopek, pač pa lahko Državni svet vlaga mnenja na vse zadeve iz pristojnosti Državnega zbora. To pomeni, da lahko mnenje vlaga tudi v ustavnorevizijskem postopku, postopku sprejemanja državnega proračuna ipd. Državni svet lahko poda mnenje k ustavnemu zakonu, k državnemu proračunu, k predlogu deklaracije ipd. Od Državnega zbora je odvisno, ali bo mnenje Državnega sveta upošteval ali ne (Pravna ureditev DS RS 2004:23).

5.1.2 Odložilni (suspenzivni) veto

Odložilni veto je ena izmed najpomembnejših pristojnosti Državnega sveta. Državni svet tako zahteva od Državnega zbora, da ponovno odloča o zakonu. Takšno zahtevo lahko državni svet vloži v roku sedmih dni od sprejetja zakona. Seja Državnega sveta, na kateri se glasuje o vetu Državnega sveta, se zato skliče praviloma šesti dan po sprejemu zakona v Državnem zboru.

Pri ponovnem odločanju mora za sprejem zakona glasovati večina vseh poslancev (absolutna večina), razen če je za sprejem zakona predpisana strožja večina. V takšnem primeru se s takšno večino odloča tudi pri ponovnem odločanju o zakonu na podlagi veta. Državni zbor mora zakon izglasovati z absolutno večino. Ponovna odločitev Državnega zbora je dokončna.

Državni svet lahko vloži veto le na zakone, ne pa tudi na druge akte, npr. na ustavo, na državni proračun, PoDZ, čeprav imajo nekateri od teh naravo zakona. Veto državnega sveta je za zakonodajni postopek pomemben institut, saj zakonodajni postopek ni končan za noben zakon vse dotlej, dokler ni jasno, ali je Državni svet vložil odložilni veto oziroma ali ga še lahko vloži. Državni zbor ponovno odloča le o tem, ali bo zakon v

nespremenjenem besedilu sprejel ali ne. Odločitev Državnega zbora je dokončna. (Pravna ureditev DS RS 2004, 21).

Tabela 5.1.2 Pregled zahtev Državnega sveta za ponovno odločanje v Državnem zboru

DRŽAVNI SVET		DRŽAVNI ZBOR	
NEsprejeti predlogi vetov v DS	Sprejeti predlogi vetov v DS	Sprejeti zakoni v DZ (ob ponovnem glasovanju)	Sprejeti VETO (ob ponovnem glasovanju)
I. Mandat 1992 - 1997		26 (76%)	8 (24%)
26	34		
II. Mandat 1997 - 2002		19 (86%)	3 (14%)
20	22		
III. Mandat 2002 - 2007		20 (83%)	4 (17%)
6	24		
IV. Mandat 2007 - 2012		9 (90%)	1 (10%)
10	10		

Vir: Zbir podatkov iz arhiva Službe Državnega sveta (27. 11. 2009)

Navedeni podatki kažejo, da je bilo delo Državnega sveta v prvem mandatu v večji meri usmerjeno k zahtevi, da Državni zbor pred razglasitvijo kakega zakona o njem še enkrat odloča.

Ob ponovnem glasovanju v Državnem boru v prvem mandatu 24% zakonov ni dobilo ponovne podpore, v drugem mandatu 14%, v tretjem 17% in četrtem 10% (do 27.11.200).

Vendar je potrebno podatke upoštevati v širšem kontekstu zakonodajnega procesa (ne samo v tehnicističnem pogledu).

Seznam 5.1.3 Seznam zakonov, ki ob ponovnem glasovanju v Državnem zboru niso bili sprejeti, po mandatih

I. Mandat (1992–1997)

Ob ponovnem glasovanju o zakonu, v Državnem zboru niso bili sprejeti naslednji zakoni:

1. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o državljanstvu Republike Slovenije (21. seja Državnega sveta - 29. 11. 1993)
Zakon v Državnem zboru ob ponovnem glasovanju NI bil sprejet
(15. seja Državnega zbora s pričetkom 2. 12. 1993);
2. Zakon o določitvi višine invalidskih in veteranskih prejemkov za leto 1994
(23. seja Državnega sveta - 22. 12. 1993)
Zakon v Državnem zboru ob ponovnem glasovanju NI bil sprejet
(2. izredna seja Državnega zbora - 23. 12. 1993);
3. Zakon o določitvi višine invalidskih prejemkov
(33. seja Državnega sveta - 8. 6. 1994),
Zakon v Državnem zboru ob ponovnem glasovanju NI bil sprejet
(22. izredna seja Državnega zbora s pričetkom 20. 6. 1994);
4. Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov
(34. seja Državnega sveta - 29. 6. 1994)
Zakon v Državnem zboru ob ponovnem glasovanju NI bil sprejet
(23. seja Državnega zbora s pričetkom 19. 7. 1994);
5. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini
(77. seja Državnega sveta - 27. 6. 1996);
Zakon v Državnem zboru ob ponovnem glasovanju NI bil sprejet
(46. izredna seja Državnega zbora - 3. 7. 1996)

6. 26. Zakon o dopolnitvah Zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji
(79. seja Državnega sveta - 24. 7. 1996)
Zakon v Državnem zboru ob ponovnem glasovanju NI bil sprejet
(48. izredna seja Državnega zbora - 26. 7. 1996)

7. Zakon o posebnem davku od cestnih motornih vozil
(89. seja Državnega sveta 28. 5. 1997)
Zakon v Državnem zboru ob ponovnem glasovanju NI bil sprejet
(6. seja Državnega zbora - 1. 7. 1997)

8. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o notariatu
(94. seja Dravnega sveta - 16. 7. 1997)
Zakon v Državnem zboru ob ponovnem glasovanju NI bil sprejet
(12. izredna seja Državnega zbora – 29 .7. 1996)

II. Mandat (1997–2002)

Ob ponovnem glasovanju o zakonu v Državnem zboru niso bili sprejeti naslednji zakoni:

1. Zakon o upravnih taksah
(24. seja Državnega sveta - 23. 12. 1998)
Zakon v Državnem zboru ob ponovnem glasovanju NI bil sprejet
(31. izredna seja Državnega zbora - 19. 1. 1999)

2. Zakon o spremembi in dopolnitvi Zakona o zadrugah
(35. seja Državnega sveta - 27. 5. 1999)
Zakon v Državnem zboru ob ponovnem glasovanju NI bil sprejet
(15. seja Državnega zbora, 22. 6. 1999)

3. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o poslancih
(37. seja Državnega sveta - 16. 6. 1999)

Zakon v Državnem zboru ob ponovnem glasovanju NI bil sprejet
(37. izredna seja Državnega zbora - 8. 7. 1999)

III. Mandat (2002–2007)

Ob ponovnem glasovanju o zakonu v Državnem zboru niso bili sprejeti naslednji zakoni:

1. Zakon o vinu
(11. izredna seja Državnega sveta - 23. 12. 2005)
Zakon v Državnem zboru ob ponovnem glasovanju NI bil sprejet
(14. izredna seja Državnega zbora - 11. 1. 2006)

2. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zasebnem varovanju
(20. izredna seja Državnega sveta - 29. 6. 2007)
Zakon v Državnem zboru ob ponovnem glasovanju NI bil sprejet
(30. seja Državnega zbora - 13. 7. 2007))

3. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje
In izobraževanja
(24. izredna seja Državnega sveta - 30. 10. 2007)
Zakon v Državnem zboru ob ponovnem glasovanju NI bil sprejet
(33. izredna seja Državnega zbora - 20. 11. 2007)

4. Zakon o trgovini
(60. seja Državnega sveta - 28. 11. 2007)
Zakon v Državnem zboru ob ponovnem glasovanju NI bil sprejet
(34. seja Državnega zbora - 17. 12. 2007)

IV. Mandat (2008–2012)

Ob ponovnem glasovanju o zakonu v Državnem zboru niso bili sprejeti naslednji zakoni:

1. Zakon o zaključku postopkov vračanja podržavljenega premoženja (ZZPVPP)
(2. izredna seja Državnega sveta - 4. 3. 2008)

Zakon v Državnem zboru ob ponovnem glasovanju NI bil sprejet
(36. seja Državnega zbora - 27. 3. 2008)

Vir: Zbir podatkov iz arhiva Službe Državnega sveta (27. 11. 2009)

5.1.3 Zakonodajna iniciativa

V 97. členu določa Ustava; da ima Državni svet pravico predlagati Državnemu zboru sprejem zakonov. Glede na ureditev v 116. členu PoDZ zakonodajna iniciativa Državnega sveta ne pomeni, da ima Državni svet vlogo v začetni fazi zakonodajnega postopka, ki se začne šele s prvo obravnavo zakona v Državnem zboru. Začetek zakonodajnega postopka je tako Državni zbor določil avtonomno. Kljub temu zakonodajno iniciativo lahko štejemo v zakonodajni postopek v širšem pomenu, saj predsednik Državnega zbora po vložitvi predloga zakona nima nobene izbire, ali bo zakon poslal v prvo obravnavo ali ne. V Državnem svetu se zakonodajna iniciativa izraža predvsem s pobudami in zahtevami državnih svetnikov, pa tudi predlogi komisij Državnega sveta.

Tabela 5.1.3 Zakonodajna iniciativa

DRŽAVNI SVET		DRŽAVNI ZBOR	
Sprejeti predlogi zakonodajne iniciative	Umik predlogov	Zavrtnjeni zakoni	Sprejeti zakoni
I. Mandat 1992 - 1997		6	1
10	3		
II. Mandat 1997 - 2002		4	2
11	5		
III. Mandat 2002 - 2007		9	0
9	0		
IV. Mandat 2007 - 2012		4	2
6	0		

Vir: Zbir podatkov iz arhiva Službe Državnega sveta (27. 11. 2009)

Seznam 5.1.4 Seznam sprejetih zakonodajnih iniciativ Državnega sveta

I. Mandat (1992–1997)

V prvem mandatu je bila v Državnem zboru sprejeta zakonodajna iniciativa Državnega sveta:

1. Predlog zakona o zagotovitvi sredstev za odpravo posledic zime v letu 1995/96 (74. seja Državnega sveta 15. 5.1996), zakon je bil sprejet na 45. izredni seji Državnega zbora dne 19. 6. 1996

II. Mandat (1997–2002)

V drugem mandatu sta bili v Državnem zboru sprejeti zakonodajni iniciativi Državnega sveta:

1. Predlog zakona o dopolnitvi Zakona o gospodarskih družbah (10. seja Državnega sveta 22. 4. 1998). Zakon je bil sprejet na 29. izredni seji Državnega zbora dne 25. 11. 1998.

2. Predlog zakona o spremembi in dopolnitvi Zakona o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami (49. seja Državnega sveta 23. 3. 2000). Zakon je bil sprejet na 21. redni seji Državnega zbora dne 11. 5. 2000.

VIR: Poročilo o delu Državnega sveta Republike Slovenije v obdobju od 17. 12. 1997 do 31. 12. 2001, str. 4-5.

IV. Mandat (2007–2012)

V četrtem mandatu sta bili v Državnem zboru sprejeti zakonodajni iniciativi Državnega sveta:

1. Predlog zakona o spremembi Zakona o delnem subvencioniranju polnega delovnega časa (14. seja Državnega sveta 11. 3. 2009), zakon sprejet na 6. redni seji Državnega zbora dne 20.5.2009.

2. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o odpravljanju posledic dela z azbestom (10. seja Državnega sveta 8. 10. 2008), Zakon je bil sprejet na 7. redni seji dne 19. 6. 2009.

Vir: Zbir podatkov iz arhiva Službe Državnega sveta (27. 11. 2009).

* * *

Državni svet ima fakultativno možnost zakonodajne iniciative, če obstaja za zakonsko ureditev posameznega področja interes. Interesi so bili izraženi tudi v naslednjih primerih:

1. primer

Na pobudo državnega svetnika Jožeta Ilca je Državni svet na 29. seji dne 3. 3. 1999 določil besedilo in predlagal v sprejem **Predlog zakona o spremembah Zakona o varstvu potrošnikov** - prva obravnava.

Državni svet je na 67. seji dne 3. 10. 2001 umaknil Predlog zakona o spremembah Zakona o varstvu potrošnikov iz zakonodajnega postopka, ker besedilo predloga zakona, ki ga je pripravil Urad za varstvo potrošnikov, v celoti povzema besedilo predloga zakona, ki ga je predlagal Državni svet (Poročilo DS II. mandat 19972002)

Primer kaže na konstruktivne povezave in dogovorjanja, saj je Državni svet z umikom omogočil hitrejši sprejem vladnega predloga zakona (v tem obdobju je veljal stari poslovnik PoDZ, ki je bil v letu 2002 posodobljen, dopolnjen in spremenjen).

Navedeni primer iz prvega mandata nakazuje na sodelovanje z Vlado. Poslovnik Državnega zbora je v tem obdobju določal obravnavo v treh fazah. Z umikom je Državni svet omogočil takojšnjo obravnavo vladnega predloga zakona, ki je vseboval smiselne

rešitve v okviru prvotnega predloga Državnega sveta. Čeprav je interes Državnega sveta za rešitev problema realiziran, pa je prestiž zakonodajne iniciative pripadel Vladi.

2. primer

Interes za primernejšo ureditev področja davkov in subvencioniranja dejavnosti na področju kmetijstva je bil uresničen z določitvijo besedila **Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini** na 8. seji Državnega sveta dne 11. 6. 2008.

V zakonodajnem postopku sta bila še dva predloga sprememb in dopolnitev. Na 39. izredni seji Državnega zbora dne 17. 7. 2008 je s strani Državnega sveta predlog zakona predstavil državni svetnik Cvetko Zupančič, predlog zakona skupine poslancev je obrazložil prvopodpisani poslanec Milan Petek. Matično delovno telo Državnega zbora je predlagalo Državnemu zboru v sprejem novelo Vlade.

Ob tem predlogu ne gre zanemariti dejstva, da se je v letu 2008 iztekel mandat Državnemu zboru in Vladi. V predvolilnem obdobju je sprejem zakona tudi stvar prestiža in nabiranja političnih točk.

3. primer

Predloga zakona o spremembi Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, ki ureja odgovornost bivših družbenikov in jo veže na trenutek izbrisa pravne osebe iz sodnega registra. Državni svet je na 17. seji 1. 7. 2009 podprl pobudo državnega svetnika Alojza Kovšce in določil besedilo Predloga zakona o spremembi Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju in ga poslal Državnemu zboru v obravnavo in sprejem. Ob obravnavi vladnega Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, nujni postopek, (36. seja, 14. 7. 2009) je Komisija Državnega sveta za državno ureditev glede na določbe Poslovnika Državnega zbora in glede na to, da oba predloga obravnavata enako družbeno razmerje, predlagala obravnavo na isti seji matičnega delovnega telesa. Na 11. izredni seji Državnega zbora 11.7.2009 je državni svetnik Alojz Kovšca obrazložil predlog in opozoril na problematiko. Sprejet je bil predlog Vlade.

Primer kaže, da je zakonodajna iniciativa Državnega sveta doživela odmev in predstavitev na seji Državnega zbora. Sprejete so bile rešitve zakona, ki jih je pripravila Vlada.

5.1.3.1 Primer zakonodajne iniciative: Zakon o javni rabi slovenščine

Preglednica 5.1 KRONOLOŠKI PREGLED SPREJEMANJA ZAKONA O JAVNI RABI SLOVENŠČINE

I. Zakonodajna iniciativa Državnega sveta

PREDLOG ZAKONA O RABI SLOVENŠČINE KOT URADNEGA JEZIKA⁸

Ministrstvo za kulturo je 14. 1. 1997 pripravilo delovno gradivo osnutka predloga zakona o rabi slovenščine kot uradnega jezika.

DRŽAVNI SVET	DRŽAVNI ZBOR
7. 12. 1995 Vprašanje državnega svetnika Poldeta Bibiča Vladi	
1. 8. 1997 Vprašanje državnega svetnika Marcela Štefančiča Vladi	
19. 1. 2000 Vprašanje državnega svetnika Marcela	

⁸ **Prizadevanja za zakonsko ureditev javne rabe slovenščine segajo v obdobje, ko je**

Ministrstvo za kulturo pod vodstvom dr. Janeza Dularja 14. 1.1997 pripravilo delovno gradivo predloga zakona o rabi slovenščine kot uradnega jezika.

(dr. **Janez Dular**, minister za kulturo - imenovan 7/2-1996, **Jožef Školč**, minister za kulturo - imenovan 27/2-1997 - prenehala funkcija 7/6-2000, mag. **Rudi Šeligo**, minister za kulturo - imenovan 7/6-2000 - prenehala funkcija 30/11-2000 **Andreja Rihter**, ministrica za kulturo - imenovana 30. 11. 2000 - prenehala funkcija 3.1 2. 2004 **15. 7. 2004 je bil v Državnem zboru sprejet Zakon o javni rabi slovenščine (po sedmih letih in obdobju delovanja štirih ministrov).**

dr. **Vasko Simoniti**, minister za kulturo - od 2004 dalje, Majda Širca od 2008 dalje.

<http://www.vlada.si/print.php?lng=slo&vie=cnt&id=&gr1=prdVld&gr2=prjVld&gr3=&alb=>

Štefančiča Vladi	
------------------	--

11. 4. 2000 odgovor Ministrstva za kulturo na vprašanje državnega svetnika dr. Zoltana Jana.

DRŽAVNI SVET	DRŽAVNI ZBOR
15. 5. 2000 Ustanovitev delovne skupine za ugotovitev možnosti stopnje soglasja	
5. 6. 2000 Javna razprava	
27. 9. 2000 Sklep 56. seje - zakonodajna iniciativa	

12. 10. 2000 je Vlada sprejela sklep o ustanovitvi, organizaciji in delovnem področju neodvisnega in samostojnega Urada Vlade RS za slovenski jezik.⁹

DRŽAVNI SVET	DRŽAVNI ZBOR
27. 10. 2000 Predlog zakona o rabi slovenščine kot uradnega jezika, EPA 1333 - prva obravnava (Poročevalec DZ, št. 92 z dne 27. 10. 2000)	
	14. 2. 2002 5. seja Delovne skupine za področje jezikovnega načrtovanja in jezikovne politike
	7. 3. 2002 5. seja Delovne skupine za področje jezikovnega načrtovanja in jezikovne politike
	14. 3. 2002 5. seja Delovne skupine za področje jezikovnega načrtovanja in jezikovne politike
	8. 4. 2002 6. seja Delovne skupine za področje jezikovnega načrtovanja in jezikovne politike
	10. 6. 2002 Mnenje k predlogu zakona Sekretariata DZ za

⁹ Sklep o ustanovitvi, organizaciji in delovnem področju Urada Vlade Republike Slovenije za slovenski jezik (Ur. l. RS št. 97/00, str. 10585) je podpisal takratni predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Andrej Bajuk.

	zakonodajo in pravne zadeve
	11. 6. 2002 Prekinjena obravnava Odbora DZ za kulturo, šolstvo, mladino, znanost in šport
2. 7. 2002 Imenovanje delovne skupine za pripravo nadomestnega besedila	
2. 8. 2002 Seja delovne skupine za pripravo nadomestnega besedila	
	5. 9. 2002 Izjava treh poslancev o pripravi nadomestnega besedila
25. 9. 2002 79. seja DS - sklep o umiku zakonodajne iniciative	

II. Zakonodajna iniciativa skupine poslancev Državnega zbora

PREDLOG ZAKONA O JAVNI RABI SLOVENŠČINE

DRŽAVNI SVET	DRŽAVNI ZBOR
	13. 2. 2004 Objava predloga zakona o javni rabi slovenščine (Poročevalec DZ, št. 12/2004)
	24. 2. 2004 Zahteva poslancev po splošni obravnavi

2. 4. 2004 je Vlada pripravila mnenje k Predlogu zakona o javni rabi slovenščine.

DRŽAVNI SVET	DRŽAVNI ZBOR
	18. 5. 2004 36. seja DZ– sprejet sklep, da je predlog zakona primerna podlaga za nadaljnjo obravnavo
11. 6. 2004 Mnenje Komisije za družbene dejavnosti k predlogu zakona	
	16. 6. 2004 Mnenje Zakonodajno-pravne službe k

	predlogu zakona
	23. 6. 2004 Delovna skupina za področje jezikovnega načrtovanja in jezikovne politike - pozitivno mnenje
	1. 7. 2004 Seja Odbora za šolstvo - sprejeti amandmaji in dopolnitve
7. 7. 2004 24. seja DS - mnenje DS	
	15. 7. 2004 DZ sprejel zakon

Z javno predstavitvijo mnenj o tezah za zakonsko ureditev rabe slovenščine kot uradnega jezika je Državni svet 5. 6. 2000 nadaljeval z že ustaljeno prakso posvetovanj in javnih razprav, ki jih je organiziral vsa leta svojega delovanja. Javna predstavitev mnenj je vzbudila veliko pozornosti strokovne in širše javnosti ter opozorila na širino in večplastnost problema. Širša javnost je bila informirana o problematiki tudi v tiskanih medijih (Uršič 2000:6) in TV. Organizirana je bila tiskovna konferenca in izdan zbornik. Zaradi velikega zanimanja je bil to prvi zbornik, ki je doživel ponatis. Državni svet je umaknil svoj predlog, saj je sprememba Poslovnika Državnega zbora omogočila, da so poslanci osnovno besedilo predloga zakona dopolnili in z veliko večino sprejeli Zakon o javni rabi slovenščine.

Vir: Sonja Uršič, 17. 1. 2000 (prof.dr. Gorazd Trpin, predmet Upravni postopki in kontrole - seminarska naloga: Državni svet Republike Slovenije v sistemu razmerij in ravnovesij.

5.1.4 Avtentična razlaga

Glede na to, da lahko Državni svet predlaga zakone, ima v skladu s Poslovníkom Državnega zbora tudi možnost, da predlaga sprejem **avtentične razlage zakonov**. Postopek za sprejem avtentične razlage zakona je določen v Poslovníku Državnega zbora (149. do 152. člen). 149. člen Poslovnika določa, da predlog za sprejem avtentične razlage zakona lahko poda vsak predlagatelj, ki lahko predlaga zakon. Na

podlagi tega člena torej tudi Državni svet predlaga Državnemu zboru sprejem avtentične razlage zakona. V členih poslovnika Državnega zbora, ki opredeljujejo postopek za avtentično razlago zakona, je med drugim določeno, da predlagatelj pošlje predlog predsedniku Državnega zbora, ta pa matičnemu delovnemu telesu, Sekretariatu za zakonodajo in pravne zadeve ter Vladi. Matično delovno telo predlaga Državnemu zboru, da naj predlog za avtentično razlago zakona sprejme ali zavrne. Če Državni zbor predlog sprejme, naloži Sekretariatu za zakonodajo in pravne zadeve, da pripravi končno besedilo obvezne razlage. Besedilo je v Državnem zboru sprejeto, če je zanj glasovala večina poslancev, ki je določena za sprejem zakona, na katerega se nanaša obvezna razlaga.

5.2 Zahteva za razpis referendumu ter pojmovna opredelitev referendumu in ljudske iniciative

"S pojmom neposredne demokracije najbolj splošno označujemo načine in oblike neposrednega sodelovanja državljanov pri izvrševanju oblasti. Neposredna demokracija se pojavlja v dveh temeljnih oblikah. Prva je odločanje na zborih državljanov političnoteritorialne enote, v kateri živijo. Taka stopnja neposrednosti predvideva obstoj zbora vseh državljanov, ki ,zbrani na enem mestu, predlagajo odločitve, o njih razpravljajo in se odločajo. Namesto teh oblik se v sodobnih pogojih uporabljajo druge oblike neposredne demokracije, ki jih v teoriji označujemo s polneposredno demokracijo. Sodobna teorija namreč pojmovno razlikuje med oblikami neposredne demokracije, ki zajemajo le prvo fazo odločevalskega procesa (predlaganje odločitev) ali samo tretjo fazo (sprejemanje odločitev). Oblika neposrednega sodelovanja državljanov v prvi fazi sprejemanja odločitev je zlasti ljudska iniciativa, v fazi odločanja pa referendum. Med obema fazama sprejemanja odločitve pa ima prevladujočo vlogo zakonodajno telo. Poleg ljudske iniciative in referendumu sodi med oblike (pol)neposredne demokracije v določenem pomenu tudi pravica do peticije".¹⁰

5.2.1 Zahteva Državnega sveta za razpis referendumu

Ustava v 90. členu določa, da Državni zbor razpiše referendum o vprašanjih, ki se urejajo z zakonom, Državni zbor lahko razpiše referendum na svojo pobudo, mora pa ga razpisati, če to zahteva najmanj tretjina poslancev, Državni svet ali štirideset tisoč volivcev.

Vpliv Državnega sveta na zakonodajno odločanje preko zahteve po uvedbi zakonodajnega referendumu je sicer zelo posreden, utegne pa v praksi imeti celo večjo

---

¹⁰ Podrobno je opisana tematika v Raziskovalnem projektu Pravne fakultete v Ljubljani z naslovom Pravna ureditev referendumu in ljudske iniciative, Ljubljana 2000

težo kot suspenzivni veto, saj lahko pomeni močan pritisk in grožnjo Državnemu zboru, če ne bi dovolj upošteval stališč Državnega sveta. Zato je ustavodajalec otežil sprejem take odločitve v Državnem svetu. Za izglasovanje zakonodajnega referenduma je potrebna absolutna večina. Pobudo zanj, ki mora biti v pisni obliki in obrazložena, pa lahko poda vsak državni svetnik.

Zahteva državnega sveta za razpis zakonodajnega referenduma velja za obe obliki referenduma, tako za predhodni kot tudi za naknadni (potrditveni) zakonodajni referendum. V zakonu so navedeni tudi roki, v katerih morajo biti vložene zahteve za razpis zakonodajnega referenduma. Zahtevo za razpis predhodnega referenduma lahko vloži Državni svet od dneva, ko je predlog zakona predložen Državnemu zboru, do začetka tretje, to je zadnje obravnave predloga zakona. Zahteva Državnega sveta je zavezujoča za Državni zbor, saj ustava določa, da mora Državni zbor razpisati referendum, če to zahteva Državni svet.

Zahtevo za razpis naknadnega referenduma pa Državni svet vloži najkasneje v sedmih dneh po sprejemu zakona. Če državni svet najprej uporabi suspenzivni veto kot milejše sredstvo in z njim ne uspe, potem mora imeti na voljo tudi možnost vložitve zahteve za razpis referenduma kot močnejšega sredstva nasprotovanja odločitvi Državnega zbora, če se ne strinja s sprejetim zakonom. Seveda to ne pomeni, da Državni svet ne bi mogel že takoj uporabiti možnosti naknadnega referenduma, ne da bi prej uporabil tudi suspenzivni veto.

5.2.1.1 Referendum za kombinirani volilni sistem

Državni svet je na 72. seji 17. aprila 1996 sprejel zahtevo za razpis predhodnega zakonodajnega referenduma v zvezi s Predlogom zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o volitvah v Državni zbor in sklep, da od Državnega zbora zahteva razpis predhodnega zakonodajnega referenduma skupaj z referendumskim vprašanjem. Predlog je bil pripravljen na podlagi pobude Slovenskega razvojnega sveta za uveljavitev uravnoteženega kombiniranega sistema. Sledili so številni zapleti, saj sta se

pojaviła še dva predloga na temo volilnega sistema. O ustreznosti postopkov in vprašanj je razsojalo tudi Ustavno sodišče. Referenduma se je udeležilo 37,9% volivcev.

"Republiška volilna komisija je 12. 12. 1996 objavila poročilo, v katerem je ugotovila, da je za predlog Državnega sveta glasovalo 14,4% volivcev, za predlog 43.710 volivk in volivcev (predlog SDS) je glasovalo 44,5% volivcev, za predlog 30 poslank in poslancev je glasovalo 26,2% volivcev. Ustavno sodišče je z odločbo U-I12/97 z oktobra 1998 razglasilo za zmagovalca referendumsko vprašanje SDS "(Kristan I. 200:9). Predlogi za uvedbo večinskega sistema (SDS) niso imeli zadostne podpore v Državnem zboru.

Vprašanje volilnega sistema je tudi danes prestižno vprašanje. Vlada je že oblikovala delovno skupino, ki pripravlja predloge za novi zakon o volitvah poslancev v Državni zbor.

5.2.1.2 Referendum o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o lastninskem preoblikovanju zavarovalnic

Državni svet je za nesprejemljivo označil onemogočanje participacije fizičnih oseb, nekdanjih zavarovancev zavarovalnice, na premoženju, ki so ga te ustvarile, saj je bila ta participacija omogočena pravnim osebam. Zaradi navedenega je od Državnega zbora zahteval, da ponovno odloča (21. izredna seja) o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o lastninskem preoblikovanju zavarovalnic (ZLPZ-1A). Državni zbor je ob ponovnem odločanju zakon potrdil, Državni svet pa je sprejel zahtevo za razpis referenduma iz drugega odstavka 90. člena Ustave RS v zvezi z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o lastninskem preoblikovanju zavarovalnic (22. izredna seja). Glasovanje o referendumskem vprašanju je bilo 11. 11. 2007, sočasno z drugim krogom predsedniških volitev. Odločitev na referendumu (57,9% udeležba) je onemogočila uveljavitev zakona.

5. 3 Parlamentarna preiskava

Institut parlamentarne preiskave je bil v pravni red uveden s 93. členom Ustave, ki očba se glasi: "Državni zbor lahko odredi preiskavo o zadevah javnega pomena, **mora** pa to storiti na zahtevo tretjine poslancev Državnega zbora ali na zahtevo Državnega sveta. V ta namen imenuje komisijo, ki ima v zadevah poizvedovanja in preučevanja smiselno enaka pooblastila kakor pravosodni organi." Na podlagi te določbe sta bila sprejeta Zakon o parlamentarni preiskavi¹¹, ki določa pravice in obveznosti oseb, udeleženih v postopku, in poslovnik, ki ureja razmerja med preiskovalno komisijo in Državnim zborom.

5.3.1 Ugotavljanje in ocenjevanje dejanskega stanja

Parlamentarna preiskava se lahko opravi o zadevah javnega pomena, da se ugotovi in oceni dejansko stanje, ki je lahko podlaga za odločanje Državnega zbora o ukrepih iz njegove pristojnosti. V navedbi ukrepov je izrecno omenjena politična odgovornost nosilcev javnih funkcij ter spremembe zakonodaje. Poudarek iz uvodne določbe zakona o parlamentarni preiskavi je torej ta, da je naloga parlamentarne preiskave v tem, da komisija ugotovi in oceni dejansko stanje.

5.3.2 Politična odgovornost nosilcev javnih funkcij

Politična odgovornost je definirana kot odgovornost javnih funkcionarjev za pravilno in učinkovito opravljanje zaupane javne funkcije. Politično odgovornost kot pravni pojem treba razlagati kot vidik osebne odgovornosti (poleg npr. kazenske in disciplinske). Politična odgovornost je lahko smiselno tudi kolegijska, ne zgolj individualna, kadar gre za odgovornost celotnega organa (npr. vlade parlamentu). V takih primerih gre vedno za vnaprej določene pravne instrumente, ki vsebujejo postopek in način odločanja

---

¹¹<http://www.dz-rs.si/index.php?id=101&sm=k&q=Zakon%2Bo%2Bparlamentarni%2Bpreiskavi&mandate=-1&unid=SZICF58659EE69E2779C125662B002924E4&showdoc=1>

Državnega zbora o odgovornosti nosilcev javnih funkcij. Politična odgovornost pa ima sicer lahko tudi neformalne vidike in ti se pojavljajo zlasti kot nadzor in kritika medijev in ali civilne družbe, torej javnosti v splošnem, lahko pa tudi v samih političnih organizacijah, od koder javni funkcionar prihaja (Bitenc Pengov 2000:8).

5.3.3 Zahteva Državnega sveta za uvedbo parlamentarne preiskave

Na podlagi določil 93. člena (določba o parlamentarni preiskavi) in 97. člena (pristojnosti Državnega sveta) Ustave Republike Slovenije je Državni svet o zadevah javnega pomena štirikrat zahteval odreditev oz. uvedbo parlamentarne preiskave.

5.3.3.1 Zahteva Državnega sveta, da Državni zbor odredi parlamentarno preiskavo o vzrokih, okoliščinah in posledicah dogodkov na kapitalskem trgu¹²

Namen preiskave je bil ugotoviti vsebino, kakovost in obseg nadzora nad Agencijo za trg vrednostnih papirjev glede izpolnjevanje obveznosti Ljubljanske borze, zlasti glede trgovanja s svežnji vrednostnih papirjev. Javni interes je izkazan v razvoju kapitalskega trga in preprečitve morebitne podcenjene razprodaje podjetij; možnost financiranja podjetij preko primarnega kapitala trga; odpiranje novih in ohranjanje obstoječih delovnih mest; zaščita vlagateljev (Poročevalec št. 9/97, 5).

Državni zbor je ustanovil preiskovalno komisijo. Na zadnji seji komisije dne 6. septembra 2000 se člani niso strinjali s predhodnimi ugotovitvami preiskave in izrazili potrebo po izvedbi še nekaterih dokazov. Sprejeta je bila ocena, da parlamentarne preiskave ne bodo mogli dokončati v tekočem mandatu. Parlamentarna preiskava je bila tako zaključena.¹³

---

¹² Zahteva Državnega sveta, da Državni zbor odredi parlamentarno preiskavo o vzrokih, okoliščinah in posledicah dogodkov na kapitalskem trgu v marcu 1996 in uresničevanju zakonskih nalog Agencije za trg vrednostnih papirjev v obdobju 1995-1997 sploh, vključno z vsemi organi.

¹³ Državni zbor: Poročilo o poteku in ugotovitvah preiskave ter razlogih zaradi katerih parlamentarna preiskava: Preiskovalne komisije o sumu zlorabe javnih pooblastil za vzroke, okoliščine in posledice dogodkov na kapitalskem trgu v marcu 1996 in uresničevanju zakonskih nalog Agencije za trg vrednostnih papirjev v obdobju 1995-1997, vključno z vsemi njenimi organi - **ni bila končana** (Številka: 450-12/98-14, Ljubljana 7. 9. 2000).

Ob izteku II. mandata je Državni svet na 81. seji dne 4. 12. 2002 obravnaval Poročilo o delu Državnega sveta in Komisije Državnega sveta za gospodarstvo v obdobju 1996-2002 na področju obravnave dogodkov na kapitalskem trgu v marcu 1996 ter delovanje Agencije za trg vrednostnih papirjev in njenih organov v obdobju 1995–1997 in sprejel sklep, da se s poročilom in sklepi Državnega sveta seznanijo Državni zbor Republike Slovenije, Vlada Republike Slovenije, Ustavno sodišče Republike Slovenije, Vrhovno sodišče Republike Slovenije ter vse institucije, na katere se poročilo nanaša.

Poročilo je bilo tiskano tudi kot posebna samostojna številka Poročevalca Državnega sveta Republike Slovenije (Ljubljana, 21. marec 2003, št. 1) v nakladi 1300 s strani naročnikov, oškodovanih vlagateljev v vzajemne sklade Proficije Dadas.¹⁴

Na 6. seji Državnega sveta dne 23. 4. 2008 je bil v okviru točke vprašanja in pobude sprejet sklep, da se postavi vprašanje, kaj je bilo storjeno od objave poročila o delu Državnega sveta 1996–2002 v zvezi z dogodki na kapitalskem trgu v marcu 1996. Na navedeno vprašanje je odgovorilo Ustavno sodišče Republike Slovenije z navedbo dveh odločb, ki se nanašata na navedeno zadevo, in ob tem še zapisali, da je 876 pritožnikov - vlagateljev v vzajemne sklade Proficije Dadas v marcu 2008 vložilo ustavno pritožbo zoper sodbo Višjega sodišča v Ljubljani, s katero je bil zavrnjen njihov zahtevek za plačilo odškodnine zaradi nedopustnega ravnanja Agencije za trg vrednostnih papirjev in države Republike Slovenije. Zadeva je v fazi preizkusa. Zoper izpodbijano sodbo Višjega sodišča so vložene tudi revizije na Vrhovno sodišče. Ni mogoče napovedati, kdaj bo Ustavno sodišče o tej ustavni pritožbi odločilo (Odgovor Ustavnega sodišča z dne 12. 5. 2008). Pisni odgovor je dne 19. 5. 2008 poslalo tudi Vrhovno državno tožilstvo, ki med drugim meni, da je mogoče sklepati, da bi imeli oškodovani vlagatelji v

---

¹⁴ Afera je močno odmevala v javnosti (Delo, četrtek, 2. oktobra 2003, stran 1) Novinar Vanja Tekavec poroča: Prva na borzi brez licence? **Predsednik in podpredsednik Ljubljanske borze sta se ostro odzvala na odločbi, s katerima je ATVP začel postopek za odvzem njunih licenc.** Na isti strani v članku Tema dneva - En sam Dadas, pa je novinar Voljko Flegar zapisal: Insajderstvo, navidezni posli, parkiranje delnic, prevzemi brez prevzemnih ponudb in podobno v takšnih okoliščinah niso ekscesni, ampak prirojena hiba borze. Država bi jo resda lahko omilila, a očitno nima interesa, za povrh pa pravosodje tudi v precej bolj usodnih primerih ne deluje.

sklade Proficie Dadas možnosti za uspeh z odškodninsko tožbo zoper Republiko Slovenijo.

Agencija za trg vrednostnih papirjev v odgovoru z dne 14. 5. 2008 med drugim povzema odločitev Višjega sodišča, da očitana normativna protipravnost ravnanja ni bila podana, zato tožniki neutemeljeno uveljavljajo odškodninski zahtevek zoper prvo toženo stranko. Vlada Republike Slovenije je v odgovoru št. 00202-6/2008/ z dne 22. 5. 2008 izpostavila, da je v obdobju od leta 1994 do danes pripravljala zakonodajo s področja finančnega sistema oziroma trga kapitala, z namenom zagotavljanja večje konkurenčnosti, prilagajanja slovenskega prava evropskemu, kot tudi odprave vseh pomanjkljivosti in ovir, ki so se pri izvajanju zakonodaje izkazale za pomanjkljive ali celo nekonkurenčne. Vlada Republike Slovenije ni bila in ni pristojna za nadzor oziroma presojo postopkov, ki so se vodili na Agenciji. Le-ta je v času od ustanovitve do danes ohranila položaj samostojne in neodvisne institucije pri izvrševanju svojih nalog in pristojnosti nadzora. O svojem delu je bila in je dolžna na podlagi določil finančne zakonodaje obvezno letno poročati Državnemu zboru. (Vir: Zapisnik 98. seje Državnega sveta Republike Slovenije, dne 11.11.1997)

V Drugem mandatu delovanja je Državni svet dvakrat zahteval uvedbo parlamentarne preiskave.

5.3.3.2 Zahteva Državnega sveta, da Državni zbor odredi parlamentarno preiskavo o okoliščinah in posledicah vohunske afere¹⁵

Namen preiskovalne komisije je, da se raziščejo vse okoliščine, dejstva ter moralne in materialne posledice, ki so nastale za slovensko državo v zvezi z vohunsko afero, in da se ugotovi morebitna politična odgovornost nosilcev javnih funkcij.

---

¹⁵ Zahteva Državnega sveta, da Državni zbor odredi parlamentarno preiskavo o okoliščinah in posledicah vohunske afere, v katero sta vpletena dva delavca Ministrstva za obrambo Republike Slovenije, ki so ju v januarju 1998 na ozemlju Republike Hrvaške prijeli pristojni organi te države, o odgovornosti nosilcev javnih funkcij za to afero ter o morebitni potrebi, da državni zbor sprejme tudi druge odločitve iz njegove pristojnosti (Poročevalec Št. 2/98, 4).

Preiskovalna komisija Državnega zbora Republike Slovenije o okoliščinah in posledicah vohunske afere, v katero sta vpletena dva delavca Ministrstva za obrambo Republike Slovenije, ki so ju januarja 1998 na ozemlju Republike Hrvaške prijeli pristojni organi te države, je na 9. seji dne 21. 4. 2000 obravnavala poročilo komisije. Na 10. seji komisije, dne 7. 6. 2000 je bila podana informacija v zvezi z zahtevo kolegija glede umika zaupnosti s poročila komisije (Sklic 9. seje komisije z dne 21. 4. 2000, št. 0610-24/98-9 in sklic 10. seje komisije z dne,30. 5. 2000 št. 0610-24/98-10).

Državni zbor Republike Slovenije je dne 28. junija 2000 na zaprti seji obravnaval Poročilo Preiskovalne komisije o okoliščinah in posledicah vohunske afere, v katero sta vpletena dva delavca Ministrstva za obrambo Republike Slovenije, ki so ju v januarju 1998 na ozemlju Republike Hrvaške prijeli pristojni organi te države (oznaka Obramba, vojaška skrivnost, strogo zaupno) - (Zapisnik 51. izredne seje Državnega zbora dne 28. 6. 2000, arhivska dokumentacija).

5.3.3.3 Zahteva Državnega sveta, da državni zbor odredi parlamentarno preiskavo o politični odgovornosti nosilcev javnih funkcij na Ministrstvu za obrambo ter sprejme tudi druge odločitve iz njegove ustavne pristojnosti

Namen parlamentarne preiskave je bil ugotoviti in oceniti dejansko stanje ter raziščejo okoliščine, ki so povzročile nezakonito, nenamensko in negospodarno rabo proračunskih sredstev v letih 1994–1997, kar je v svojem poročilu o opravljenem nadzoru na Ministrstvu za obrambo ugotovilo Računsko sodišče Republike Slovenije in ugotoviti dejstva, ali je podana podlaga za odločanje Državnega zbora o politični odgovornosti nosilcev javnih funkcij.

Državni zbor je v skladu s poslovníkom in zakonom o parlamentarni preiskavi zahteval dopolnitev zahteve za odreditev parlamentarne preiskave. Državni svet zahteve ni dopolnil (Poročilo o delu Državnega sveta Republike Slovenije v drugem mandatu od 17. 12. 1997 do 31. 10. 2002, stran 14).¹⁶

---

¹⁶ Konec leta 2000 se je iztekel štiriletni mandat Državnega zbora.

5.3.3.4 Zahteva Državnega sveta, da Državni zbor odredi parlamentarno preiskavo o politični odgovornosti Državnega tožilstva Republike Slovenije ter sprejme druge odločitve iz njegove pristojnosti

Namen preiskave je ugotoviti in oceniti dejansko stanje, ki bo lahko služilo kot podlaga za odločanje Državnega zbora o politični odgovornosti nosilcev javnih funkcij zaradi povzročanja politično škodljivega in pravno nedopustnega stanja, morebitnega vpliva na posledice vodenja politike pregona. Preiskava je v javnem interesu zaradi velike moralne in materialne škode, ki je storjena Republiki Sloveniji zaradi nezadovoljivega delovanja organov pregona in mehanizmov nadzora, ki mečejo slabo luč na celotno pravosodno vejo oblasti.

Preiskovalna komisija za ugotovitev in oceno dejanskega stanja, ki je lahko podlaga za odločanje o politični odgovornosti nosilcev javnih funkcij v Vladi Republike Slovenije, na Ministrstvu za pravosodje in Vrhovnem državnem tožilstvu Republike Slovenije v zvezi z izvrševanjem nadzora po Zakonu o državnem tožilstvu, za spremembo zakonodaje in za druge odločitve v skladu z ustavnimi pristojnostmi Državnega zbora je na 22. seji dne 10. 4. 2008 obravnavala vmesno poročilo. Državni zbor je na **40. seji 24. junija 2008** v zvezi s poročilom komisije sprejel sklep, da ob ugotovitvi stanja na področju slovenskega tožilstva v obdobju 2000 do 2004 ugotavlja, da bi bilo potrebno:

"Strokovno okrepiti tožilstva predvsem z usposobljenimi kadri za pregon sodobnih oblik gospodarskega kriminala in korupcije, sprejeti ustrezne spremembe Kazenskega zakonika in Zakona o kazenskem postopku, spremeniti kaznovalno politiko, preprečiti politične pritiske in vplive na tožilce in sodnike, ponovno razmisliti o ustreznosti pravnega instituta trajnega mandata tožilcev in sodnikov, izenačiti imuniteto tožilcev (in sodnikov) z imuniteto poslancev Državnega zbora, zagotoviti javnosti objektivno in pregledno informiranje o delu tožilcev, zagotoviti pregleden in v praksi izvedljiv sistem sankcioniranja slabega oz. nezadovoljivega dela tožilcev (in sodnikov)."

Državni zbor ugotavlja, da so bili v zvezi z navedenimi potrebnimi ukrepi oziroma usmeritvami v času od 2004 že storjeni določeni koraki in postopki, nekateri pa so v teku, zaradi česar se danes razmere na slovenskem tožilstvu in pogoji za dobro in učinkovito delo postopno izboljšujejo (sklep 4o. seje Državnega zbora, dne 24. 6. 2008, Št.:700-06/05-0007/0134, EPA 2031).

Vir: Zapisnik 30. seje Državnega sveta Republike Slovenije dne 16. 2. 2005.

5.4 Sodelovanje v zadevah EU¹⁷

"Končno je treba še nekaj spregovoriti o vlogi Državnega sveta v procesu odločanja v Evropski uniji. V državah članicah je jasno, da drugi domovi parlamenta tako ali drugače sodelujejo v teh procesih. Ne glede na nedosledno ustavno ureditev položaja Državnega sveta je jasno in nesporno, da ima v mejah svojih pristojnosti določen vpliv na zakonodajno delovanje Državnega zbora in s tega vidika tudi on spada v zakonodajno vejo oblasti. Kazalo bi tudi Državnemu svetu zagotoviti ustrezen vpliv na delovanje Vlade, s katerim ta v imenu države sodeluje pri odločanju v Uniji. Če ima torej Državni svet določen vpliv na izvajanje zakonodajne funkcije navznoter, bi ga najbrž moral imeti tudi navzven, ker je uveljavljanje posebnih interesov, ki jih predstavlja Državni svet pomembno ne glede na raven odločanja. Seveda Državni svet na delovanje Vlade ne more vplivati neposredno, ker mu Ustava ne zagotavlja nobenega razmerja do Vlade, pač pa posredno, prek vpliva na sprejemanje stališč v Državnem zboru, ki jih Vlada upošteva pri svojem delovanju v Evropski uniji" (Grad 2003/6-7).

Zakon o sodelovanju med Državnim zborom in Vlado v zadevah Evropske Unije (ZSDZVZEU) ureja razmerja med Državnim zborom in Vlado v postopkih sprejemanja pravnih aktov in odločitev v Evropski uniji.¹⁸

¹⁷ Primera sodelovanja Državnega sveta pri vsebinskih temah:

- Srečanje predsednikov odborov za kmetijstvo parlamentov članic Evropske unije, pridruženih članic ter Rusije in Norveške na temo "Odgovornost parlamentov za svetovno prehrano" v Bundestagu od 15. do 17. novembra 2000.
- Srečanje predsednikov odborov za kmetijstvo parlamentov držav članic Evropske unije, Evropskega parlamenta in parlamentov držav kandidatk, 25. in 26. aprila 2002 v Madridu na temo "Razvoj podeželja in širitev Evropske unije. Obe temi sta tudi dandanes aktualni.

Državni svet je na podlagi 215. člena PoDZ prejel poziv predsednika Državnega zbora, da glede na nujnost zadeve pošlje svoje mnenje k gradivu "Stališča Vlade Republike Slovenije o predsedovanju Slovenije Svetu EU in Evropskemu svetu ter predlog stališča Republike Slovenije o predsedovanju Slovenije Svetu EU in Evropskem svetu«, zato je na 27. seji 17. 11. 2004 z mnenjem dal podporo predsedovanju Slovenije v prvi polovici 2008.

"V luči iskanja najustreznejših pristopov in metod dela organov oblasti pri predstavljanju stališč Republike Slovenije in njihovem učinkovitem zastopanju v institucijah Evropske unije, smo v kolegiju predsednika Državnega zbora ocenili, da kaže v tvornem dialogu z Državnim svetom, upoštevaje njegove ustavne pristojnosti ter ustavne pristojnosti Državnega zbora, dogovoriti načine medsebojnega sodelovanja obeh, ki bodo predstavljali učinkovito podlago za izvrševanje dela suverenih pravic Republike Slovenije v okviru Evropske unije..."(zaprosilo predsednika Državnega zbora Franceta Cukjatija z dne 22. 3. 2005).

Sprejet je bil dogovor o sodelovanju Državnega zbora in Državnega sveta pri usmerjanju aktivnosti v času priprav na predsedovanje in v času predsedovanja Republike Slovenije Svetu EU. Komisija Državnega sveta za mednarodne odnose in evropske zadeve je ob obravnavi Poročila o predsedovanju Slovenije Svetu EU od 1. januarja do 30. junija 2008, ki ga je pripravila Vlada, ugotovila, da med dogodki ni niti pri zasedanju Konference Odborov parlamentov EU za evropske zadeve ni navedeno, da je pri organizaciji in izvedbi aktivnosti enakovredno sodeloval z Državnim zborom tudi Državni svet.

Državni svet se na mednarodnem področju vključuje v številne povezave. Skupaj z Državnim zborom sestavlja delegacijo, ki se redno udeležuje srečanj COSAC (Konferenca parlamentarnih odborov za evropske zadeve) in aktivno sodeluje v razpravah. COSAC se sestaja dvakrat letno že vse od leta 1989, srečanja pa potekajo v prestolnici predsedujoče države EU. Konferenca odborov za evropske zadeve lahko pripravi kakršen koli prispevek, s katerim je po njenem mnenju primerno seznaniti

---

¹⁸ <http://www.dz-rs.si/index.php?id=101&st=a&qt=v+zadevah+evropske+unije&mandate=-1&docid=6394&showdoc=1&unid=SZ|C12563A400338836C1256E630041B8C0>

Evropski parlament, Svet ministrov in Komisijo. Poleg tega ta konferenca spodbuja izmenjavo informacij in najboljše prakse med parlamenti držav članic in Evropskim parlamentom, a tudi med njihovimi strokovnimi odbori. Konferenca lahko tudi organizira medparlamentarne konference o posameznih temah, zlasti o zadevah, povezanih s skupno zunanjo in varnostno politiko ter skupno varnostno in obrambno politiko. COSAC je postal dobra platforma za izmenjavo najboljših praks med parlamenti, za učinkovitejši nadzor svojih vlad, vendar pa njihovo vlogo zmanjšuje dejstvo, da prispevki, ki jih pripravi Konferenca, nikakor ne zavezujejo nacionalnih parlamentov ali prejudicirajo njihovih stališč.

Državni svet se udeležuje tudi srečanj COFACC (Konferenca predsednikov odborov parlamentov Evropske unije za zunanjo politiko), ki potekajo v okviru predsedovanja predsedujoče države članice EU.

5.5 Sodelovanje v Parlamentarni skupini GLOBE-Slovenija

V slovenskem parlamentu že od leta 1992 dalje deluje skupina parlamentarcev GLOBE, ki se od leta 1996 imenuje GLOBE-Slovenija, od leta 2000 dalje pa Parlamentarna skupina GLOBE-Slovenija. Kratica pomeni: zakonodajalci sveta za področje okolja in trajnostnega razvoja na nacionalni ravni. Povezuje se tudi mednarodno v mrežo GLOBE-Europe in GLOBE-International.

Na nacionalni (parlamentarni) ravni v Sloveniji v okviru Parlamentarne skupine GLOBE-Slovenija deluje izvršilni odbor, v katerem so poslanci in državni svetniki. PS GLOBE-Slovenija obravnava na tematskih sejah temo iz letnega programa oz. aktualno temo za zakonodajni postopek ali pomembne in aktualne probleme glede okolja oziroma trajnostnega razvoja.

Primer sodelovanja:

Na pobudo državnega svetnika (predstavnika za področje raziskovalne dejavnosti) prof. dr. Janvita Goloba je **Državni svet Republike Slovenije** v sodelovanju z Direktoratom

za notranji trg pri **Ministrstvu za gospodarstvo** in strokovne ter širše javnosti dne 20. junija 2006 organiziral strokovni posvet **Biogoriva in zanesljivost oskrbe**.

Državni svet Republike Slovenije je na 46. seji 13. septembra 2006 obravnaval zaključke posveta in sprejel sklepe (povzetek posveta in sprejeti sklepi so objavljeni v Poročevalcu državnega sveta, letnik XIV, št. 14, z dne 18. septembra 2006).

Državni svetni dr. Janvit Golob se je kot **predstavnik Globe-Slovenija** dne 27. novembra 2006 udeležil v Berlinu: 4. International Expert Congress for Biofuels z naslovom Fuels of the Future 2006, ki sta ga organizirala: Union of Promoting Oil and Protein Plants (UFOP) in German Bio Energy Association (BBE).

5.6 Državni svet in postopek sprejemanja proračuna

V okviru 3. točke IV. poglavja Akti in postopki Poslovnik Državnega zbora določa postopek za sprejem državnega proračuna, rebalansa državnega proračuna, spremembe državnega proračuna in zaključnega računa državnega proračuna. Določbe 155. člena določajo, da predlog državnega proračuna za naslednje leto predloži Vlada najkasneje do 1. oktobra tekočega leta. Vlada predloži skupaj s predlogom državnega proračuna tudi proračunski memorandum in ostale dokumente, povezane s predlogom proračuna, ki jih zahteva zakon.

"Tretji mandat Državnega sveta se je začel z zahtevo, da Državni zbor pred razglasitvijo zakona ponovno odloča o Zakonu o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leti 2003 in 2004 (2. seja, 24. 12. 2002). Državni svet je ocenil, da sprejem zakona pomeni nastanek pravne praznine, saj z dnem začetka njegove uveljavitve prenehajo veljati določbe Zakona o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leti 2002 in 2003, ki se nanašajo na leto 2003. Novi zakon naj bi tako veljal le za spremembe proračuna Republike Slovenije za leto 2003. Državni zbor je ob ponovnem odločanju na 26. izredni seji 27.12. 2002 veto Državnega sveta preglasoval."(Poročilo 02-07, 7)

Poslanci Državnega zbora so takrat predlog Vlade, ki je določal sredstva za delovanje Državnega sveta, z amandmajem znižali. S tem je bilo tudi okrnjeno delovanje Državnega sveta. V kasnejših razgovorih in pogajanjih s takratnim ministrom za finance dr. Mramorjem so bila zagotovljena dodatna sredstva.

5.7 Upravljanje stavbe Parlamenta Republike Slovenije

Ustava Republike Slovenije sicer nikjer izrecno ne določa, da ima Republika Slovenija parlament, temveč govori le o dveh organih, ki opravljata naloge v okviru zakonodajne oblasti ter ju ureja enega za drugim na mestu, ki je določeno za zakonodajno vejo oblasti. Zaradi navedenega je Državni svet mnenja, da predstavlja drugi dom slovenskega parlamenta. Državni zbor in Državni svet sta naslednika Skupščine Republike Slovenije, zato je bilo smiselno, da novonastala domova slovenskega parlamenta delujeta v stavbi, ki je prej pripadala skupščini.

Delo Državnega zbora in Državnega sveta se tesno prepleta in ker sta oba nastanjena v isti stavbi, je edino učinkovito in gospodarno, da uporabljata iste službe, kot so recepcija, varovanje, telefonska centrala, računalniški sistem, itd. Če bi teh storitev ne uporabljala skupno, bi nastali višji stroški, ki bi jih bilo treba kriti iz državnega proračuna.¹⁹

Dogovor o plačevanju sorazmernega dela stroškov je bil med Državnim zborom in Državnim svetom sklenjen že leta 1993²⁰, nato pa popravljen konec leta 2002²¹ in je še vedno v uporabi.

Od konstituiranja Državnega zbora in Državnega sveta pa do dne 10. 7. 2006 ni bil storjen noben korak, ki bi pripeljal do pravne rešitve vprašanja upravljanja²²

---

¹⁹ Ob koncu prvega mandata je Državni svet na 96. seji dne 24. 12. 1997 sprejel mnenje k Predlogu zakona o dopolnitvi Zakona o Državnem svetu in podal argumentirane razloge, ki so govorili proti preselitvi Državnega sveta v Maribor. Predlog tudi na seji Državnega zbora ni dobil podpore. Sedaj Poslovník Državnega sveta (PoDS-1) Uradni list RS, št. 70/2008 v 4. členu določa, da je sedež Državnega sveta v Ljubljani, na Šubičevi 4.

²⁰ Dogovor je bil podpisan 23. 4. 1993. Sklenjena sta bila tudi dva aneksa 7. 6. 1194 in 30. 3. 2001.

²¹ Dogovoru o opravljanju storitev in dobavi blaga ter o plačevanju sorazmernega deleža določenih stroškov z dne 20. 12. 2002

nepremičnine oziroma bi pomenil ažuriranje zemljiške knjige in drugih javnih evidenc. Državni svet je dne 10. 7. 2006 pri Okrajnem sodišču v Ljubljani vložil zemljiškoknjižni predlog za vpis lastninske pravice po Zakonu o lastninjenju nepremičnin v družbeni lasti²³ v korist Republike Slovenije ter se kot upravljavca nepremičnine do idealnega deleža 50/100 vknjiži Državni svet Republike Slovenije.

Eden od razlogov za tak predlog je tudi ta, da si Državni svet želi obnoviti malo dvorano na Šubičevi 4, vendar mu je to zaradi nerešenih lastniških vprašanj onemogočeno.²⁴

V zvezi z izvajanjem Zakona o stvarnem premoženju države, pokrajin in občin in na njem temelječi Uredbi o stvarnem premoženju države, pokrajin in občin je odločalo Ustavno sodišče Republike Slovenije ter na zahtevo Državnega sveta odločilo, da se Uredba o stvarnem premoženju države, pokrajin in občin **razveljavi**, kolikor se nanaša na Državni zbor in Državni svet. **Pravic in obveznosti Državnega zbora in Državnega sveta glede nepremičnin, ki jih uporabljata pri svojem delu, ne more urejati Vlada kot predstavnica izvršilne veje oblasti.**

Zakon o stvarnem premoženju države, pokrajin in občin (Ur.l. RS, št. 14/2007), ki Državni svet imenuje za upravljavca nepremičnin, ne določa konkretnih nepremičnin, s katerimi upravljavec upravlja. Zato se je izvedel začasni vpis upravljalca, v skladu zakonom.

---

²² Interesna skupina lokalnih interesov je na 65. seji, dne 19. 9. 2007 predlagala vodstvu Državnega sveta proučitev pravnih možnosti, da se stanje ustrezno uredi za nemoteno delo Državnega sveta v prostorih parlamenta.

²³ UL RS št. 44/97, 59/01

²⁴ Kolegij predsednika Državnega zbora je na 36. seji dne 11. 9. 2009 soglasno sprejel sklep, da se zaradi krize obnova male dvorane Državnega sveta preloži v leto 2012 ali na kasnejše obdobje ob upoštevanju spomeniškovarstvenih normativov in usmeritev modernizacije in multimedijske posodobitve. Predsednik Državnega zbora Pavel Gantar je povedal, da je koncept prenove spremenjen (konferenčna dvorana).

6 DRŽAVNI SVET IN SODNA VEJA OBLASTI

Ustavnost in zakonitost sta eno temeljnih načel sodobnih demokratičnih držav, sprejeta pa sta tudi v naši ustavni ureditvi. Ti dve načeli sta najtesneje povezani tudi z načelom pravne države, ki prav tako sodi med temeljna načela sodobne države. Sodobna pravna država pomeni zahtevo, da celotna državna oblast temelji in se izvršuje izključno na podlagi ustave in zakonov, z namenom, da se zagotavljajo človekove pravice in svoboščine, pravičnost in pravna varnost. (Grad 96, 40)

Na delovanje sodstva kot samostojne veje oblasti Državni svet nima vpliva oz. ustavno določenih razmerij. Lahko pa vpliva indirektno:

6.1 Mnenja o vseh zadevah iz pristojnosti Državnega zbora

Državni svet na podlagi 97. člena Ustave daje Državnemu zboru **mnenje o vseh zadevah iz njegove pristojnosti:**

npr. ob obravnavi in podajanju mnenja k Skupnem poročilu o delu državnih tožilcev za leto 2008, ob obravnavi in podajanju mnenja k Skupnem letnem poročilu o delu Državnega pravobranilstva v letu 2008.

V skladu s pristojnostmi lahko Državni svet poda mnenje k zakonom, ki jih pripravi Vlada in lahko posegajo na položaj in vlogo sicer samostojne sodne veje oblasti (npr, plače).

Primer:

Poziv Slovenskega sodniškega društva za vložitev Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodniški službi v zakonodajni postopek.

Komisija za državno ureditev se je seznanila s pobudo na 8. seji, dne 7.5.2008 in podprla rešitve v smeri spoštovanja odločb Ustavnega sodišča in v okviru prizadevanj za enotno urejanje sistema plačnih razmerij, kar zagotavlja preglednost in primerljivost plač v okviru Zakona o sistemu plač v javnem sektorju. Komisija je opozorila, da potekajo pogajanja med predstavniki vlade in socialnimi partnerji o plačah v okviru

izvršilne veje oblasti. V tem smislu je komisija podprla prizadevanja za vzpostavitev dialoga in nadaljevanja pogajanj med predstavniki sodne in izvršilne veje oblasti.

Komisija se je tudi na 3. izredni seji ob obravnavi predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sistemu plač v javnem sektorju seznanila s pripombami državnih tožilcev in pravobranilcev in se zavzela za enakovredno urejanje plačnih ramerij.

6.1.2 PRIMER SOOBLIKOVANJA ZAKONA O UPRAVI

Preglednica 6.1.2. KRONOLOŠKI PREGLED SOOBLIKOVANJA ZAKONA O UPRAVI²⁵

Vlada Republike Slovenije je na 35. redni seji dne 8. 7. 1993 določila besedilo predloga za izdajo zakona o upravi z osnutkom zakona in ga poslala v obravnavo in sprejem v Državni zbor.

DRŽAVNI ZBOR	DRŽAVNI SVET
29. 7. 1993 <u>Prva obravnava Predloga zakona o upravi</u>	15. seja 30.7.1993 Mnenje k predlogu za izdajo zakona o upravi z osnutkom zakona
2. 12. 1993 <u>Druga obravnava Predloga zakona o upravi.</u> Državni zbor je določil, da se zakonski predlog vrne v ponovno prvo obravnavo z zadolžitvijo, da se pripravi usklajen koncept zakonov, ki urejajo upravo, upravne okraje in organizacijo ministrstev.	

²⁵ Leta **2002** je Državni zbor Republike Slovenije sprejel **novi ZAKON O DRŽAVNI UPRAVI** (Ur.l. RS, št. 52/2002). V nadaljevanju še spremembe in dopolnitve novega zakona o državni upravi:

- ZDU-1A (Ur.l.št.56/2003), ZDU-1B (Ur.l. št.61/04), ZDU-1C (Ur.l. št.123/04), ZDU-1D (Ur.l.št.93/05) in ZDU-1-UPB4 (Ur.l.št113/05).

Zakon o upravi je bil veljaven do leta 2002.

http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r05/predpis_ZAKO3225.html

<http://www.ius-software.si/baze/usta/b/usta66636959.htm?source=search>

Vlada Republike Slovenije je na 62. seji dne 29. 12. 1993 določila besedilo Predloga zakona o upravi.

DRŽAVNI ZBOR	DRŽAVNI SVET
1. 2. 1994 <u>Prva obravnava Predloga zakona o upravi</u>	24. seja, 19. 1. 1994 Mnenje k Predlogu zakona o upravi - prva obravnava
30. in 31. 5. 1994 <u>Druga obravnava Predloga zakona o upravi</u>	
28. 9. 1994 <u>Tretja obravnava Predloga zakona o upravi</u> SPREJET ZAKON O UPRAVI	36. seja 21. 9. 1994 Mnenje k Predlogu zakona o upravi - tretja obravnava

	38.seja, 3. 10. 1994 Zahteva Državnega sveta, da Državni zbor ponovno odloča o Zakonu o upravi
20. 10. 1994 <u>Izredna seja Državnega zbora</u> Ponovno odločanje o Zakonu o upravi Potrditev zakona	
27.10.1994 Objava v Uradnem listu Republike Slovenije št.67	
	40. seja, 16. 11.1994 Zahteva Državnega sveta za začetek postopka za oceno ustavnosti prvega odstavka 101. člena zakona o upravi

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti, začetem na zahtevo Državnega sveta in občine Krško na seji **30. 3. 1995** razveljavilo prvi odstavek 101. člena Zakona o upravi in tretji odstavek 99.a člena Zakona o lokalni samoupravi.

Vlada je na 141. seji, **4. 5. 1995** določila besedilo Predloga zakona o prevzemu državnih funkcij, ki so jih do 31. 12. 1994 opravljali organi občin (ZPDF).

DRŽAVNI ZBOR	DRŽAVNI SVET
15. 5. 1995 <u>Izredna seja Državnega zbora</u> Hitri postopek Zakon sprejet	10. 5. 1995 Povabilo predsednika Državnega sveta županom slovenskih občin k sooblikovanju stališč

	49. seja, 22. 5. 1995 Zahteva Državnega sveta, da Državni zbor še enkrat odloča o ZPDF
26. 5. 1995 Ponovno odločanje o ZPDF Potrditev zakona.	
	50. seja 29. 5. 1995 Zahteva Državnega sveta za začetek postopka za oceno ustavnosti ZPDF

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti ZPDF odločalo na seji **11. 7. 1996** in razveljavilo 1. člen ZPDF, prvi odstavek 99. a člena Zakona o lokalni samoupravi in dele nekaterih točk 3.člena.

	70. seja 27. 3. 1996 Zahteva Državnega sveta za začetek postopka za oceno ustavnosti tretjega odstavka 103. člena Zakona o upravi
--	---

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti tretjega odstavka 103. člena Zakona o upravi odločalo na seji dne **17. 4. 1997** in odločilo, da člen zakona ni v neskladju z ustavo.

6.2 Zahteva Državnega sveta za uvedbo parlamentarne preiskave

Državni svet je v drugem mandatu zahteval, da Državni zbor odredi parlamentarno preiskavo o politični odgovornosti nosilcev javnih funkcij v Vladi Republike Slovenije, na Ministrstvu za pravosodje in Vrhovnem tožilstvu Republike Slovenije. Državni zbor je na 40. seji 24. 6. 2008 sprejel vmesno poročilo še pred iztekom mandata (2004—008).

6.3 Ocena ustavnosti in zakonitosti predpisov in splošnih aktov

Zakon o Ustavne sodišču²⁶ v določbi 23.a člena taksativno določa, da z zahtevo lahko začnejo postopek za oceno ustavnosti oz. zakonitosti predpisa ali splošnega akta,

²⁶

<http://www.dz-rs.si/index.php?id=101&sm=k&q=zakon+o+ustavnem+sodi%C5%A1%C4%8Du&mandate=-1&unid=UPBJD76501915D9EEB59C12572F9002F0E3E>

izdanega za izvrševanje javnih pooblastil: Državni zbor, tretjina poslancev, Državni svet, Vlada, varuh človekovih pravic. Državni svet lahko uporabi to pristojnost, kadar meni, da je posamezna določba, del akta ali akt v celoti v nasprotju z ustavo oziroma njenimi posameznimi ustavnimi določbami. V praksi Državni svet največkrat zahteva presoja ustavnost posameznega zakona, potem ko je pred tem že uporabil pristojnost veta in z njim ni uspel doseči zavrnitve zakona v Državnem zboru pri ponovnem glasovanju o zakonu. Zahtevo za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisov in splošnih aktov lahko Državni svet poda potem, ko je predpis oziroma splošni akt že sprejet in začne veljati v slovenskem pravnem sistemu. V tej značilnosti se bistveno razlikuje od navedenih zakonodajnih pristojnosti Državnega sveta, ki se večinoma uporabijo znotraj zakonodajnega postopka, torej še pred sprejemom zakona. Ustavno sodišče lahko razveljavi protiustaven zakon oziroma odpravi ali razveljavi protiustavne ali nezakonite podzakonske predpise.

Podobno kot velja za zahtevo za odreditev parlamentarne preiskave in zahtevo za razpis zakonodajnega referendumu, lahko pobudo Ustavnemu sodišču za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisov poda vsak državni svetnik, čeprav tega PoDS izrecno ne določa.

Državni svet uveljavlja pravico do ustavnosodne preverbe predpisov, ko so bile predhodno izčrpane vse možnosti. Tako je od konstituiranja nadalje vlagal zahteve za oceno ustavnosti in zakonitosti. Odločitve, ki jih je v zadnjem obdobju sprejelo Ustavno sodišče, kažejo tudi na položaj Državnega sveta:

6.3.1 Uporaba in upravljanje nepremičnin v državni lasti obeh samostojnih državnih organov

Državni svet je v postopku izpodbijal tudi ustavno skladnost Uredbe, kolikor se nanaša na uporabo in upravljanje nepremičnin v državni lasti, v skladu z ustavnim položajem obeh samostojnih državnih organov.

Ustavno sodišče je ugotovilo neskladnost in v 13. točki odločbe (U-I-294/07-16 z dne 2.7.2009) navedlo: "Ustava določa položaj Državnega zbora in Državnega sveta kot

organov, ki delujeta v okviru zakonodajne veje oblasti. Iz načela o delitvi oblasti iz drugega odstavka 3. člena Ustave izhaja, da so zakonodajna, izvršilna in sodna veja oblasti organizacijsko in funkcionalno samostojne in neodvisne. V ta okvir sodi tudi ureditev materialnih pogojev za delo posameznih organov in s tem tudi za upravljanje nepremičnin. To pomeni, da pravic in obveznosti Državnega zbora in Državnega sveta glede nepremičnin, ki jih uporabljata pri svojem delu, ne more urejati Vlada kot predstavnica izvršilne veje oblasti. Že zato je Uredba, kolikor se nanaša tudi nanju, v neskladju z drugim odstavkom 3. člena Ustave."

6.3.2 Zagotavljanje ustreznih proračunskih sredstev za izvedbo referendumске kampanje

Državni svet je v postopku izpodbijal šesti odstavek 4. člen Zakona o volilni in referendumski kampanji (ZVRK), ker pooblašča Vlado, da po prostem preudarku odloči o dodelitvi dodatnih proračunskih sredstev za referendumsko kampanjo, kadar so pobudniki ali predlagatelji referenduma proračunski uporabniki. (Vlada je za izvedbo referendumске kampanje zavrnila prošnjo Državnega sveta za dodatna finančna sredstva.)

Ustavno sodišče je ugotovilo neskladnost in v 14. točki odločbe (U-I-295/07-8 z dne 22. 10. 2008) navedlo: "Pristojnost zahtevati odločitev ljudstva je Ustava dala tudi Državnemu svetu in izvajanje te pristojnosti bi bilo lahko resno ogroženo ali celo izničeno, če Državni svet ne bi imel možnosti sodelovati v referendumski kampanji. Zato pravica organizirati in voditi referendumsko kampanjo implicitno izhaja iz pristojnosti Državnega sveta, da zahteva zakonodajni referendum, in je njen sestavni del. Bistvenega pomena za izvedbo kampanje pa je, da so Državnemu svetu zagotovljena primerna sredstva. Ker je delovanje Državnega sveta kot državnega organa v celoti financirano iz državnega proračuna (V Državnem svetu niso organizirano navzoče politične stranke, ki bi bile upravičene do proračunskih sredstev v skladu z zakonom, ki ureja politične stranke), mu je treba za referendumsko kampanjo zagotoviti ustrezna proračunska sredstva. V nasprotnem primeru je lahko prizadeto učinkovito izvrševanje ene od njegovih ustavnih nalog."

6.3.3 OPRAVLJANJE POKLICNE FUNKCIJE PREDSEDNIKA DRŽAVNEGA SVETA

Državni svet je vložil zahtevo za oceno ustavnosti Zakona o Državnem svetu (ZDSve-A), če ta ureja **nepoklicno** opravljanje funkcije predsednika Državnega sveta, o kateri je Ustavno sodišče že odločalo (U-I-332/05 z dne 4.10.2007) in ugotovilo neustavnost. Državnemu zboru je naložilo, naj ugotovljene neskladje z Ustavo odpravi v šestih mesecih (16. 4. 2008). Ker Državni zbor še do danes ni odpravil ugotovljenega neskladja z Ustavo, je Državni svet ponovno vložil zahtevo za oceno ustavnosti zakona. Ustavno sodišče je ugotovilo neskladnost in v 19. točki odločbe (U-I-248/08-15 z dne 11. 11. 2009) navedlo: "Vendar razveljavitev omenjenih določb ne zadostuje, da bi lahko predsednik Državnega sveta začel opravljati svojo funkcijo poklicno. Z delno razveljavitvijo navedenih določb Državni svet še vedno ne bo imel poklicnega predsednika, kajti razveljavitev sama po sebi ne bo odpravila protiustavnega stanja. Tega je mogoče odpraviti samo s sprejemom zakonskih določb, ki bodo določile, da predsednik Državnega sveta svojo funkcijo opravlja poklicno, ter bodo uredile njegove pravice in obveznosti v okviru poklicne funkcije." V 20. točki pa je Ustavno sodišče naložilo obveznost, "da se v vmesnem času do sprejema potrebnega zakona prekine protiustavno stanje, je Ustavno sodišče na podlagi drugega odstavka 40. člena ZUS določilo način izvršitve svoje odločbe, in sicer tako, da je določilo, da se funkcija predsednika Državnega sveta začne opravljati poklicno z naslednjim dnem po objavi te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije".

7 DRŽAVNI SVET IN IZVRŠILNA VEJA OBLASTI²⁷

Za položaj Vlade je poleg razmerja do Državnega zbora gotovo pomembno tudi razmerje do Državnega sveta, ki pa se od prejšnjega bistveno razlikuje. Državni svet namreč ne sprejema nobenih končnih odločitev, vendar pa ima lahko dokaj močan vpliv na odločanje v Državnem zboru.

Iz ustavne ureditve²⁸ izhaja, da med Državnim svetom in Vlado ni nobenega ustavno določenega razmerja, kajti vsa razmerja med zakonodajno in izvršilno oblastjo, kot so značilna za parlamentarni sistem, se izrečno nanašajo samo na Vlado in Državni zbor. Glede na tako ureditev se vsi odnosi med zakonodajno in izvršilno oblastjo odvijajo med Državnim zborom in Vlado. Na drugi strani pa so ustavne pristojnosti Državnega sveta take, da vendarle silijo Vlado v vzpostavitev določenih razmerij do Državnega sveta (Grad 96, 39).

---

²⁷ VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

Vlada Republike Slovenije od 14. 5. 1992 do 25. 1. 1993

Dr. Janez Drnovšek

Predsednik Vlade izvoljen 22. 4. 1992 – funkcija prenehala 25. 1. 1993

Vlada Republike Slovenije od 25. 1. 1993 do 27. 2. 1997

Dr. Janez Drnovšek

Predsednik Vlade izvoljen 12. 1. 1993 – prenehala funkcija 27. 2. 1997

Vlada Republike Slovenije od 27. 2. 1997 do 7. 6. 2000

Dr. Janez Drnovšek

Predsednik Vlade izvoljen 9. 1. 2000 – prenehala funkcija 7. 6. 2000

Vlada Republike Slovenije od 7. 6. 2000 do 30. 11. 2000

Dr. Andrej Bajuk

Predsednik Vlade izvoljen 3. 5. 2000 – prenehala funkcija 30. 11. 2000

Vlada Republike Slovenije od 30. 11. 2000 do 19. 12. 2002

Dr. Janez Drnovšek

Predsednik Vlade – izvoljen 16. 11. 2000 – prenehala funkcija 19. 12. 2002 (odstop 2. 12. 2002 po izvolitvi za predsednika države)

Vlada Republike Slovenije od 19. 12. 2002 do 3. 12. 2004

Mag. Anton Rop

Predsednik Vlade – izvoljen 19. 12. 2002 – prenehala funkcija 3. 12. 2004

Vlada Republike Slovenije od 3. 12. 2004 do 21. 11. 2008

Janez Janša

Predsednik Vlade – izvoljen 9. 11. 2004 – prenehala funkcija 21. 11. 2008

Vlada Republike Slovenije od 2. 12. 2004 do 21. 11. 2008.

Borut Pahor

Predsednik Vlade – izvoljen 7. 11. 2008

Vlada Republike Slovenije od 21. 11. 2008 do danes

²⁸ "Predsednik Vlade Borut Pahor je se je sestal s predsednikom Državnega sveta Blažem Kavčičem. Premier mu je zagotovil, da bo Vlada ne glede na različne poglede na prihodnost delovanja Državnega sveta storil vse, da ta lahko še naprej opravlja svojo ustavno opredeljeno funkcijo." (Radio Europa, 14. 1. 2009, 18:15 in Radio Ognjišče, 14. 1. 2009, 18:00)

"Državni svet lahko le posredno, s svojim sodelovanjem v zakonodajnem postopku vpliva na položaj Vlade. Mogoče bi bilo celo konstruirati primer, v katerem bi prišlo do odstopa Vlade ravno zaradi delovanja Državnega sveta: če bi Državni svet izglasoval veto na zakon, na katerem je Vlada vezala vprašanje zaupnice, pa zakon pri ponovnem odločanju ne bi bil sprejet (ker Vladi ne bi uspelo zagotoviti predpisane navadne absolutne večine), bi bil odstop Vlade posledica izglasovanja veta v Državnem svetu." (Ribičič C. 2001, 135)

7.1 Mnenja o vseh zadevah iz pristojnosti Državnega zbora

Po zakonu je Vlada organ izvršilne veje oblasti in najvišji organ državne uprave Republike Slovenije. Njene funkcije so po zakonu predvsem izvajanje politike, ki jo določi Državni zbor, ter izvajanje zakonov in drugih aktov Državnega zbora. Državnemu zboru predlaga sprejem političnih, pravnih, ekonomskih, finančnih, organizacijskih in drugih ukrepov, ki so potrebni za izvajanje nalog iz državne pristojnosti na posameznih področjih.

Vlada Republike Slovenije je leta 2005 predlagala Državnemu zboru v sprejem Predlog zakona o dopolnitvi zakona o Državnem svetu (ZDSve-A). Sprejeti zakon je v določbi 3. člena določil, da se funkcija predsednika opravlja nepoklicno. Novela zakona je terjala spremembo takrat veljavnega PoDS.²⁹

---

²⁹ MJU je v odgovoru na poslansko pobudo poslanca Mirana Potrča v zvezi z delovanjem Državnega sveta RS: "Vlada zato upravičeno pričakuje, da bo Državni svet v najkrajšem času spremenil svoj poslovnik in črtal sporni 100. člen ter vzpostavil ustavno in zakonito stanje. Če Državni svet ne bo spremenil svojega poslovnika, bo Vlada ob rebalansu proračuna oziroma ob pripravi proračuna za prihodnje leto predlagala sprejem sprememb in dopolnitev Zakona o Državnem svetu RS, s katerim bo podrobneje urejeno nagrajevanje članov Državnega sveta v smislu nadomestila izgubljenega zaslužka za čas opravljanja funkcije in povračila stroškov ter izrecno prepovedano poklicno opravljanje funkcije." (MJU, 7. 3. 2005).

Na novelo Zakona o Državnem svetu (Delo, 11.5. 2005, str. 2), ki je določala, da je "funkcija predsednika in podpredsednika častna. Poklicno opravljanje funkcije ni dovoljeno.", se je ostro odzval predsednik prvega sklica Državnega sveta in nekdanji ustavni sodnik dr. Ivan Kristan: "Ker minister Virant (Vlada) predlagano spremembo zakona utemeljuje s stališčem, da je določba 100. člena Poslovnika Državnega sveta v neskladju z določbami Ustave in Zakona o Državnem svetu, si je prilastil funkcijo Ustavnega sodišča, saj Ustavno sodišče doslej takšne odločitve ni sprejelo. Dokler pa neskladnost poslovnika z Ustavo in zakonom ni dokazana, velja predpostavka o njegovi skladnosti (Delo, 19. 5. 2005, str 5).

Državni svet je vložil zahtevo za oceno ustavnosti Zakona o dopolnitvah Zakona o Državnem svetu. V odločbi št. U-I-332/05 z dne 4. 10. 2007 je Ustavno sodišče ugotovilo, da sta 1. in 3. člen ZDSve-A v neskladju z Ustavo, če se nanašata na funkcijo predsednika Državnega sveta. Državnemu zboru je naložilo, naj ugotovljeno neskladje odpravi v šestih mesecih po objavi. Državni svet je iniciral noveli 26. 10. 2007 in 28. 3. 2008, ki nista doživeli podpore Državnega zbora. 24. 4. 2009 je Vlada vložila novelo ZDSve-B, ki v Državnem zboru ni bila sprejeta. Na zahtevo Državnega sveta je v postopku ocene ustavnosti Ustavno sodišče v drugo, z odločbo U-I-248/08-15 z dne 11. 11. 2009 odločilo: »Z naslednjim dnem po objavi te odločbe v Uradnem listu RS se funkcija predsednika Državnega sveta opravlja poklicno.«

Ob vsakokratni pripravi predloga proračuna je s strani pristojnega Ministrstva za finance povabljen predstavnik Državnega sveta za pripravo predlogov in uskladitev ter zagotovitev sredstev za delovanje Državnega sveta. Vlada pa je zavrnila zaprosilo Državnega sveta za izvedbo referendumске kampanje. Ustavno sodišče je odločilo, da je 4. člen Zakona o volilni in referendumski kampanji v neskladju z Ustavo, če se nanaša na Državni svet.

7.2 Pojasnila in podatki v zvezi z obravnavanimi zadevami

Razmerje Državnega sveta do Vlade ureja ZDSve v določbi 56. člena. Državni svet in njegova delovna telesa imajo pravico zahtevati od državnih organov pojasnila in podatke v zvezi z zadevami, ki jih obravnavajo. Poslovnik Državnega sveta je glede razmerja med Državnim svetom, Državnim zborom in Vlado določil le, da predsednik Državnega zbora predloge, mnenja ali zahteve Državnega sveta, ki jih dobi od predsednika Državnega sveta, pošlje vsem poslancem in Vladi ter od pristojnega delovnega telesa in Vlade zahteva, da pošlje Državnemu zboru mnenje. Vlada je torej ves čas seznanjena s predlogi, mnenji in zahtevami Državnega sveta in se do njih tudi opredeljuje.

7.2.1 SVETNIŠKA VPRAŠANJA IN POBUDE

V okviru poglavja o razmerjih med Državnim svetom in drugimi državnimi organi je urejen tudi postopek v zvezi z obravnavo svetniških vprašanj in pobud. Gre za svetniška vprašanja in pobude iz 98. člena poslovnika Državnega sveta, ki za državne svetnike predstavljajo zelo pomemben način pridobivanja podatkov s strani Vlade. Obenem pa postavljena vprašanja nakazujejo na morebitno problematiko, ki bi ji kazalo posvetiti pozornost.

7.2.2 SODELOVANJE PREDSTAVNIKOV IZVRŠILNE VEJE OBLASTI NA SEJAH KOMISIJ IN DRŽAVNEGA SVETA

Tretja točka 97. člena PoDS določa, da Državni svet in njegove komisije vabijo predlagatelje gradiv, da jih predstavijo na sejah Državnega sveta oziroma njegovih komisijah. Državni svet sicer nima nobenega učinkovitega vzvoda, s katerim bi lahko prisilil Vlado, da poda odgovor na vprašanje ali pobudo, prav tako nima pristojnosti zahtevati odgovornosti Vlade, če se ne udeležuje sej Državnega sveta in v Državni svet ne pošilja zahtevanih podatkov (PoDS 09, 84).

V interesu predstavnikov Vlade je, da se udeležijo sej delovnih teles. Seje komisij Državnega sveta se nekoliko razlikujejo od sej delovnih teles Državnega zbora. Interesna sestava delovnih teles Državnega sveta omogoča razpravo, usmerjeno k problematiki in iskanju skupnih rešitev (za razliko od sestave delovnih teles Državnega zbora, kjer je strankarska sestava in razprave obarvane z vidika pozicije moči). V skladu z določbami 23. člena Poslovnika Državnega sveta so lahko na sejo povabljeni predstavniki institucij, katerih delo je neposredno povezano z vsebin obravnavanih zadev, strokovnjaki in predstavniki zainteresirane javnosti, ki lahko na seji predstavijo in obrazložijo svoja mnenja o obravnavani zadevi.

7.2.3 SODELOVANJE PREDSTAVNIKOV IZVRŠILNE VEJE OBLASTI NA POSVETIH

Za pridobivanje informacij v zvezi z zadevami, ki jih obravnava, lahko Državni svet ali njegove komisije v skladu z določbami 29. člena Poslovnika (PoDS09,115) organizirajo posvete, predavanja ali javne predstavitve mnenj, na katere povabijo strokovnjake in druge osebe, ki bi lahko dale koristne informacije. Odločitev o tem sprejme predsednik Državnega sveta po posvetovanju s kolegijem. Sodelovanje predstavnikov Vlade, ministrstev ter drugih predstavnikov te veje oblasti lahko poteka kot predstavitev mnenj v zvezi z zakonodajnim postopkom, v zvezi z razpravami na določeno tematiko ali obravnavo problema s ciljem, da se poiščejo ustrezne skupne rešitve.

7.2.4 PRIMER ZAKONODAJNE INICIATIVE OB PREDLOGU ZAKONA O PSIHOLOŠKI DEJAVNOSTI

Preglednica 7.2.4 KRONOLOŠKI PREGLED PRIZADEVANJ ZA ZAKONSKO UREDITEV PSIHOLOŠKE DEJAVNOSTI

V letu 1991 je Društvo psihologov imenovalo strokovni svet, v katerega je bilo vključenih 20 strokovnjakov iz različnih področij psihološke dejavnosti in predstavnikov Oddelka za psihologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

28. 11. 1991 je bila v okviru Ministrstva za zdravstvo, družino in socialno varstvo oblikovana delovna skupina za pripravo predloga za izdajo zakona o psihološki poklicni dejavnosti s tezami. Zakon o psihološki dejavnosti je bil v programu dela ministrstva za leto 1992. V letu 1993 je potekalo dogovarjanje na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve.

Organizirane so bile razprave k osnutku zakona na Oddelku za psihologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, v Sekciji psihologov za aplikativno psihologijo na področju obrambe, v Sekciji psihologov v vzgoji in izobraževanju, v Sekciji psihologov v socialnem skrbstvu, v Sekciji psihologov v medicini dela, prometa in športa, v Sekciji za

psihologijo dela, v Sekciji šolskih psihologov, v Teoretični sekciji, v Obalni podružnici Koper, na Izvršnem odboru oz. v Sekciji za otroško in mladinsko klinično psihologijo psihologov posameznikov. 30. 6. 1994 je bila oblikovala na strokovnem svetu DPS komisija za uskladitev predlaganih pripomb.

Januarja 1995 je bilo po obsežni pripravi in obravnavi v DPS pripravljeno delovno gradivo Zakona o psihološki dejavnosti in posredovano Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve. 13. 6. 1995 je bil oblikovan usklajen predlog zakona.

11. 10. 1995 je bilo doseženo soglasje za vložitev predloga zakona v parlamentarno obravnavo. Predlog zakona je februarja 1996 po rednem postopku vložil poslanec Marjan Šetinc. 4. 7. 1996 je bila na predsednika Državnega zbora naslovljena prošnja za pospešitev zakonodajnega postopka.

23. 7. 1996 je Vlada podala mnenje k Predlogu zakona o psihološki dejavnosti - prva obravnava (Poročevalec Državnega zbora RS št. 7 z dne 7. 3. 1996). Vlada je predlagala, da predlog zakona za drugo branje pripravi Vlada po predhodni uskladitvi temeljnih dilem s predlagateljem zakona in Društvom psihologov.

Predlog zakona so usklajevala različna ministrstva (Ministrstvo za zdravstvo, Ministrstvo za šolstvo in šport, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Ministrstvo za zdravstvo - 21. 12. 1998 podpora predlogu).

Usklajen Predlog zakona o psihološki dejavnosti je bil objavljen v internem glasilu Obvestila (december 1999). Do 15. 1. 2000 je potekala javna razprava.

8. 3. 2000 je bila dana podpora na Ministrstvu za zdravstvo. 17. 3. 2000 je bil predlog zakona poslan Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve. Aprila 2000 je bila načelna podpora, dana s strani predsednice Odbora Državnega zbora za zdravstvo, delo, družino in socialne zadeve.

Na dveh sestankih Izvršnega odbora (17. 4. 2000 in 15. 6. 2000) je bilo sklenjeno, da se prizadevanja nadaljujejo s kontaktiranjem poslancev različnih političnih strank v podporo zakonodajni pobudi. 14. 7. 2000 je bil predlog s prošnjo za podporo posredovan vsem parlamentarnim strankam. Odzvali sta se le Slovenska nacionalna stranka in DeSUS.

V letu 2000 se je iztekel štiriletni mandat poslancem Državnega zbora. 15. 10. 2000 so bile izvedene volitve poslancev v Državni zbor. V obdobju do oblikovanja nove vlade so bili ohranjeni stiki s posameznimi predstavniki poslanskih skupin.

Oktober 2000 je državni svetnik dr. Zoltan Jan izrazil interes podpreti in predlagati v zakonodajni postopek predlog zakona. Sestanek z dr. Janom je načrtovan za november 2000.

DRUŠTVO PSIHOLOGOV SLOVENIJE	DRŽAVNI SVET
10. 11. in 11. 11. 2000 Na strokovnem srečanju "Dan psihologov" razprava o predlogu zakona	29. 11. 2000 Prvo delovno srečanje za pripravo zakonodajnega postopka
December 2000 Objava v glasilu Obvestila 2-2000 (str. 2-5)	6. 12. 2000 Drugo delovno srečanje za pripravo zakonodajnega postopka Sprejet dogovor o organizaciji posveta
5. 12. 2000 Soglasje vseh predsednikov sekcij k besedilu predloga	16. 1. 2001 Usklajevalni sestanek za pripravo zakonodajnega postopka
26. 1. 2001 Sestanek sekcij DPS, psihologov praktikov in članov Oddelka za psihologijo	22. 1. 2001 Državni svetnik dr. Zoltan Jan organizira srečanje z volilno bazo in predstavitev priprav na zakonodajni postopek
	29. 1. 2001 Tretje delovno srečanje za pripravo zakonodajnega postopka
	20. 2. 2001 Četrto delovno srečanje za pripravo zakonodajnega postopka
	13. 3. 2001 Peto delovno srečanje za pripravo zakonodajnega postopka
16. 3. 2001	

Sestanek predstavnikov DPS na Ministrstvu za šolstvo, znanost in šport	
29. 3. 2001 Sestanek predstavnikov DPS na Ministrstvu za zdravstvo	
April 2001 Ponovna objava v internem glasilu Obvestila 1-2001 (osnutek z dne 13. 3. 2001)	23. 5. 2001 Šesto delovno srečanje za pripravo zakonodajnega postopka
28. 5. 2001 Sestanek predstavnikov DPS na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve	
	6. 6. 2001 Državni svet organizira javno predstavitev mnenj o delovnem gradivu predloga zakona o psihološki dejavnosti
	18. 6. 2001 Sedmo delovno srečanje za pripravo zakonodajnega postopka
22. 6. 2001 Sestanek predstavnikov DPS in dr. Zoltana Jana na Ministrstvu za zdravje z ministrom dr. Kebrom	12. 6. 2001 Osmo delovno srečanje za pripravo zakonodajnega postopka
	19. 9. 2001 47. seja Komisije za družbene dejavnosti Obravnavala in podprla Predlog zakona o psihološki dejavnosti
	3. 10. 2001 Na 67. seji Državni svet sprejel sklep in določil besedilo Predloga zakona o psihološki dejavnosti ter ga kot predlagatelj poslal Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo in sprejetje

11. 10. 2001 je predsednik Državnega zbora Republike Slovenije Borut Pahor dodelil Predlog zakona o psihološki dejavnosti delovnim telesom: Odboru za zdravstvo, delo, družino, socialno politiko in invalide; Odboru za finance in monetarno politiko; Sekretariatu za zakonodajo in pravne zadeve.

Državni zbor je predlog zakona obravnaval na 19. izredni seji in **15. 5. 2002** sprejel sklep, da Predlog zakona o psihološki dejavnosti **ni primerna podlaga** za drugo

obravnavo. **Zakonodajni postopek Predloga zakona o psihološki dejavnosti je bil s tem zaključen.**³⁰

---

³⁰ Opomba avtorja: Na 16. seji Državnega zbora, dne 20. 4. 2006 je bilo (Mandatno obdobje DZ 2004-2008) v okviru točke postavljeno poslansko vprašanje gospoda Bojana Kontiča o morebitni pripravi zakona o psihološki dejavnosti. Na vprašanje poslanca je odgovoril takratni minister Andrej Bručan. Štiriletni mandat na Ministrstvo za zdravje je zaključila ministrica Zofija Mazej Kukovič.

8 DRŽAVNI SVET IN CIVILNA DRUŽBA

Ustava ne more "kreirati" demokracije, pač pa demokracija "kreira" ustavo. Brez državljanov ne more biti v nobenem primeru pravic in svoboščin in brez politične kulture in državljanske vzgoje ne more biti državljanov. Logika svobode pelje od državljanstva k pravicam in ne obratno. Boj za državljanstvo je boj za pravice, demokracija pa način življenja in ne forma oblasti. Demokracija vsebuje vrsto ukoreninjenih stališč, kulturo neodvisnega razmišljanja in sodelovanja, konfliktov in soglasja. To tvori bistvo državljanstva, ki se ga je potrebno naučiti: demokratična kultura je pridobljena lastnost, ne naravni atribut. Kultiviranje državljanstva zahteva ne samo čas, ampak tudi prostor, formalne institucije se morajo zasidrati v civilni družbi. Nezaupanje v politične institucije zahteva obnovo civilne družbe: rehabilitacijo nevladnega državljanskega prostora, ki ga državljanji lahko smatrajo za svojega.

Brez civilne družbe, zaustavljene in odložene med birokratsko vladavino (upravo), v katero ni več zaupanja, in privatnim trgom državljanji ne morejo zasnovati moralnih in državljanskih vrednosti; so brezdomci. Niti demokratična vlada (oblast) niti svobodni trg, pač pa močna civilna, predstavlja temelj za svobodo in demokracijo. Civilna družba je namreč javnost brez prisile in prostovoljnost brez privatizacije. Brez civilne družbe so politiki goli profesionalci brez stika z volilci, državljanji pa njihovi cimeravi nasprotniki oziroma hvaležni klienti vladnih in upravnih služb, uporabniki, ki niso pripravljeni njihove storitve. Civilna družba je prostor tako za državljanje kot za politike, in ne zajema niti politike (glasovanje, plačevanje davkov) niti blagovni promet (delo, kupovanje, potrošnja). Civilna družba je dejansko področje državljanov: posredniško področje med zasebnim trgom in veliko upravo (oblastjo) (Brezovšek, 97, 6).

8.1 Poskus opredelitve civilne družbe

8.1.1 Prostovoljnost

Prostovoljnost pomeni na eni strani prostovoljnost nastanka organizacije civilne družbe, torej določitev njenega delovnega področja, torej programa, nadalje notranje

organizacije in vodenja, vključno z določitvijo pogojev za pridobitev statusa članstva, sprejemanje članskih, finančnih in drugih obveznosti ter na drugi strani prostovoljnost glede vstopa in izstopa v organizacijo z vidika posameznice oziroma posameznika.

Neprostovoljnost na drugi strani pomeni, da se mora organizacija glede česarkoli podrežati pravilom, ki so določena s strani tretjih in ne članstva samega. Na drugi strani neprostovoljnost pomeni, da se mora član ravnati po pravilih, pri katerih sprejemanju sam ni imel priložnosti sodelovati.

Sestavine neprostovoljnosti so že v vključevanju članstva s t. i. pristopom; to pomeni s pristankom na vnaprej postavljena pravila, v čemer je videti prednost ustanovnih do naknadno vključenih članov. Sestavine neprostovoljnosti so tudi v tem, da mora civilno družbena organizacija ravnati po nekaterih pravilih, ki jih postavi kdo drug, npr. oblast, kot pogoj za dopolnilno državno financiranje.

Za civilne družbene organizacije vsekakor velja, da so korporativne pravne osebe, torej članske in ne zgolj premoženjske. Člani so vključeni v upravljanje organizacije, organizacija je namenjena zadovoljevanju interesov, ki jih utemeljijo člani. Prav zaradi tega so prostovoljnost in na članstvu zgrajena notranja razmerja temelj vsake civilne družbene organizacije. Prostovoljnost vsekakor vključuje tudi prostovoljnost financiranja, kar izključuje vsakršno prisilo, ki splošno obvezuje k financiranju ali celo članstvu! (Bohinc R. 2000:12).

8.1.2 Demokratičnost

Demokratičnost se povezuje z vprašanjem, v kolikšni meri je članstvo vključeno v sprejemanje odločitev oz. koliko se pooblastila za odločanje na posameznih ravneh prenašajo na posameznike oz. na skupine brez možnosti sodelovanja članstva pri odločanju.

V vsaki organizaciji je upravljanje zasnovano v določeni meri na prenosu pooblastil na skupine oz. posameznike na določenih ravneh upravljanja, vendar je demokratičnost kot nasprotje avtokratičnosti utemeljena v tem, da je najširši del članstva vključen v oblikovanje in dograjevanje temeljnih programskih usmeritev.

Stroga hierarhija in avtokratičnost, spoštovanje zgornjih ravni odločanja in odmaknjenost vodstev od članstva so torej nasprotni značilni upravljavski strukturi civilno družbene organizacije. (Bohinc R. 2000:13)

8.1.3 Zasebnost

Zasebnost kot nasprotje javnosti pomeni uporabo avtonomno in dispozitivno postavljenih pravil ravnanja brez oblastne prisile, ki se konstituira kot kogentno in javno (administrativno) pravo. Zasebno se v praksi večkrat nadomešča z izrazom nevladno kot nasprotje oblastnemu, administrativnemu, prisilnemu uravnavanju določenega področja.

Zasebnost nadalje pomeni, da je akt o ustanovitvi zasebno pravne in ne javno pravne narave ter da je ustanovitelj zasebna oseba oz. skupina zasebnih oseb. Toda ustanovitelj civilno družbene organizacije je lahko tudi javna oseba oz. celo država, vendar ne v svojstvu oblasti, ampak po načelu prirejenosti in enakopravnosti z ostalimi ustanovitelji oz. člani, s tem da se medsebojna razmerja med javnimi in zasebnimi ustanovitelji ravnajo po zasebnem in ne pa administrativnem, oblastvenem pravu.

Zasebnost pa ne izključuje, da je dejavnost program zasebne oz. civilno družbene organizacije v javnem interesu. Pogoji za zasebnost oz. civilnost je, da se program določi avtonomno v okviru članstva, ne da se članstvu vsili npr. s pogojem delitve javnih sredstev za uresničevanje programa, ki je v javnem interesu (Bohinc R. 2000:13)

8.1.4 Raznoličnost

»Naslednji razpoznavni znak civilne družbe sta pluralizem in raznoličnost. Organizacije, ki si prizadevajo monopolizirati ves politični prostor v družbi, v bistvu zavračajo pluralistični in s toleranco prepojen značaj civilne družbe. To pomeni, da takih gibanj, kot so regilozno fundamentalistična, (etnično) šovinistična, revolucionarna, ni mogoče prištevati k civilni družbi.«

V tem kontekstu je treba opredeliti še neideološkost in nepolitičnost oziroma razmerje civilne družbe do političnih strank. Nikakor ne pomeni, da so posameznice in posamezniki, ki se povezuje v civilno družbene organizacije in gibanja, ljudje brez lastnega političnega prepričanja, svetovnega nazora ali brez odnosa do ideologije. Pomeni le, da se zgolj v tej civilni družbeni organizaciji ne povezujejo na tej podlagi oziroma da to ni programski okvir te njihove združbe. Seveda pa to ne pomeni, da sami ne morejo biti člani političnih organizacij oziroma strank.

Drugo vprašanje je instrumentalizacija civilne družbe po političnih strankah, ki jo lahko štejemo le kot odraz demokratične nezrelosti družbe ter partitokratske vladavine kot posledice tega.(Bohinc R. 2000:14)³¹

---

³¹ O civilni družbi danes obstajajo različna stališča, tudi ta, da je slovenska civilna družba izrazito dvodelna; en del sledi spodbudam osamosvojitvenega časa in s tem tradiciji demokratičnih strank, drugi je naklonjen ideologiji "kontinuitete". Da sodi Zbor za republiko v prvo skupino, je gotovo..(Kos j. Demokracija, 20. 8. 2009 str. 11).

9 DRŽAVNI SVET KOT INTERESNO ZASTOPSTVO

Ustava Republike Slovenije v 96. členu določa, da je Državni svet zastopstvo nosilcev socialnih, gospodarskih, poklicnih in lokalnih interesov. Državni svet ima 40 članov. Sestavljajo ga:

- štirje predstavniki delodajalcev;
- štirje predstavniki delojemalcev,
- štirje predstavniki kmetov, obrtnikov in samostojnih poklicev,
- šest predstavnikov negospodarskih dejavnosti in
- dvaindvajset predstavnikov lokalnih interesov.

Organizacijo Državnega sveta ureja zakon.

9.1 Volitve članov Državnega sveta

Državni svet je predstavništvo posebnih družbenih interesov, zato se voli na posreden način. Ker so interesne skupine, katerih predstavniki se volijo v Državni svet, zelo različno strukturirane in organizirane, je tudi v zakonu ureditev posrednih volitev predstavnikov različnih interesnih skupin različna. Lahko jih opravijo volilna telesa, ki jih sestavljajo člani predstavniških organov interesne organizacije oz. lokalne skupnosti, ali pa volilna telesa, ki jih tvorijo izvoljeni predstavniki teh organizacij oziroma skupnosti.

Volilne pravice pri volitvah Državnega sveta seveda ne morejo imeti vsi državljani, ki imajo sicer volilno pravico, temveč jo imajo samo tisti, ki so člani interesnih skupin, ki jim je zagotovljeno zastopstvo v Državnem svetu. Za razliko od volilne pravice za volitve v Državni zbor, ki jo imajo samo državljani Slovenije, imajo volilno pravico pri volitvah Državnega sveta v določenem obsegu (samo aktivna volilna pravica) tudi tujci, ki v Sloveniji opravljajo ustrezno dejavnost na enem izmed interesnih področij oziroma so v delovnem razmerju (Grad, 96, 22).

9.1.1 Volitve predstavnikov interesne skupine lokalnih interesov

Za izvedbo volitev članov Državnega sveta v lokalnih skupnostih skrbijo volilne komisije volilnih enot in republiška volilna komisija (12. člen zakona).

Lokalne skupnosti izvolijo svoje predstavnike v volilno telo in določijo kandidate za člane Državnega sveta v skladu s svojimi pravili. Lokalne skupnosti kandidature posredujejo pristojni volilni komisiji najkasneje trideset dni pred dnem glasovanja. Volilne enote določa zakon.

- 1. VOLILNA ENOTA** (Ljubljana, Brezovica, Dol pri Ljubljani, Dobrova - Polhov Gradec, Horjul, Ig, Medvode, Škofljica, Velike Lašče in Vodice), **sedež:** Ljubljana
- 2. VOLILNA ENOTA** (Domžale, Kamnik, Komenda, Litija, Lukovica, Mengeš, Moravče, Trzin in Šmartno pri Litiji), **sedež:** Kamnik
- 3. VOLILNA ENOTA** (Duplek, Hoče-Slivnica, Kungota, Maribor, Miklavž na Dravskem polju, Pesnica, Race-Fram, Starše in Šentilj), **sedež:** Maribor
- 4. VOLILNA ENOTA** (Lovrenc na Pohorju, Oplotnica, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Ruše, Makole in Poljčane), **sedež:** Slovenska Bistrica
- 5. VOLILNA ENOTA** (Bistrica ob Sotli, Braslovče, Celje, Dobje, Dobrna, Kozje, Laško, Podčetrtek, Polzela, Prebold, Radeče, Rogaška Slatina, Rogatec, Slovenske Konjice, Šentjur pri Celju, Štore, Šmarje pri Jelšah, Tabor, Vransko, Vitanje, Vojnik, Zreče in Žalec), **sedež:** Celje
- 6. VOLILNA ENOTA** (Gornji Grad, Ljubno, Luče, Nazarje, Mozirje, Velenje, Solčava, Šmartno ob Paki, Šoštanj in Rečica ob Savinji), **sedež:** Velenje
- 7. VOLILNA ENOTA** (Hajdina, Dornava, Destričnik, Gorišnica, Juršinci, Kidričevo, Majšperk, Markovci, Podlehnik, Ptuj, Sveti Andraž v Slovenskih Goricah, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale in Cirkulane), **sedež:** Ptuj
- 8. VOLILNA ENOTA** (Benedikt, Cerkvenjak, Gornja Radgona, Križevci, Lenart, Ljutomer, Ormož, Radenci, Razkrižje, Sveta Ana, Sveti Jurij ob Ščavnici, Veržej, Apače, Središče ob Dravi, Sveta Trojica v Slovenskih Goricah, Sveti Tomaž in Sveti Jurij v Slovenskih Goricah), **sedež:** Ljutomer

- 9. VOLILNA ENOTA** (Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas - Poljane, Jezersko, Naklo, Preddvor, Šenčur, Kranj, Tržič, Škofja Loka, Železniki in Žiri), **sedež:** Kranj
- 10. VOLILNA ENOTA** (Bled, Bohinj, Jesenice, Kranjska Gora, Radovljica, Žirovnica in Gorje), **sedež:** Jesenice
- 11. VOLILNA ENOTA** (Beltinci, Dobrovnik, Cankova, Črenšovci, Grad, Gornji Petrovci, Hodoš, Odranci, Kobilje, Kuzma, Lendava, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Rogašovci, Šalovci, Tišina, Turnišče in Velika Polana), **sedež:** Murska Sobota
- 12. VOLILNA ENOTA** (Ajdovščina, Brda, Kanal, Miren - Kostanjevica, Nova Gorica, Šempeter - Vrtojba, Vipava in Renče - Vogrsko), **sedež:** Nova Gorica
- 13. VOLILNA ENOTA** (Bovec, Cerklje, Idrija, Kobarid in Tolmin), **sedež:** Tolmin
- 14. VOLILNA ENOTA** (Dolenjske Toplice, Mirna peč, Novo mesto, Šentjernej, Škocjan, Trebnje in Žužemberk), **sedež:** Novo mesto
- 15. VOLILNA ENOTA** (Črnomelj, Metlika in Semič), **sedež:** Črnomelj
- 16. VOLILNA ENOTA** (Divača, Ilirska Bistrica, Hrpelje – Kozina, Komen, Pivka, Postojna in Sežana), **sedež:** Sežana
- 17. VOLILNA ENOTA** (Bloke, Borovnica, Cerknica, Logatec, Loška dolina, Vrhnika in Log Dragomer), **sedež:** Logatec
- 18. VOLILNA ENOTA** (Koper, Izola in Piran), **sedež:** Koper
- 19. VOLILNA ENOTA** (Črna na Koroškem, Dravograd, Muta, Podvelka, Prevalje, Ribnica na Pohorju, Radlje ob Dravi, Ravne, Mislinja, Mežica, Slovenj Gradec in Vuzenica), **sedež:** Slovenj Gradec
- 20. VOLILNA ENOTA** (Brežice, Krško, Sevnica in Kostanjevica na Krki), **sedež:** Krško
- 21. VOLILNA ENOTA** (Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi), **sedež:** Trbovlje
- 22. VOLILNA ENOTA** (Dobre Polje, Grosuplje, Ivančna Gorica, Kočevje, Kostel, Loški Potok, Osilnica, Ribnica in Sodražica), **sedež:** Grosuplje

Vir: http://www.dvk.gov.si/DS2007/k_lokalni.pdf

* * *

9.1.2 VOLITVE PREDSTAVNIKOV FUNKCIONALNIH INTERESOV

Volitve članov Državnega sveta predstavnikov funkcionalnih interesov ureja Zakon o Državnem svetu.

9.1.2.1 Volitve predstavnikov delojemalcev

Štiri člane Državnega sveta - predstavnike delojemalcev volijo **reprezentativni sindikati** za območje države.

Člane Državnega sveta voli volilno telo, ki ga sestavljajo izvoljeni predstavniki reprezentativnih sindikatov.

Reprezentativna zveza oziroma konfederacija sindikatov izvoli v volilno telo toliko predstavnikov, kolikor je v njej združenih reprezentativnih sindikatov. Posamezni reprezentativni sindikat, ki ni združen v zvezo ali konfederacijo, izvoli v volilno telo enega predstavnika.

Poleg predstavnikov izvoli zveza, konfederacija in posamezni sindikat še po enega predstavnika na vsakih dopoljenih deset tisoč članov.

Seznam izvoljenih predstavnikov v volilno telo predložijo reprezentativni sindikati Republiški volilni komisiji. Seznamu priložijo odločbo o reprezentativnosti sindikata, pravila in podatke o številu članov. (ZDSve)

Tabela 9.1.2.1 navaja udeležence volitev predstavnika delojemalcev po mandatih.

Tabela 9.1.2.1 Volilna baza za izvolitev predstavnikov delojemalcev

Prvi mandat:	Drugi mandat:	Tretji mandat:	Četrty mandat:
1. Zveza svobodnih sindikatov Slovenije 2. Sindikat delavcev železniške dejavnosti 3. Sindikat novinarjev Slovenije 4. FIDES Sindikat zdravnikov in zobozdravnikov 5. Policijski sindikat Slovenije 6. Sindikat delavcev poslovnih bank v Sloveniji 7. Sindikat delavcev pri virih ionizirajočega sevanja Slovenije 8. Konfederacija sindikatov Slovenije 9. Neodvisnost - konfederacija novih sindikatov Slovenije 10. Konfederacija sindikatov Slovenije - PERGAM 11. Sindikat vzgoje, izobraževanja in znanosti Slovenije	1. Zveza svobodnih sindikatov Slovenije 2. Konfederacija sindikatov 90 Slovenije 3. NEODVISNOST - Konfederacija novih sindikatov Slovenije 4. Konfederacija sindikatov Slovenije - PERGAM 5. Sindikat pridobivanja energijskih surovin Slovenije (SPESS)	1. Sindikat delavcev v zdravstveni negi Slovenije 2. Zveza svobodnih sindikatov Slovenije 3. Slovenska zveza Sindikatov – Alternativa 4. Sindikat zdravstva in socialnega varstva Slovenije 5. Sindikat delavcev Slovenije - Solidarnost 6. Konfederacija sindikatov Slovenije - PERGAM 7. Policijski sindikat Slovenije	1. Zveza svobodnih sindikatov Slovenije 2. Slovenska zveza sindikatov - Alternativa 3. Konfederacija sindikatov Slovenije - PERGAM 4. Konfederacija sindikatov javnega sektorja Slovenije

Vir: http://www.dvk.gov.si/DS2007/k_funkcionalni.pdf

9.1.2.2 Volitve predstavnikov delodajalcev

Štiri člane Državnega sveta - predstavnike delodajalcev volijo **gospodarske zbornice** in **združenja delodajalcev**, ki so organizirana za območje države.

Člane Državnega sveta voli volilno telo, ki ga sestavljajo izvoljeni predstavniki gospodarskih zbornic in združenj delodajalcev.

Vsaka gospodarska zbornica in vsako združenje delodajalcev izvoli v volilno telo po enega predstavnika na vsakih dopolnjenih desetisoč delavcev, zaposlenih pri članih gospodarske zbornice oziroma združenja delodajalcev.

Seznam izvoljenih predstavnikov v volilno telo predložijo gospodarske zbornice in združenja delodajalcev volilni komisiji. Seznamu priložijo dokazilo o vpisu v register, pravila zbornice oziroma združenja in podatke o številu delavcev, zaposlenih pri članih zbornice oziroma združenja.

Na volitvah za predstavnika delodajalcev so sodelovali sledeči - tabela 9.1.2.2 predstavniki.

Tabela 9.1.2.2 Volilna baza za izvolitev predstavnikov delodajalcev

<i>Prvi mandat:</i>	<i>Drugi mandat:</i>	<i>Tretji mandat:</i>	<i>Četrty mandat:</i>
1. Gospodarska zbornica Slovenije 2. Slovenska zbornica obrti in podjetništva	1. Gospodarska zbornica Slovenije 2. Združenje delodajalcev Slovenije	1. Gospodarska zbornica Slovenije 2. Združenje delodajalcev Slovenije	1. Gospodarska zbornica Slovenije 2. Združenje delodajalcev Slovenije 3. Avtoprevozniška zbornica Slovenije 4. Trgovinska zbornica Slovenije 5. Združenje delodajalcev obrtnih

Vir: http://www.dvk.gov.si/DS2007/k_funkcionalni.pdf

<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200660&stevilka=2537>

http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r06/predpis_ZAKO96.html

9.1.2.3 Volitve predstavnikov kmetov, obrtnikov in samostojnih poklicev

Štiri člane Državnega sveta - predstavnike kmetov, obrtnikov in samostojnih poklicev volijo:

- **dva predstavnika kmetov** volijo poklicne organizacije kmetov, organizirane za območje države,
- **enega predstavnika obrtnikov** volijo poklicne organizacije obrtnikov, organizirane za območje države,
- **enega predstavnika samostojnih poklicev** volijo poklicne organizacije drugih samostojnih poklicev, organizirane za območje države.

Za poklicne organizacije v smislu prejšnjega člena se štejejo:

- zbornice, združenja, društva, zveze in druge poklicne organizacije kmetov, obrtnikov in drugih samostojnih poklicev, organizirane za območje države,
- sekcije samostojnih poklicev v drugih poklicnih zbornicah, združenjih, društvih, zvezah in drugih poklicnih organizacijah, organizirane za območje države.

Predstavniki kmetov

Dva člana Državnega sveta - predstavnika kmetov voli volilno telo, ki ga sestavljajo izvoljeni predstavniki poklicnih organizacij kmetov.

Vsaka poklicna organizacija kmetov izvoli v volilno telo po enega predstavnika ne glede na število članov in po enega predstavnika na vsakih dopolnjenih tisoč članov.

Seznam izvoljenih predstavnikov v volilnem telesu predložijo poklicne organizacije

Republiški volilni komisiji. Seznamu priložijo dokazilo o vpisu v register, pravila organizacije in podatke o številu članov.

Tabela 9.1.2.3.1 prikazuje udeležence na volitvah za predstavnika kmetov

Tabela 9.1.2.3.1 Volilna baza za izvolitev predstavnikov kmetov

Prvi mandat:	Drugi mandat:	Tretji mandat:	Četrty mandat:
1. Kmečka zveza Slovenije 2. Zadružna zveza Slovenije	1. Kmečka zveza Slovenije 2. Zadružna zveza Slovenije	1. Kmečka zveza Slovenije 2. Zadružna zveza Slovenije 3. Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije	1. Zadružna zveza Slovenije, zadruga z Omejeno odgovornostjo Ljubljana 2. Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije 3. Sindikat kmetov Slovenije 4. Forum za kmetijstvo in podeželje SDS

Vir: http://www.dvk.gov.si/DS2007/k_funkcionalni.pdf

Predstavniki obrtnikov

Člana Državnega sveta - predstavnika obrtnikov voli volilno telo, ki ga sestavljajo izvoljeni predstavniki poklicnih organizacij obrtnikov.

Vsaka poklicna organizacija obrtnikov izvoli v volilno telo po enega predstavnika ne glede na število članov in po enega predstavnika na vsakih dopoljenih petsto članov.

Tabela 9.1.2.3.2 Volilna baza za izvolitev predstavnikov obrtnikov

Prvi mandat	Drugi mandat	Tretji mandat	Četrty mandat
1. Slovenska zbornica obrti in podjetništva	1. Obrtna zbornica Slovenije	1. Obrtna zbornica Slovenije	1. Obrtna zbornica Slovenije

2. Obrtna zbornica Slovenije			
------------------------------	--	--	--

Vir: http://www.dvk.gov.si/DS2007/k_funkcionalni.pdf

Predstavniki samostojnih poklicev

Člana Državnega sveta - predstavnika samostojnih poklicev voli volilno telo, ki ga sestavljajo izvoljeni predstavniki organizacij samostojnih poklicev, organiziranih za območje države.

Vsaka organizacija samostojnih poklicev izvoli v volilno telo po enega predstavnika ne glede na število članov in po enega predstavnika na vsakih dopoljenih sto članov.

Seznam izvoljenih predstavnikov v volilnem telesu predložijo poklicne organizacije Republiški volilni komisiji. Seznamu priložijo dokazilo o vpisu v register, pravila organizacije in podatke o številu članov.

Tabela 9.1.2.3.3 Volilna baza za izvolitev predstavnikov samostojnih poklicev

<i>Prvi mandat:</i>	<i>Drugi mandat:</i>	<i>Tretji mandat:</i>	<i>Četrty mandat:</i>
1. Društvo znanstvenih in tehničnih prevajalcev 2. Odvetniška zbornica Slovenije	1. Odvetniška zbornica Slovenije 2. Veterinarska zbornica Slovenije 3. Notarska zbornica Slovenije	1. Odvetniška zbornica Slovenije 2. Inženirska zbornica Slovenije	1. Odvetniška zbornica Slovenije 2. Inženirska zbornica Slovenije 3. Društvo novinarjev Slovenije 4. Veterinarska zbornica

Vir: http://www.dvk.gov.si/DS2007/k_funkcionalni.pdf

9.1.2.4 Volitve predstavnikov negospodarskih dejavnosti

Šest članov Državnega sveta - predstavnikov negospodarskih dejavnosti volijo:

- enega predstavnika **univerz, visokih in višjih šol** volijo univerze, visoke in višje šole,
- enega predstavnika za področje **vzgoje in izobraževanja** volijo poklicne organizacije pedagoških delavcev,
- enega predstavnika za področje **raziskovalne dejavnosti** volijo poklicne organizacije raziskovalcev,
- enega predstavnika za področje **kulture in športa** volijo poklicne organizacije kulturnih in športnih delavcev,
- enega predstavnika za področje **zdravstva** volijo poklicne organizacije zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev,
- enega predstavnika za področje **socialnega varstva** volijo poklicne organizacije strokovnih delavcev na področju socialnega varstva.

Za poklicne organizacije se štejejo poklicne zbornice, združenja, društva, zveze in druge poklicne organizacije, organizirane za območje države.

Predstavniki univerz, visokih in višjih šol

Člana Državnega sveta - predstavnika univerz, visokih in višjih šol voli volilno telo, ki ga sestavljajo izvoljeni predstavniki univerz, visokih in višjih šol.

Vsaka univerza ter visoka oziroma višja šola izvoli v volilno telo po enega predstavnika.

Tabela 9.1.2.4.1 Volilna baza za izvolitev predstavnikov univerz, visokih in višjih šol

Prvi mandat:	Drugi mandat:	Tretji mandat:	Četrti mandat:
1. Univerza v Mariboru	1. Univerza v Mariboru	1. Univerza v Mariboru	1. Univerza v Mariboru
2. Univerza v Ljubljani	2. Univerza v Ljubljani	2. Univerza v Ljubljani	2. Univerza v Ljubljani

Vir: http://www.dvk.gov.si/DS2007/k_funkcionalni.pdf

Področje vzgoje in izobraževanja

Druge predstavnike negospodarskih dejavnosti v Državnem svetu volijo volilna telesa, ki jih sestavljajo izvoljeni predstavniki ustreznih poklicnih organizacij.

Poklicne organizacije izvolijo v ustrezno volilno telo vsaka po enega predstavnika ne glede na število članov in po enega predstavnika na vsakih dopoljenih sto članov. Seznam izvoljenih predstavnikov v volilno telo predložijo poklicne organizacije, Republiški volilni komisiji. Seznamu priložijo dokazilo o vpisu v register, pravila organizacije in podatke o številu članov.

Tabela 9.1.2.4.2 navaja volilno telo za izvolitev predstavnika izobraževanja po mandatih

Tabela 9.1.2.4.2 Volilna baza za izvolitev predstavnikov vzgoje in izobraževanja

Prvi mandat:	Drugi mandat:	Tretji mandat:	Četrti mandat:
1. Andragoško društvo Slovenije	1. Zveza društev pedagoških delavcev Slovenije	1. Zveza društev - Slavistično društvo Slovenije	1. Društvo specialnih in rehabilitacijskih defektologov Slovenije/Društvo defektologov Slovenije
2. Slavistično društvo Slovenije	2. Društvo defektologov Slovenije		2. Zveza društev Slavistično društvo
3. Sekcija psihologov v vzgoji in izobraževanju pri	3. Slavistično društvo Slovenije		

Društvu psihologov Republike Slovenije 4. Združenje ravnateljev osnovnih šol Slovenije	4. Društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije 5. Društvo vzgojiteljev dijaških domov Slovenije		Slovenije
---	---	--	-----------

Vir: http://www.dvk.gov.si/DS2007/k_funkcionalni.pdf

Področje raziskovalne dejavnosti

Tabela 9.1.2.4.3 navaja volilno telo za izvolitev predstavnika raziskovalne dejavnosti po mandatih

Tabela 9.1.2.4.3 Volilna baza za izvolitev predstavnikov raziskovalne dejavnosti

<i>Prvi mandat:</i>	<i>Drugi mandat:</i>	<i>Tretji mandat:</i>	<i>Četrți mandat:</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Slovensko društvo za razsvetljavo, Maribor 2. Elektrotehnična zveza Slovenije 3. Slovensko kemijsko društvo 4. Zveza strojnih inženirjev in tehnikov Slovenije 5. Društvo za vakuumsko tehniko Slovenije 6. Zveza rudarskih, geoloških in metalurških inženirjev in tehnikov Slovenije 7. Zveza društev za varilno tehniko 8. Zveza društev gradbenih inženirjev in tehnikov 9. Slovensko društvo za materiale 10. Društvo livarjev Slovenije 11. Slovensko društvo za merilno 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Slovensko društvo za materiale 2. Zveza društev kmetijskih inženirjev in tehnikov Slovenije - ZDKITS 3. Zveza društev inženirjev in tehnikov Maribor 4. Slovensko politološko društvo 5. Društvo livarjev Slovenije 6. Društvo za vakuumsko tehniko Slovenije 7. Društvo inženirjev in tehnikov papirništva Slovenije 8. Slovensko biokemijsko društvo 9. Slovensko kemijsko društvo 10. Slavistično društvo 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Društvo za vakuumsko tehniko Slovenije 2. Zbornica varnosti in zdravja pri delu 3. Slovensko kemijsko društvo 4. Društvo livarjev Slovenije 5. Slovensko društvo za merilno procesno tehniko 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Slovensko društvo za materiale 2. Društvo inženirjev in tehnikov papirništva Slovenije 3. Slovensko farmacevtsko društvo 4. Slovensko kemijsko društvo 5. Zveza strojnih inženirjev Slovenije 6. Elektrotehniška zveza Slovenije

procesno tehniko 12. Zveza društev inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva Slovenije 13. Zveza inženirjev in tehnikov Slovenije 14. Slovenska akademija znanosti in umetnosti 15. Slavistično društvo Slovenije 16. Društvo matematikov, fizikov in astronomov 17. Slovensko biokemijsko društvo 18. Društvo biofizikov Slovenije 19. Društvo za primerjalno književnost Republike Slovenije 20. Društvo za medicinsko in biološko tehniko Slovenije 21. Društvo robotikov Slovenije 22. Društvo inovatorjev Slovenije 23. Zveza zgodovinskih društev Slovenije	Slovenije 11. Zveza strojnih inženirjev in tehnikov Slovenije 12. Zveza inženirjev in tehnikov Slovenije 13. Zveza društev gradbenih inženirjev in tehnikov Slovenije 14. Društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije		
--	--	--	--

Vir: http://www.dvk.gov.si/DS2007/k_funkcionalni.pdf

Področje kulture in športa

Tabela 9.1.2.4.4 navaja volilno telo za izvolitev predstavnika kulture in športa po mandatih.

Tabela 9.1.2.4.4 Volilna baza za izvolitev predstavnikov kulture in športa

Prvi mandat:	Drugi mandat:	Tretji mandat:	Četrty mandat:
Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo Slovenije Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov	1. Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov 2. Društvo slovenskih književnih prevajalcev 3. Društvo slovenskih	1. Društvo glasbenih umetnikov Slovenije 2. Društvo arhitektov Ljubljane (DAL) 3. Zveza društev slovenskih likovnih	1. Slovenski center P.E.N. 2. Društvo slovenskih pisateljev

Združenje dramških umetnikov Slovenije Društvo oblikovalcev Slovenije Društvo slovenskih skladateljev Društvo slovenskih filmskih delavcev Slovenska akademija znanosti in umetnosti Društvo slovenskih književnih prevajalcev Društvo slovenskih pisateljev Olimpijski komite	pisateljev 4. Društvo baletnih umetnikov Slovenije 5. Združenje dramških umetnikov Slovenije 6. Društvo glasbenih umetnikov Slovenije 7. Društvo slovenskih filmskih ustvarjalcev 8. Študentska organizacija Univerze v Mariboru	umetnikov 4. Slovenski center PEN 5. Društvo slovenskih pisateljev 6. Društvo slovenskih skladateljev 7. Društvo slovenskih književnih prevajalcev 8. Društvo baletnih umetnikov Slovenije 9. Združenje dramških umetnikov Slovenije	
---	---	--	--

Vir: http://www.dvk.gov.si/DS2007/k_funkcionalni.pdf

Področje zdravstva

Tabela 9.1.2.4.5 Volilna baza za izvolitev predstavnikov zdravstva

Prvi mandat:	Drugi mandat:	Tretji mandat:	Četrty mandat:
1.Slovensko zdravniško društvo 2.Zbornica laboratorijske medicine Slovenije 3.Slovensko zdravniško društvo 4.Zdravniška zbornica Slovenije 5.Društvo psihologov Slovenije - sekcija za	1. Zbornica fizioterapevtov Slovenije 2. Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije 3. Slovensko zdravniško društvo 4. Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije	1. Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije 2. Zdravniška zbornica Slovenije 3. Slovensko zdravniško društvo 4. Zbornica fizioterapevtov Slovenije	1. Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije - Zveza društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije 2. Zbornica fizioterapevtov Slovenije

klinično psihologijo 6. Društvo defektologov Slovenije 7. Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije	5. Zdravniška zbornica Slovenije		
---	----------------------------------	--	--

Vir: http://www.dvk.gov.si/DS2007/k_funkcionalni.pdf

Področje socialnega varstva

Tabela 9.1.2.4.6 Volilna baza za izvolitev predstavnikov socialnega varstva

<i>Prvi mandat:</i>	<i>Drugi mandat:</i>	<i>Tretji mandat:</i>	<i>Četrty mandat:</i>
1. Zveza društev socialnih delavcev Slovenije 2. Društvo terapevtov za alkoholizem Republike Slovenije 3. Društvo mišično obolelih Slovenije	1. Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije 2. Društvo invalidski forum Slovenije 3. Sonček - Zveza društev za cerebralno paralizo Slovenije 4. Zveza paraplegikov Slovenije 5. Društvo laringektomiranih Slovenije 6. Zveza društev invalidov Slovenije 7. Društvo pljučnih bolnikov Slovenije 8. Sklad Silva - Društvo za kakovostno življenje ljudi s posebnimi potrebami 9. Trepetlika - Društvo bolnikov s parkinsonizmom in drugimi ekstrapiranimi motnjami 10. Sožitje - Zveza društev za pomoč duševno prizadetim Slovenije 11. Društvo socialnih delavk in delavcev Slovenije 12. Šent - Slovensko združenje za	1. YHD - Društvo za teorijo in kulturo hendikepa 2. Šent - Slovensko združenje za duševno zdravje 3. Društvo socialnih delavk in delavcev Slovenije 4. Socialna zbornica Slovenije 5. Zveza za šport invalidov Slovenije 6. Zveza delovnih invalidov Slovenije 7. Zveza društev civilnih invalidov vojn Slovenije 8. Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije 9. Zveza	1. Socialna zbornica Slovenije 2. Zveza za šport invalidov Slovenije 3. Zveza delovnih invalidov Slovenije 4. Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije 5. Društvo paralizikov Slovenije 6. Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije 7. Zveza paraplegikov Slovenije 8. Zveza invalidskih društev ILCO Slovenije

	duševno zdravje 13. Društvo distrofikov Slovenije 14. Društvo multiple skleroze Slovenije 15. Zveza za šport invalidov Slovenije 16. Združenje invalidov - Forum Slovenije 17. Socialna zbornica Slovenije 18. Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije 19. Zveza društev invalidov vojn Slovenije 20. Zveza društev vojnih invalidov Slovenije	paraplegikov Slovenije 10. Društvo študentov invalidov Slovenije 11. Zveza invalidskih društev ILCO Slovenije	9. Društvo distrofikov Slovenije 10. Zveza društev vojnih invalidov Slovenije
--	--	---	--

Vir: http://www.dvk.gov.si/DS2007/k_funkcionalni.pdf, (31. 7. 2008)

Prikazane tabele prikazujejo segmente družbe, predstavniki katere so sodelovali v volilnih postopkih za izvolitev predstavnika različnih dejavnosti v Državni svet. Za razliko od volitev poslancev v Državni zbor priprave potekajo brez medijskih soočenj. Volitve predstavnikov Državnega sveta niso vezane na medijsko pozornost, prav tako niso skrbno načrtovane volilne kampanje, kot je to primer pri državnozbornih volitvah. Volitve preko zvez, društev, zbornic za izvolitev članov Državnega sveta potekajo v skladu z zakonom in v skladu z načinom in vsebino delovanja le-teh. To je tudi povsem druga logika od logike strank, ki je usmerjena predvsem v tekmo, boj za oblast.

10 POVEZOVANJE DRŽAVNEGA SVETA IN CIVILNE DRUŽBE

Državni svet Republike Slovenije se povezuje z volilno bazo in civilno družbo pri uresničevanju ustavno določenih funkcij in pri navezovanju tesnejših povezav za uresničitev skupnih interesov.

10.1 Pobude, vprašanja in predlogi državnih svetnikov

Ustava RS (Uradni list RS, št.33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04 in 68/06) določa, da je Državni svet zastopstvo nosilcev socialnih, gospodarskih, poklicnih in lokalnih interesov in je sestavljen iz 40 članov. Na podlagi Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št.100/05-UPB1 in 95/09 - odl. US)) ima vsak član Državnega sveta v skladu z določbo 58. člena tega zakona pravico predlagati Državnemu svetu obravnavo vsakega vprašanja iz njegove pristojnosti in dajati pobude za predloge, mnenja oz. zahteve, ki jih sprejema Državni svet o zadevah iz pristojnosti Državnega zbora. To določa Poslovnik Državnega sveta (Uradni I. RS št. 70/08 in 73/09). V skladu z določili poslovnika je na dnevnem redu vsake seje Državnega sveta posebna točka za pobude, vprašanja in zahteve državnih svetnikov.

Na podlagi 77. člena Poslovnika se objavljajo akti Državnega sveta v Poročevalcu Državnega sveta. Aprila 2006 je Poročevalec Državnega sveta Republike Slovenije začel izhajati samo v elektronski obliki in je dosegljiv na spletni strani Državnega sveta, za dosedanje mandate pa je vezan v tiskani publikaciji Poročevalec Državnega sveta.

Podatki, povzeti iz publikacije Poročevalec Državnega sveta od 1993. leta do 31. 12. 2006, kažejo na aktivnost državnih svetnikov.

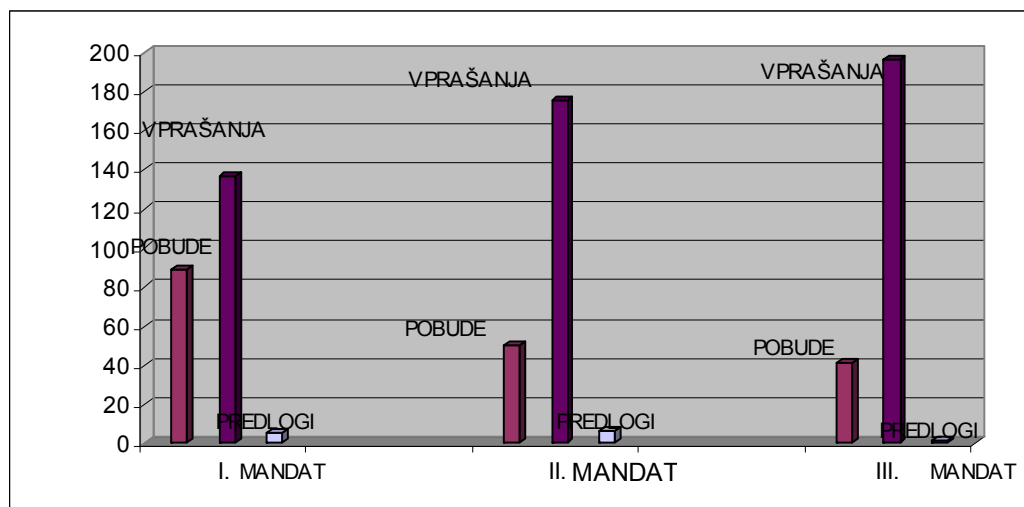
Tabela 10.1 Pregled pobud, vprašanj in predlogov iz I., II. in III. mandata

MANDAT	POBUDE	VPRAŠANJA	PREDLOGI
I.	89	137	5
II.	50	176	6
III.	41	197	1

V prvem mandaten obdobju (1992–1997) je bilo podanih 231 pobud, vprašanj in predlogov, v drugem mandatu (199– 2002) 232 in v tretjem mandatu do 31. 12. 2006 pa skupaj 239 pobud, vprašanj in predlogov.

Obdelane podatke prikazuje naslednji graf. V prvem mandatu je bil predlagan velik delež (39%) pobud, ki se je v drugem (21%) mandatu zmanjšal, kar je trend tudi tretjega mandata (17%). Za vse mandate je značilno, da je bilo najmanj podanih konkretnih predlogov, kar je povsem razumljivo. V največjem številu so bila v vseh mandatih postavljena vprašanja: v prvem mandatu 60%, ki je v drugem mandatu narasel na 80% in v tretjem nadaljeval trend rasti na 82%.

Graf 10.1.1 Grafični prikaz pobud, vprašanj in predlogov

Na vprašanje, na katere organe so bila naslovljena vprašanja pobude in predlogi, pa odgovarja spodnja tabela. Kot vzorec je bilo zajeto obdobje od 17. 12. 2002 do 31. 12. 2006.

Tabela 10.1.2 Seznam vprašanj in pobud državnih svetnikov v obdobju 17. 12. 2002–31. 12. 2006 tretjega mandata

INSTITUCIJA	ŠTEVILO VPRAŠANJ - POBUD
VLADA RS	37
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO (MKGP)	25
MINISTRSTVO ZA FINANCE (MF)	22
MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE (MZZ)	22
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR (MOP)	21
MINISTRSTVO ZA KULTURO (MK)	20
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT (MŠŠ)	17
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE (MZ)	16
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE (MP)	12
MINISTRSTVO ZA PROMET (MZP)	11
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE (MNZ)	10
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE (MDDSZ)	9
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO (MG)	9
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO (MJU)	6
MINISTRSTVO ZA VISOKO ŠOLSTVO, ZNANOST IN TEHNOLOGIJO	1
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO	1

Vir: Poročevalec Državnega sveta III. mandat (17. 12. 2002–31. 12. 2006),

Tabela 10.1.2 kaže realno podobo strukturnega deleža pobud in vprašanj ter potrjuje prakso, da je večina (15%) vprašanj in pobud naslovljenih na Vlado, sledi Ministrstvo za kmetijstvo 10%, Ministrstvo za finance (9%), enako Ministrstvo za notranje zadeve, nadalje Ministrstvo za okolje in prostor (9%), Ministrstvo za kulturo (8%), Ministrstvo za šolstvo in šport (7%), Ministrstvo za zdravje (7%), Ministrstvo za pravosodje (5%), Ministrstvo za promet (5%), Ministrstvo za notranje zadeve (4%). Sledi Ministrstvo za

delo, družino in socialne zadeve (3%), Ministrstvo za gospodarstvo (3%) ter Ministrstvo za javno upravo (2%). V manjši meri so vprašanja in predlogi razpršeni na agencije, urade in službe Vlade ter na druge institucije.

Vir: Poročevalec Državnega sveta III. mandat (17. 12. 2002–31. 12. 2006),
<http://www.ds-rs.si/?q=publikacije/porocevalec/2003-2006>)

10. 2 Posvetovanja

Z Državnim svetom so na področju organizacije posvetov sodelovala številna društva, organizacije, inštituti in državni organi. Državni svet se na ta način odpira možnosti, da bi v razprave o različnih problematikah družbenega življenja privabil širši krog civilne družbe. Tudi na ta način vzpostavlja vezi in sodelovanje obenem pa pridobiva mnenja, stališča informacije civilne družbe.

Državni svet je pri organizaciji posvetov v obdobju 1992–2001 sodeloval s preko trideset društvi, organizacij in inštituti. Največkrat, kar sedemnajstkrat, je sodeloval z društvom Občanski forum. Permanentno sodeluje z Zvezo društev za biomaso Slovenije (šestkrat v obdobju 1992-2001), Slovenskim razvojnim svetom (trikrat), svetom društvenih organizacij (petkrat) in Združenjem seniorjev Slovenije (trikrat). Iz povedanega je razvidno, da Državni svet že od prvega mandata pogosto sodeluje z društvi, ki so nosilci civilne družbe v Sloveniji.

Tabela 10.2 Tabelarni pregled organizacij, društev in institucij, ki so sodelovale pri organizaciji posvetov v obdobju od 1992–2001

naziv društva, organizacije oziroma inštituta	posveti
Društvo Občanski forum	17
Slovenske manjšine v zamejstvu - ob vključevanju Slovenije v Evropske integracije	
Moč in nemoč državnega upravljanja ; kaj mora in kaj zmore država?	
Perspektive dvodomnosti	
Regionalni razvoj in lokalna samouprava	
Pravica do zasebnosti	
Družbena zavezanost medijev in pravica javnosti do obveščenosti	

Slovenija in Pakt stabilnosti za jugovzhodno Evropo	
Od Ogleja do Haiderja	
Država in cerkev	
Pobude za izboljšanje pogojev za delovanje društev kot organizirane civilne družbe	
Izvajanje in spremembe Zakona o društvih	
Sožitje in soodgovornost generacij: poti in stranspoti pokojninskega zavarovanja	
Kakšen naj bo volilni sistem?; Kaj po referendumu?	
Manifest ekonomistov o brezposelnosti v Evropski uniji	
Podjetizacija in socializacija države - izbrani aspekti	
Terorizem, represija, varnost in svobode	
Udeležba državljanov v lokalnem javnem življenju	
Zveza društev za biomaso Slovenije	6
Biomasa - vir energije za Dolenjsko	
Biomasa - vir energije za Kočevsko - Ribniško regijo	
Biomasa vir energije za južno - primorske občine	
Biomasa vir energije za severno-primorske občine	
Biomasa in drugi obnovljivi viri energije za 21. Stoletje	
Biomasa - vir energije za Slovenijo	
Slovenski razvojni svet	3
Graditev savskih elektrarn	
Temelji za gospodarsko prenovo Slovenije	
Poti in stranpoti lastninjenja v Sloveniji	
Svet društvenih organizacij Slovenije	5
Pobude za izboljšanje pogojev za delovanje društev kot organizirane civilne družbe	
Prostovoljno delo - stanje, rezultati, perspektive	
Prostovoljno delo - stanje, rezultati, perspektive	
Predstavitve novele zakona o društvih	
Izvajanje in spremembe Zakona o društvih	
Združenje seniorjev slovenije	3
Prizadevanja za kvalitetnejše življenje starejše generacije	
Izvajanje zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju s poudarkom na starejših	
Kakovost življenja in zdravje starejših	
Odbor Vlade RS za pripravo in izvedbo mednarodnega leta starejših	2
Izvajanje zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju s poudarkom na starejših	
Kakovost življenja in zdravje starejših	
Avstrijski inštitut za vzhodno in jugovzhodno Evropo-izpostava Ljubljana	1
Koroški Slovenci od 1900 do 2000 - bilanca 20. stoletja	
Veleposlaništvo Republike Avstrije	1
Koroški Slovenci od 1900 do 2000 - bilanca 20. stoletja	
Turistična zveza Slovenije	2
Turizem – razvojna možnost podeželja	
Naravne vrednote, kulturna dediščina - vrednote turističnega razvoja	
Urad varuha človekovih pravic	1
Človekove pravice in svobode v tranziciji - primer Slovenije	
Zavod za zdravstveno zavarovanje	2
Politika in sistem zdravstvenega zavarovanja v Avstriji	
Predlog strateškega razvojnega programa obveznega zdravstvenega zavarovanja za obdobje 2002-2007	
časopisna-založniška hiša Primorske novice	1
Integracija in naloge slovenskega gospodarstva v procesu vključevanja v EU	

Gibanje 23.december	1
Prednosti in slabosti pridruževanja Slovenije Evropski uniji	
Kabinet predsednika državnega zbora	1
Razvoj termoelektroenergetike v Sloveniji	
Kabinet predsednika Vlade	1
Razvoj termoelektroenergetike v Sloveniji	
Klub državnih svetnikov slovenije	1
Kakšen naj bo volilni sistem?; Kaj po referendumu?	
Mestna zveza upokojencev	1
Sožitje in soodgovornost generacij: poti in strnspoti pokojninskega zavarovanja	
Nacionalni komite za demografsko politiko pri MDDSZ	1
Regionalni vidiki demografske politike Slovenije	
Odbor za jeklene konstrukcije Združenja kovinske industrije pri Gospodarski zbornici Slovenije	1
Uporaba jeklenih konstrukcij v Sloveniji	
Raziskovalna skupina G-3	1
Sožitje in soodgovornost generacij: poti in strnspoti pokojninskega zavarovanja	
REC - Regionalni center za okolje za Srednjo in Vzhodno Evropo	2
Davčne olajšave kot oblika posrednega financiranja neprofitno volonterskih organizacij	
Z Aarhuško konvencijo do lažje dostopnosti informacij in učinkovitejšega sodelovanja javnosti	
Sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije	1
Uresničevanje sanacijskega programa slovenskih železarn	
Skupnost socialnih zavodov Slovenije	1
Priprava projekta nove organiziranosti domov za starejše v Sloveniji	
Slovensko politološko društvo	1
Človekove pravice in svoboščine v tranziciji - primer Slovenije	
Umanotera	3
Gensko spremenjeni organizmi v Sloveniji	
Partnerstvo:Sodelovanje neladnih organizacij pri oblikovanju nacionalnih strategij in programov	
Odpadki: problem ali priložnost?	
Univerza v Celovcu	1
Koroški Slovenci od 1900 do 2000 - bilanca 20. stoletja	
Zavod za odprto družbo Slovenije	1
Davčne olajšave kot oblika posrednega financiranja neprofitno volonterskih organizacij	
Zveza ekonomistov Slovenije	1
Manifest ekonomistov o brezposelnosti v Evropski uniji	
Zveza inženirjev in tehnikov Slovenije	1
Uporaba jeklenih konstrukcij v Sloveniji	
Zadružna zveza Slovenije	1
Stanje in razvojne možnosti zadružništva v Sloveniji	
GLOBE Slovenija	1
Z Aarhuško konvencijo do lažje dostopnosti informacij in učinkovitejšega sodelovanja javnosti	

Vir: Štrus (2001) Delo Državnega sveta RS 1992–2001

Prikazani podatki so dragoceni, saj prikazujejo del aktivnosti Državnega sveta od konstituiranja leta 1992–2001. Tabela za določeno obdobje daje vpogled, kako se je interes civilne družbe po organizaciji posvetov realiziral (vzpostavljanje, ohranjanje in

utrjevanje vezi s civilno družbo). Ti podatki pa tudi kažejo da je bila vsebina posvetov v tistem obdobju zelo aktualna.

Državni svet Republike Slovenije je predstavniški organ socialnih, gospodarskih, poklicnih in lokalnih interesov in se že od svoje ustanovitve povezuje z volilno bazo in preko javnih razprav, posvetovanj, predavanj, predstavitev mnenj sodeluje s civilno družbo. **Na tak način si prizadeva, da bi tudi predstavnike civilne družbe aktivno vključil v rast demokracije in reševanje problemov, ki so v interesu države in državljanov.**

10.2.1 Posvetovanja z volilno bazo

Državni svet se je pri uresničevanje ustavnih funkcij posluževal tudi posvetovanj z volilno bazo. Eden od načinov tega povezovanja je tudi organiziranje javne tribune.

Državni svet jo je organiziral na pobudo državnega svetnika, predstavnika interesov kulture in športa, profesorja Poldeta Bibiča 23. maja 2001. Posebnost tribune je v tem, da je odstrla številne probleme in različne poglede na področje kulture, predvsem pa je pokazala veliko nezadovoljstvo zaradi gmotnega položaja umetnikov. Tudi na tribuni je bil izražen poziv k stavki kulturnih delavcev, ki jo je organiziral sindikat Glosa. Posebna stavka kot izraz nezadovoljstva je potekala s kulturnim programom pred poslopjem vlade. V znak podpore je spregovoril tudi državni svetnik Polde Bibič. Stavka je doživela odmev javnosti. Kasneje je bila izpogajana in **spremenjena kolektivna pogodba za kulturne dejavnosti v Republiki Sloveniji.**

Predstavnik interesov kulture in športa v Državnem svetu Anton Peršak je 11. 2. 2004 organiziral srečanje volilne baze s področja kulture, na katerem so predstavniki strokovne javnosti obravnavali Predlog zakona o dohodnini. Pripombe in stališča posveta so bila oblikovana na 17. seji interesne skupine negospodarskih dejavnosti 18. 2. 2004 in so sestavni del Mnenja Državnega sveta, sprejetega na 20. seji dne 17. 3. 2004. V postopku sprejemanja Zakona o dohodnini Državni zbor na 43. seji dne 20. 4. 2004 ni upošteval konkretnih pripomb. Interesna skupina negospodarskih dejavnosti se je sestala na 20. seji dne 20. 4. 2004 in sprejela sklep, s katerim je predlagala sklic seje Državnega sveta s predlogom za sprejem veta . Na podlagi sklepa interesne skupine in

z utemeljitvijo, da **zakon pomeni dejansko znižanje sredstev za področje kulture** oziroma znanosti in na ta način posega v kulturno politiko Republike Slovenije je bila dne 23. 4. 2004 2. izredna seja Državnega sveta, predlog za veto pa dopolnjen s področja sociale in kmetijstva. Državni zbor je ugovore ponovno zavrnil in na 44. seji 6. 5. 2004 ponovno sprejel zakon (Poročilo, 19. 5. 2004).

10.2.2 Pobude volilne baze za organizacijo posvetov

Neprofitne volonterske organizacije predstavljajo posrednika med državo in posameznikom ter s tem obliko demokracije sodobnih družb. Ker predstavljajo alternativnega proizvajalca socialnih in drugih servisov, jim večina držav zagotavlja poseben status, ki vpliva na njihovo delovanje in vire financiranja. Nekatere države se tako odločajo za večje neposredne finančne podpore (dotacije, subvencije iz državnega proračuna, koncesije), nekatere pa za večje posredne finančne podpore, kamor sodijo tudi davčne olajšave.³²

Državni svet **Republike Slovenije je prisluhnil pobudi SINCO - Centru za razvoj neprofitno volonterskega sektorja** in ekspertni skupini Centra za razvoj neprofitnega volonterskega sektorja in Regionalnemu centru za okolje za srednjo in vzhodno Evropo, pri sooblikovanju Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini in Zakona o davku od dobička pravnih oseb. Tako je bil kot zgleden primer skupnega sodelovanja Državnega sveta Republike Slovenije, REC - Regionalnega centra za okolje za srednjo in vzhodno Evropo in Zavoda za odprto družbo Slovenije; organiziran 10. marca 1998 strokovni posvet z naslovom **Davčne olajšave kot oblika posrednega financiranja neprofitno volonterskih organizacij**. Na podlagi skupnega sodelovanja sta bili vloženi v zakonodajni postopek dve iniciativi, ki sicer nista dobili podpore v Državnem zboru. Problematika neprofitnega sektorja je bila delno in na drugačen način povzeta v drugih predlogih in kasneje sprejetih zakonih.

---

³² Na predlog državnega svetnika Toneta Hrovata je Državni svet na 33. seji, dne 5. 5. 1999 predlagal sprejem Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku od dobička pravnih oseb in sprejem Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini (Poročilo o delu DS RS v drugem mandatu od 17. 12. 1997 do 31.10. 2002, str. 8).

10.2.3 Posvetovanja v zvezi s predlogi zakonov

Komisija je 12. 3. 2008 ob prvi obravnavi **Predloga zakona o arhitekturni in inženirski dejavnosti** (EPA 1936-IV), ki je predvideval veliko spremembo v delovanju Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije in Inženirske zbornice Slovenije, ugotovila, da so Ministrstvo za okolje in prostor ter obe poklicni zbornici dosegli minimalni konsenz glede bistvenih vprašanj, vendar je Vlada sprejela predlog zakona z drugačnim konceptom delovanja zbornic. Komisija ni podprla predlagane ukinitve obveznega članstva v poklicnih zbornicah na področju urejanja prostora in graditve objektov ter posledičnega prenosa javnih pooblastil na pristojno ministrstvo, saj predlagatelj te spremembe ni zadovoljivo obrazložil. Pred korenito spremembo zborničnega sistema je treba pripraviti analizo o prednostih in slabostih obveznega in prostovoljnega zborničnega sistema. Zaradi velikega odziva obeh poklicnih zbornic in ostale strokovne javnosti, ki je predlaganim rešitvam nasprotovala, je Državni svet 3. 4. 2008 organiziral javno razpravo o navedenem predlogu zakona, ki je pokazala, da večina strokovne javnosti zagovarja obvezno članstvo. Prav tako je bila mnenja, da bi morali obe poklicni zbornici dobiti večja pooblastila in odgovornost, s čimer bi stroka pridobila neodvisnost. Komisija je ob ponovni obravnavi predlog zakona podprla kot primerno podlago za nadaljnjo obravnavo pod pogojem, da Državni zbor besedilo zakona v nadaljnjem postopku spremeni in dopolni v smeri pripomb strokovne javnosti, ki zagovarja ohranitev zborničnega sistema z obveznim članstvom, vključno z ohranitvijo izvajanja dosedanjih javnih pooblastil, ter možnost opravljanja svobodnega poklica arhitekta - inženirja. *Na podlagi Poslovnika Državnega zbora je bil 15. 10. 2008 s prenehanjem mandatne dobe Državnega zbora zakonodajni postopek končan.*

10.3 Projektno sodelovanje Državnega sveta

Državni svet lahko pri posameznih projektih sodeluje z volilno bazo, strokovno in širšo javnostjo.

Državni svet se bo vključeval v projekt Ministrstva za kulturo in je že imenoval svojega predstavnika v Nacionalni usklajevalni odbor za izvajanje Evropskega leta

prostovoljnih dejavnosti ob 2011. Evropsko leto prostovoljnih dejavnosti za spodbujanje aktivnosti državljanstva bo priložnost, da se na evropski ravni dokaže, da prostovoljne aktivnosti povečujejo državljansko udeležbo in lahko prispevajo h krepitvi občutka pripadnosti in zavezanosti državljanov svoji družbi na vseh ravneh, tj. lokalni, regionalni, nacionalni in evropski ravni.

10.3.1 Rastoča knjiga

Rastoča knjiga je izvirni slovenski projekt pod pokroviteljstvom Državnega sveta. Potem ko so predstavniki skupine petinšestdesetih podpisnikov konec leta 2000 v Državnem svetu predstavili projekt Rastoča knjiga, je ta izvirna slovenska pobuda v javnosti doživela velik odziv. Rastoča knjiga naj bi ponazorila dosednji razvoj ter utrdila identiteto Slovencev kot stalno učečo se družbo. Projekt je nastal z ambicijo, da postane blagovna znamka Slovenije, ena od podob prepoznavnosti države v svetu. Projekt naj bi Slovence združeval. Pridružili so se mu številni posamezniki, društva, šole pa tudi gospodarstveniki, ki se vse bolj zavedajo, da lahko poslovnost in kultura dosežeta sozvočje, ki vodi k odličnim rezultatom. Državni svet Republike Slovenije je pokrovitelj Društva rastoča knjiga, ki podarja podpornikom, graditeljem rastoče knjige iz gospodarstva za njihov prispevek zlati, srebrni ali bronasti list.

10.3.2 Projektno sodelovanje

V III. mandatu je v Državnem svetu delovala skupina za poklicno uveljavljanje žensk (državne svetnice: Petra Kernič - zdravstvo, Marija Perkovič - sociala, Marta Turk - gospodarstvo), ki je pripravila mednarodno delavnico v septembru 2006 ob obletnici finskega parlamenta z govornikom Jeffom Hearnom na temo Moški in enakost spolov. V sodelovanju s finsko ambasado je potekala 29. septembra 2006 ta delavnica v prostorih Državnega sveta.

Na prvem mednarodnem zasedanju OECD Leed programa v Državnem svetu v soorganizaciji skupine za ekonomsko uveljavljanje žensk Državnega sveta je bila osrednja tema Vpliv ženskega podjetništva na družbeni razvoj. Prisotnih je bilo 120

predstavnikov iz evropskih držav, ki delujejo v programih podpore ženskega podjetništva. Zaključki in pobude ljubljanskega zasedanja so bili podlaga za razpravo na osrednji temi konference OECD v Istanbulu (2004) (obširneje v Reviji Meetings/Srečanja - izdana v sodelovanju z Equal The Community Initiative - Vesna, Marec 2006)

10.3.3 Podeljevanje priznanj in plaket Državnega sveta

Državni svet Republike Slovenije lahko v skladu s Pravilnikom o priznanjih in plaketah državnega sveta podeljuje priznanja in plakete Državnega sveta.

10.3.3.1 Priznanja Državnega sveta

Se podeljuje posameznikom, organom inštitucijam za izjemne dosežke pri uveljavljanju funkcije državnega sveta in funkcionarjem in organom za razvijanje medsebojnih stikov med državnim svetom in med sorodnimi organi drugih držav v utrjevanju institucij parlamentarne demokracije.

Priznanje Državnega sveta je na 81. seji, dne 4.12.2002 prejel profesor dr. Ivan Kristan, ki je "kot odličen poznavalec primerjalnega in ustavnega prava in z odlikami kot so delavnost, strokovnost in vztrajnost opravljal funkcijo predsednika prvega mandata Državnega sveta. S kulturo dialoga, znanjem in dejavnostjo je stkal mnoge vezi v slovenskem političnem prostoru in zunaj njega."

Priznanje Državnega sveta je na isti seji prejela mag. Marija Drogenik, sekretarka Državnega sveta, ki je bila "s svojim strokovnim znanjem ter bogastvom informacij nepogrešljiva pomoč in opora predsedniku Državnega sveta. Z izklesanim smislom za vodenje je uspela strniti interese in povezati mnogoštevilne aktivnosti Državnega sveta" prvega in drugega mandata.

10.3.3.2 Plakete Državnega sveta

Državni svet Republike Slovenije kot odraz podpore in sodelovanja s civilno družbo vsako leto v sodelovanju z Zvezo društvenih organizacij Slovenije (ZDOS) slavnostno podeli ob dnevu prostovoljcev 5. decembra plakete Državnega sveta najzaslužnejšim prostovoljcem. Plakete državnega sveta se podelijo na podlagi Pravilnika o priznanjih in plaketah Državnega sveta. Predlog za podelitev plakete lahko na podlagi sprememb in dopolnitev pravilnika, ki jih je Državni svet sprejel na 18. seji 16. 9. 2009, poda vsak državni svetnik, interesna skupina Državnega sveta ali organizacija civilne družbe, katere člani delujejo na področju prostovoljnega dela.

V letu 2009 so bile plakete podeljena na predlog: Olimpijskega komiteja, Gasilske zveze Slovenije, Zveza ZŠAM, Zveza Tabornikov Slovenije, Zveze prijateljev mladine Slovenije, Zveza za tehnično kulturo Slovenije, Zveza društev upokojencev Slovenije, Interesna skupina negospodarskih dejavnosti Državnega sveta, Planinske zveze Slovenije, Turistično društvo Nočni pohodniki, Avto-moto zveza Slovenije, Rdeči križ Slovenije, Turistična zveza Slovenije.

Plaketo državnega sveta, kot izraz razvijanja in utrjevanja medsebojnih odnosov, podeli predsednik državnega sveta ob obiskih organov s podobnimi pristojnostmi v drugih državah ali ob obiskih delegacij takšnih organov pri državnem svetu.

Seznam 10.3.3.2.1 Seznam podeljenih plaket tujim predstavnikom kot izraz utrjevanja medesebojnih stikov v obdobju od 10.11.1996 do 5.12.1997

10. 11. 1996

Sprejem predsednika konciliacijskega in arbitražnega sodišča OVSE in senatorja v francoskem senatu gospoda Badinterja.

Izročitev plakete državnega sveta.

4. 2. 1997

Sprejem veleposlanika Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske Gordona Mackenzia Johnstona ob njegovem odhodu iz Slovenije.

Izročitev plakete državnega sveta.

1. 4. 1997

Sprejem nemškega veleposlanika dr. Günterja Seiberta ob njegovem odhodu iz Slovenije.

Izročitev plakete državnega sveta.

8. 5. - 10. 5. 1997

Na povabilo predsednika državnega sveta je bila v Sloveniji 4-članska delegacija avstrijskega državnega sveta.

Predsedniku uni. prof. dr. Herbertu Schambecku in podpredsednici Anne Elisabeth Haselbach je bila izročena plaketa državnega sveta.

2. 9. 1997

Sprejem delegacije ustavne komisije švedskega parlamenta.

Izročitev plakete državnega sveta.

25. - 27. 9. 1997

Posvet "Praksa in perspektive dvodomnosti", na katerem so sodelovali:

Predstavniki drugih domov iz Avstrije, Bavarske, Belgije, Hrvaške, Italije, Nizozemske, Romunije, Velike Britanije.

Izročene so bile plakete državnega sveta.

13. 11. 1997

Obisk delegacije Županijskega doma Republike Hrvaške.

Predsednici Županijskega doma prof. dr. Katici Ivanišević je bila izročena plaketa državnega sveta.

3. 11. - 5. 11. 1997

Predsednik državnega sveta je odšel na tridnevni obisk Evropske misije v Bruslju.

Podelitev dveh plaket državnega sveta.

1. 12. - 5. 12. 1997

Predsednik državnega sveta potuje na povabilo ambasadorja ZDA, njegove ekscelence Victorja Jackovicha v ZDA. Obisk je namenjen stiku s Senatom ZDA in s posameznimi eksperti (vladnimi in akademskimi), predvsem za preučevanje področja dvodomnosti.

Podelitev plakete državnega sveta.

DRŽAVA	PODELJENE PLAKETE
Avstrija	3
Bavarska	1
Belgija	1
EU	2
Hrvaška	2
Italija	1
Francija	1
Nemčija	1
Nizozemska	1
Romunija	1

VIR: arhiv Službe državnega sveta

Državni svet je v obdobju od 10.11.1996 do 5.12.1997 predstavnikom tujih držav podelil 13 plaket Državnega sveta kot izraz razvijanja in utrjevanja medsebojnih stikov. Podatek kaže na del mednarodne aktivnosti in povezanosti Državnega sveta v širši mednarodni javnosti.

11 VERIFIKACIJA HIPOTEZ IN SKLEP

Magistrsko delo potrjuje postavljeno hipotezo, da je Državni svet je pomemben **dejavnik v sistemu zavor in ravnovesij** med nosilci glavnih oblastnih funkcij. Hipoteza je bila potrjena v prikazu delovanja Državnega sveta skozi preplet oblastnih funkcij zakonodajne veje oblasti, sodne ter izvršilne veje oblasti. Preplet in sodelovanje Državnega sveta potrjuje hipotezo na podlagi ustavno določenih pristojnosti.

Temelj državnosti je slovenski jezik. Jezik ni samo orodje za sporazumevanje in s tem za doseganje poslovnega ali političnega uspeha, temveč za spoznavanje resničnosti in dojetje lastnega smisla v svetu pomembna posameznikova pot in pot skupnosti. Slovenščina je torej pot slovenskega samospoznavanja, izraz samobitnosti slovenskega naroda in **jedro njegove identitete**, v svoji izvornosti pa tudi izraz njegove notranje razplatenosti in raznovrstnosti njegovih potreb. Je kulturna vrednota, nenadomestljiv del kulturne dediščine človeštva, saj pomeni izvorno, neponovljivo možnost videnja in izražanja resničnosti. Kot orodje sporazumevanja in pot spoznavanja, kot jedro narodne identitete in kot kulturna vrednota je vreden in potreben posebne skrbi in varstva, tudi zakonskega. Ministrstvo za kulturo je pripravilo delovno gradivo osnutka predloga zakona o rabi slovenščine kot uradnega jezika (dr. Janez Dular). Vprašanja in zahteve državnih svetnikov za zagotovitev ukrepov, namenjenih pozornosti rabe slovenskega jezika segajo v leta 1995, 1997, 2000. Zahteve po enoviti zakonski ureditvi tega vprašanja so se pojavljale v širši slovenski javnosti. Ministrstvo za kulturo je menilo, da je po eni strani bistvenega pomena koordinacija, po drugi pa povezovanje vseh delnih politik v celoto (pravna zaščite v področnih zakonih). V okviru Državnega sveta je bila ustanovljena delovna skupina za ugotovitev možnosti in stopnje soglasja, da Državni svet vložiti v zakonodajni postopek predlog zakona o rabi slovenščine kot uradnega jezika, katerega pobudnik je bil dr. Janez Dular v letu 1997. Javna predstavitev mnenj je vzbudila veliko pozornost strokovne in širše javnosti ter odstrla spekter vprašanj, ki so posegala na različna področja in nakazovala na zapletenost in raznolikost problematike, ki naj bi jo zakon uredil. V polletnem obdobju začasne vlade (7. 6. 2000 do 30. 11. 2000) je novi minister pripomogel, da je bil 12. 10. 2000 ustanovljen samostojen **Urad Vlade**

RS za slovenski jezik (danes ni več samostojen in deluje v okviru Ministrstva za kulturo). Državni svet je zakonodajno iniciativo vložil 27. 10. 2000. V tem obdobju je **nastopil nov mandat vlade** in 30. 11. 2000 je ministrica prevzela vodenje ministrstva. O predlogu zakona je leta 2002 večkrat razpravljala **Delovna skupina za področje jezikovnega načrtovanja in jezikovne politike**, ki je takrat delovala v Državnem zboru (v naslednjem mandatu DZ ni bila več ustanovljena). Predlog je naletel na številne pripombe Odbora Državnega zbora za kulturo, šolstvo, mladino, znanost in šport. 19. aprila 2002 je stopil v veljavo **novi poslovnik Državnega zbora**. Skupna prizadevanja tako državnih svetnikov kot poslancev Državnega zbora so narekovala 25. 9. 2002 umik predloga Državnega sveta in iniciativo dopolnjenega in spremenjenega predloga Zakona o javni rabi slovenščine poslancev Državnega zbora 13. 2. 2004. Prvega maja 2004 je Slovenija vstopila v EU in ni naključje, da so poslanci Državnega zbora 15. 7. 2004 z veliko večino sprejeli Zakon o javni rabi slovenščine.

Primer kaže na razmerja Vlada Republike Slovenije, Državni zbor in Državni svet. V tem primeru je bil ob spletu okoliščin (vstop Slovenije v EU) predlog zakona s skupnimi prizadevanji lažje uresničen.

Zamisel **družbene funkcije uprave** je utemeljena na ideji, da se izvajanja upravne dejavnosti države ne sme zožiti izključno na izvajanje državne oblasti (v smislu izdajanja zapovedi in izvajanja prisile), pač pa izvajanje upravne dejavnosti predvsem pomeni izvajanje javnih služb kot dejavnosti, s katerimi se ustvarjajo in zagovarjajo pogoji, ki so nujni za državljane oz. njihovo vsakdanje življenje, delo ter prispevajo k splošnemu razvoju in napredku družbe kot celote. Država Slovenija je bila postavljena pred izziv, da postavi in uresniči nov koncept uprave. Prvi predlog takratnega trifaznega postopka PoDZ je bil **v obravnavi 29. 7. 1993**. Državni svet je oblikoval temeljna stališča: 1. "standard dostopnosti ljudi do državne uprave se ne sme zmanjšati, ampak se mora izboljšati". 2. "V zakonu je treba jasno določiti naloge, ki se lahko s strani države prenesejo na obe ravni lokalne samouprave (občina in pokrajina)". 3. Zakona o upravi ni mogoče sprejeti, če niso prej opravljene kadrovske, organizacijske in finančne analize in bilance." Zaradi številnih pripomb v drugi obravnavi je bil predlog vrnjen v prvo obravnavo. **Vlada je 29. 12. 1993 pripravila nov predlog zakona**. V mnenju je

Državni svet opozarjal, "da bi zakon moral jasno določiti možnosti samostojnega delovanja lokalne samouprave oz. bi moral omejiti pristojnosti državne uprave, da ne bi posegla na področja, ki jih ljudje lahko urejajo sami in bolje". Opozorila so bila usmerjena na nejasnosti, "da država prevzema vsa sredstva, ki bi morala biti eden izmed temeljev samostojnega delovanja reformirane lokalne samouprave. **28. 9. 1994 je bil zakon sprejet.** Na zahtevo Državnega sveta 3. 10. 1994, da državni zbor ponovno odloča o zakonu o upravi, ga je le-ta **ponovno potrdil 20. 10. 1994.** Na zahtevo Državnega sveta 16. 11. 1994 je Ustavno sodišče v postopku ocene ustavnosti in zakonitosti ocenilo, da je "prevzem pristojnosti z generalno določbo 101. člena ZU je v nasprotju z načeli pravne države in delitve oblasti, ki zahtevajo normativno ureditev pristojnosti po posameznih področjih upravnih funkcij in nalog z enim ali več zakoni, saj določbe o pristojnosti pomenijo pooblastilo določenemu organu za odločanje v posameznih upravnih stvareh. Določbe 101 člena Zakona o uporavi in 99.a člena Zakona o lokalni samoupravi sta bili razveljavljeni, **Ustavno sodišče je naložilo zakonodajalcu,** da opravi natančno razmejitev pristojnosti med državo in občino tako, da določi posamične pristojnosti in naloge, ki jih prevzema **država. Vlada je 4. 5. 1995** določila besedilo Predloga zakona o prevzemu državnih funkcij, ki so jih do 31. 12. 1994 opravljali organi občin. Državni svet je organiziral posvet z **župani slovenskih občin,** ki so sooblikovali mnenje k predlogu. Hitri postopek sprejemnja 15. 5. 1995 ni upošteval stališč ne Državnega sveta ne mnenj županov slovenskih občin. Zato je 22. 5. 1995 Državni svet zahteval, da Državni zbor ponovno odloča o ZPDF. Le - ta je zakon ponovno potrdil 16. 5. 1995. Državni svet je 29.5. 1995 skupaj z nekaterimi občinami: Ljutomer, Piran, Ptuj, Zreče, Mestno občino Ljubljana vožil zahtevo za oceno ustavnosti. Ustavno sodišče je 11. 7. 1996 odločilo, da morajo biti jasno razmejene pristojnosti med državo in občino. Jasna razmejitev je takšna, ki državljanom in organom javne uprave omogoča, da iz zakona za vsako zadevo razberejo, ali je zanjo pristojna država ali občina. Ustavno sodišče je razveljavilo 1. člen ZPDF in 99.a člena Zakona o lokalni samoupravi, ki se smiselno nanašajo na prevzem normativnih funkcij. Državni svet je **25. 9. 1995** opozoril na problem lastninskih razmerji - povračilo stroškov za vzdrževanje in obratovanje, kar je poseg v razmerje med državo in lokalno skupnostjo, tako da je

lokalna skupnost v podrejenem položaju. Ustavno sodišče 17. 4. 1997 ni ugotovilo neskladnosti z Ustavo.

Navedeni primer kaže razmerja, ki so bila od 1993 dalje vzpostavljena v postopku sprejemanja Zakona o upravi. Vzpostavljanje institucionalnega, utrjenega, še posebej pa stabilnega demokratičnega režima je dolgotrajen in zapleten proces, zlasti če ni tradicije. Zato je bila aktivna vloga Državnega sveta dragocena in sodelovanje s strokovnimi in argumentiranimi predlogi konstruktivno.

Psihološka dejavnost spada med tiste znanstvene oziroma strokovne dejavnosti, ki prispevajo k duševnemu, socialnemu in zdravstvenemu blagostanju ljudi. Ukvarja se s človekovim vedenjem in osebnostjo v celoti in pri tem uporablja spoznanja psihološke znanosti in stroke ter prispeva k celovitemu duševnemu zdravju in razvoju posameznika in skupine. To dejavnost opravljajo na številnih področjih življenja in dela ljudi: v zdravstvu, vzgoji in varstvu predšolskih otrok, v šolstvu, pri zaposlovanju in socialnem varstvu, v gospodarstvu, pri športu in obrambi, raziskovalnih dejavnostih itn. Psihološko dejavnost opravljajo osebe, ki imajo ustrezno univerzitetno psihološko izobrazbo (Zbornik 2001:78) Prizadevanja Društva psihologov za zakonsko ureditev segajo v **leto 1991** in istega leta je bila pri Ministrstvu za zdravstvo, družino in socialno varstvo oblikovana delovna skupina. 13. 6. 1995 je bil oblikovan usklajen predlog in posredovan Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve. Poslanec Državnega zbora je vložil predlog v zakonodajni postopek. V nadaljnjem postopku je Vlada (stari poslovnik) predlagala usklajevanje in pripravo predloga za nadaljnjo obravnavo. V letu 2000 se je Vladi in Državnemu zboru iztekel mandat. Istega leta je bilo doseženo soglasje in skupen interes v Državnem svetu, kjer je delovala delovna skupina za pripravo predloga zakona. 6. 6. 2001 je bila organizirana javna predstavitev mnenj, ki je potrdila potrebo po ureditvi področja, hkrati pa opozorila na nekatera različna stališča. 3. 10. 2001 je na 67. seji Državni svet sprejel sklep in določil besedilo Predloga zakona o psihološki dejavnosti ter ga kot predlagatelj poslal Državnemu zboru v obravnavo in sprejem. Državni zbor je predlog zakona zavrnil na 19. seji 15. 5. 2002.

Zakonodajni postopek kaže, da bi bilo treba zaradi pomembnosti in razpršenosti strokovnega področja doseči podporo in kompromise med posameznimi ministrstvi, kar je izredno težko doseči (tudi v primeru, če je predlagatelj Vlada ali poslanci).

Po drugi strani pa zavrnitev zakona kaže na odnos (politične stranke v Državnem zbor, politika ministrstev) do "dejavnosti in ukrepov za izboljšanje počutja, vedenja, delovanja, osebnega ravnotežja, duševnega zdravja, medsebojnih odnosov ter življenjskega in delovnega okolja, za povečanje osebne učinkovitosti ter za preprečevanje in odpravljanje dejavnikov neprilagojenega, neučinkovitega, nezdravega in odklonskega vedenja in doživljanja" (Zbornik 2001:89).

Državnemu svetu daje Ustava pristojnost zahtevati **preiskavo o zadevah javnega pomena** iz 93 člena (parlamentarna preiskava). Ustava določa, da Državni zbor mora odrediti parlamentarno preiskavo na zahtevo tretjine poslancev ali na zahtevo Državnega sveta. Državni zbor nima sredstva, s katerim bi lahko zavrnil preiskavo o zadevah javnega pomena, ki jo je zahteval Državni svet. Izvedba je odvisna od Državnega zbora, predvsem od opozicije v njem, ki ima interes opravljati nadzor nad delom izvršilne oblasti. Državni svet je do sedaj izkazal interes in so bile uvedene parlamentarne preiskave v naslednjih primerih:

1. Zahteva Državnega sveta, da Državni zbor odredi parlamentarno preiskavo o vzrokih, okoliščinah in posledicah dogodkov na kapitalskem trgu v marcu 1996 in uresničevanju zakonskih nalog Agencije za trg vrednostnih papirjev v obdobju 1995–1997 sploh, vključno z vsemi organi (98. seja Državnega sveta, 19. 11. 1997). Z iztekom mandata Državnega zbora preiskava ni bila zaključena. So pa odmevi v javnosti terjali ustrezne postopke. Ena izmed posledic - zahteve po odvzemu licence, je bil odstop vodstva Borze. Zaradi razpada borznega sistema Dadas je bilo oškodovanih veliko vlagateljev. Postopki so pokazali na možnosti umetnih nakupov delnic in drugih vrednostnih papirjev (kasneje pojem tajkunov) ter obvodnih ustanavljanj podjetij (nabiralniki), kar je med drugim terjalo tudi nove zakonske rešitve. Obenem pa je problematika pokazala na možnosti izogiba pravnim in sodnim postopkom (obdolženec za razpad sistema Dadas je pobegnil v tujino in bil vrnjen po sodnem postopku), zaradi

česar so nekateri tudi zastarali. Tudi v tej smeri je bilo sprejetih kar nekaj novih zakonskih rešitev.

2. Zahteva Državnega sveta, da Državni zbor odredi parlamentarno preiskavo o okoliščinah in posledicah vohunske afere, v katero sta vpletena dva delavca Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije, ki so ju v januarju 1998 na ozemlju Republike Hrvaške prijeli pristojni organi te države, o odgovornosti nosilcev javnih funkcij za to afero ter o morebitni potrebi, da Državni zbor sprejme tudi druge odločitve iz njegove pristojnosti (6. seja, 10. 3. 1998). Državni svet je menil, da je navedena vohunska afere Republiki Sloveniji in njenim državljanom povzročila nepopravljive moralne škode, prav tako pa tudi veliko materialno škodo. Tedanji minister za obrambo Tit Turnšek je za afero prevzel politično odgovornost in je ponudil odstop, Državni svet pa je vseeno zahteval preiskavo ter spremembe in dopolnitve zakonodaje s področja obrambe. Preiskava je bila zaključena in na seji Državnega zbora sprejeto poročilo z ukrepi (51. izredna seja, 28. 6. 2000, strogo zaupno).

3. Zahteva Državnega sveta, da Državni zbor odredi parlamentarno preiskavo o politični odgovornosti nosilcev javnih funkcij na Ministrstvu za obrambo ter sprejme tudi druge odločitve iz njegove ustavne pristojnosti (47. seja, 28. 12. 1999). Zahteva je bila utemeljena z ugotovitvami Računskega sodišča, ki je ugotovilo nezakonito, nenamensko in negospodarno rabo proračunskih sredstev (nabava radarja) v letih 1994–1997. Državni svet ni dopolnil zahteve. Prav tako se je iztekel tudi mandat Državnega zbora leta 2000. Preiskava ni bila uvedena, so pa pritiski javnosti zahtevali ukrepe in skrbno gospodarjenje s proračunskimi sredstvi.

4. Zahteva Državnega sveta, da Državni zbor odredi parlamentarno preiskavo o politični odgovornosti Državnega tožilstva Republike Slovenije ter sprejme druge odločitve iz njegove pristojnosti (29. seja, 19. 1. 2005). Namen je bil "ugotoviti in oceniti dejansko stanje ter preiskava vseh okoliščin, ki povzročajo nezakonito in neodgovorno delo tožilstva Republike Slovenije na vseh njegovih organizacijskih nivojih". Državni zbor je zaključil preiskavo in na 40. seji, dne 24. 6. 2008 v poročilu ugotovil, da so bili z navedenimi potrebnimi ukrepi oziroma usmeritvami v obdobju od leta 2004 že storjeni določeni koraki in postopki, nekateri pa še tečejo, zaradi česar so danes razmere na slovenskem tožilstvu in pogoji za dobro in učinkovito delo postopno izboljšujejo."

Državni svet je z zahtevo po parlamentarni preiskavi (93. člen Ustave) opozoril na zahteve javnega pomena, hkrati pa zaradi **javnega pomena** terjal primerne ukrepe za izboljšanje tako na področju zakonodajne veje oblasti in izvršilne veje oblasti.

Državni zbor lahko razpiše **referendum**, mora pa ga razpisati, če to zahteva najmanj tretjina poslancev, Državni svet ali štirideset tisoč volivcev (90. člen Ustave). Doslej je Državni svet dvakrat zahteval referendum. Prvič na predlog Slovenskega razvojnega sveta za uveljavitev kombiniranega volilnega sistema za volitve v Državni zbor. Vprašanje volilnega sistema je za vse stranke eminentno, prestižno vprašanje, hkrati pa snovanje novega volilnega sistema vnaša negotovost političnih strank v utečenost dosedanjega sistema. V mandatu 2008–2012 je Vlada že oblikovala strokovno skupino, ki pripravlja predlog v smeri kombiniranega volilnega sistema.

Izid referenduma o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o lastninskem preoblikovanju zavarovalnic pa je pokazal, da državljani ne želijo rešitev, ki jih je hotela uveljaviti Vlada. Zahteva za razpis referenduma tudi sicer kaže na delovanje Vlade (in razmerja pozicijskih in opozicijskih strank), saj so podane vse možnosti, da se področje urejanja problema uredi skozi zakonodajni postopek.

Skozi delovanje Državnega sveta se zrcalijo interesi civilne družbe predvsem v dveh smereh, in sicer pri sooblikovanju mnenj Državnega sveta v zakonodajnem postopku. Uresničevanje interesov volilne baze je omogočeno tako preko državnih svetnikov, konstitutivnih skupin Državnega sveta - interesnih skupin in tudi preko delovnih teles - komisij Državnega sveta. Mnenje Državnega sveta so pogosto obogatena s stališči strokovne in širše javnosti, ki jih Državni svet pošilja zakonodajalcu. Na ta način Državni svet omogoča, da so interesi civilne družbe lahko del demokratičnega parlamentarnega postopka. Zakonodajalec se odloči, ali jih upošteva ali ne, Vlada in stranke pa jih lahko povzamejo kot svoje. Po drugi strani pa Državni svet omogoča artikuliranje problemov (npr. "Usmerjanje oseb s posebnimi potrebami"- posvet 21. 4. 2004, 12. 11. 2004 posvet na temo Žrtve vojne in revolucije, 12. 4. 2007 posvet na temo Prodaja državnega premoženja, 19. 4. 2007 Podnebne spremembe in vplivi na razvoj turizma, 17. 5. 2007 V pričakovanju novega Nacionalnega programa za kulturo, 10. 7. 2007 Plinski terminali

v Tržaškem zalivu: da ali ne, Javna predstavitev mnenj o privatnem šolstvu v Republiki Sloveniji 23. 3. 2007, posvet Kako narediti institucije prijaznejše starejšim 15. 7. 2007. Sporočilo javnosti enega izmed številnih organiziranih posvetov je bilo tudi Utrjevanje strpnega sobivanja v različnosti.

SKLEP

V preteklosti se je mesto in refleksija posameznikov odvijala v ustvarjalnem iskanju novih sodobnih in demokratičnih rešitev za postavitve temeljev nove države. Za obdobje dozorevanja novih idej parlamentarne demokracije in pogledov uresničevanja je pomembno, da je bilo več predlogov z različnimi rešitvami, ki so se porajale od spodaj navzgor v civilni družbi in med strankami. Čeprav v časovni stiski je bil v danih okoliščinah vendarle oblikovan skupen kompromisni predlog. Ob tem ne gre spregledati tudi izkušnje iz preteklosti (tridomni skupščinski sistem: ZZD, ZO, DPZ) pripravljenosti udeležencev za iskanje skupne, ustrezne rešitve, vznesenosti in pozitivne naravnosti. Sprejeta je bila je institucionalizirana oblika zastopstva različnih družbenih interesov, organiziranih v petih interesnih skupinah: skupini delodajalcev, skupini delojemalcev, skupini kmetov, obrtnikov in samostojnih poklicev, skupini negospodarskih dejavnost in skupini lokalnih interesov - Državni svet Republike Slovenije.

Državni svet je z zakonodajnim postopkom izkazal interes za zakonsko ureditev rabe slovenščine in s tem za okrepitev temeljev državnosti. Tudi v nadaljnjih postopkih opozarja, da je treba zagotavljati večjo pozornost jezikovni politiki in skrbi za uporabo lastnega jezika doma in v institucijah EU.

Državni svet je že na začetku mandata izrazil interes skozi sodelovanje v zakonodajnem postopku sprejemanja Zakona o upravi, da je treba pozornost izvajanja upravne dejavnosti udeležati predvsem kot izvajanje storitev, s katerimi se ustvarjajo in zagotavljajo pogoji, ki so nujni za državljane oz. njihovo vsakdanje življenje in delo ter prispevajo k splošnemu razvoju, zagotavljanju standarda in napredku družbe kot celote.

Državni svet je izkazal tudi interes za krepitev dejavnosti in pripravi ukrepov za izboljšanje počutja, vedenja, delovanja, osebnih odnosov ter življenjskega in delovnega okolja.

Državni svet lahko uveljavlja interes v zvezi z zadevami javnega pomena z zahtevo po uvedbi parlamentarne preiskave. Uvedba parlamentarne preiskave v povezavi z zadevami kapitalskega trga je razkrila pomanjkanje ustreznih zakonskih podlag in rešitev ter odgovornih ravnanj. Vohunska afera, v katero sta bila vpletena dva delavca Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije, je po mnenju Državnega sveta povzročila moralno in materialno škodo. Preiskava je bila zaključena, ukrepi sprejeti (strogo zaupno poročilo), Državni zbor je zaključil preiskavo in na 40. seji dne 24. 6. 2008 v poročilu ugotovil, da so bili z navedenimi potrebnimi ukrepi oziroma usmeritvami v času od 2004 že storjeni določeni koraki in postopki, zaradi česar so razmere na slovenskem tožilstvu in pogoji za dobro in učinkovito delo izboljšujejo.

Magistrsko delo na konkretnih primerih potrjuje hipotezo, da je Državni svet dejavnik v sistemu zavor in ravnovesij med nosilci glavnih oblastnih funkcij na eni strani in na drugi strani omogoča volilni bazi civilni družbi omogoča uveljavitev interesov skozi mehanizme parlamentarne demokracije s čemer je potrjena tudi druga hipoteza. Delo Državnega sveta je zasnovano na uresničevanju interesov in usmerjeno k vsebinskim rešitvam problemov v skupno dobro (ne z vidika strankarske moči in prestiža) v vzdušju sodelovanja in s pozitivno konotacijo. To pa prispeva k uveljavljanju parlamentarne demokratične kulture. Za stranke je Državni svet že od začetka mandata moteči element in ideje o njegovi ukinitvi se pojavijo v vsakem mandatu, za morebitno spremembo pa je potreben konsenz strokovne in širše javnosti ter soglasje političnih strank.

12. LITERATURA

Knjige:

- 1.) Bibič, Adolf. 1992. Nekateri vidiki pluralizacije družbe in države na Slovenskem V: *Nastajanje slovenske državnosti: zbornik referatov*, ur. Danica Fink-Hafner in Berni Strmčnik. Ljubljana: Slovensko politološko društvo.
- 2.) --- 1995. Interesne skupine in politika V: *Interesna združenja in lobiranje: Zbornik referatov*, ur. Lukšič Igor. Ljubljana: Slovensko politološko društvo.
- 3.) Bohinc, Rado. 2000. Civilna družba v Sloveniji deset let pozneje V: *Državni svet med politiko in civilno družbo: Zbornik prispevkov iz razprave*, ur. Uršič Sonja. Ljubljana: Državni svet.
- 4.) Blondel, Jean. 1969. *An Introduction to Comperative Government*. London: Praeger.
- 5.) Brezovšek, Marjan. 1991. Slovenski parlament: okvir za analiziranje (sodobne funkcije zakonodajnih teles) V: *Slovenski parlament – izkušnje in perspektive: Zbornik referatov*. Ljubljana: Slovensko politološko društvo.
- 6.) --- 1995. Interesne skupine in politični sistem V: *Interesna združenja in lobiranje: Zbornik referatov*. Ljubljana: Slovensko politološko društvo.
- 7.) --- 1996. Funkcija in oblike parlamentarnega nadzora nad vlado V: *Slovenski parlament – izkušnje in perspektive: Zbornik referatov*. Ljubljana: Slovensko politološko društvo.
- 8.) Koprivnik, Zajc. 1997. *Demokracija, vladanje in uprava v Sloveniji: Zbornik referatov*, ur. Brezovšek: Marjan. Ljubljana: Slovensko politološko društvo.

- 9.) Cerar, Miro, ur. 1995. *Državni zbor Republike Slovenije*. Ljubljana: Državni zbor Republike Slovenije.
- 10.) --- 2000. Mnenje iz razprave v Državnem svetu V: *Zbornik: Pomen in vloga dvodomnosti*. Ljubljana: Državni svet.
- 11.) Cerar Miro, Novak Aleš, Štrus Dušan. 2007. *Primerjalnoporavna analiza dvodomnosti v ustavah držav sveta*. Ljubljana: Inštitut za primerjalno pravo pri pravni fakulteti v Ljubljani.
- 12.) Černetič Metod, Bohinc Rado, ur. 1999. *Civilna družba v Sloveniji in Evropi, stanje in perspektive, Zbornik razprav*. Ljubljana: Društvo Občanski forum in Založba FDV
- 13.) Ferfila, Bogomil. 2000. *Javne politike in javna ekonomika*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede
- 14.) Ferfila, Bogomil, Phillips Paul Arthur. 2001. Socioeconomic developement in Slovenia (1990-2000) V: *Slovenska država ob deseti obletnici*, ur. Drago Zajc. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- 15.) Fink-Hafner, Danica. 1991a. »Nova« ni »stara« političnost v slovenskem parlamentu V: *Parlamentarizem*, ur. Kranjc Stane, Strmčnik Berni. Ljubljana: Slovensko politološko društvo.
- 16.) --- 1992. Nastajanje slovenske državnosti V: *Nastajanje slovenske državnosti*, ur. Fink-Hafner Danica. Ljubljana: Slovensko politološko društvo.
- 17.) --- 1993. Od monizma k pluralizmu V: *Slovenski parlament v procesu politične modernizacije*, ur. Zajc Drago. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede. Institut za družbene vede.

- 18.) --- 1998. Vloga interesnih skupin v procesu evropeizacije V: *Evropeizacija slovenske politike*, ur. Zajc Drago. Ljubljana: Slovensko politološko društvo.
- 19.) --- 2002. "Znanost "o" javnih politikah in "za" javne politike" V: *Analiza politik*, ur. Danica Fink Hafner, Damjan Lajh, str. 8-28. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- 20.) Goodin, Robert in Hans-Dieter Klingemann. 1996. *A New Handbook of Political Science*. New York: Oxford University Press, Inc.
- 21.) Grad, Franc. 1991a. Nekateri vidiki položaja drugega doma. V: *Zbornik znanstvenih razprav*. Ljubljana: Pravna fakulteta.
- 22.) Grad Franc. in Kaučič Igor. 1997. *Ustavno pravo Slovenije*. Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
- 23.) Grad, Franc. 1998. Dvodomnost in zastopanost regionalnih interesov. V: *Regionalizem v Sloveniji*, ur. Ribičič Ciril. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije.
- 24.) --- 1996. *Državna ureditev - študijsko gradivo*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije.
- 25.) --- 2000. *Parlament in Vlada*. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije
- 26.) Grad, Franc, ur. 2004. *Proučitev inštitucije Državnega sveta RS ter izbranih drugih domov sveta : zaključno poročilo : ciljni raziskovalni program Konkurenčnost Slovenije 2001-2006*. Ljubljana : Inštitut za primerjalno pravo pri Pravni fakulteti v Ljubljani
- 27.) Grdešič, Ivan. 1995. *Politično odločevanje*. Zagreb: Alinea.

- 28.) Grims Branko. 2006. Vloga drugih domov parlamentov v zakonodajnem postopku in možnost za Slovenijo V: *Zbornik Pomen in vloga dvodomnosti*, ur. Štrus Dušan. Ljubljana: Državni svet Republike Slovenije.
- 29.) Hamon, Francis. 1995. *Referendum: primerjalna študija*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- 30.) Hanžek, Matjaž, ur. 2001. Poročilo o človekovem razvoju : Slovenija 2000-2001. Ljubljana : Urad za makroekonomske analize in razvoj, New York : United Nations Development Programme.
- 31.) Hribar, Tine, ur. 2009. *Izvori slovenske ustave*. Ljubljana: Državni svet Republike Slovenije.
- 32.) Igljučar, Albin. 1991a. O treh načelih parlamentarnega zakonodajnega postopka. V: *Parlamentarizem*, ur. Kranjc Stane in Strmčnik, Berni, stran 149-156. Ljubljana: Slovensko politološko društvo.
- 33.) --- 1993. Uveljavljanje klasičnega modela zakonodajnega postopka v slovenskem parlamentu. V: *Problemi konsolidacije demokracije: Zbornik referatov*, ur. Fink-Hafner Danica in Strmčnik Berni - urednik Ljubljana: Slovensko politološko društvo.
- 34.) --- 1996. Zakonodajna in ustavosodna oblast. V: *Slovenski parlament – izkušnje in perspektive: Zbornik referatov*, ur. Brezovšek, Marjan. Ljubljana: Slovensko politološko društvo.
- 35.) Jambrek Peter. 1992. *Ustavna demokracija: Graditev slovenske demokracije, države in ustave*. Ljubljana: Državna založba Slovenije, d.d.

- 36.) Jan, Zoltan in Uršič, Sonja, ur. 1998. *Javna razprava o odprtih vprašanih predloga zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju: Zbornik referatov in prispevki iz razprave*. Ljubljana: Državni svet Republike Slovenije.
- 37.) Krajnc, Stane , Zver, Milan, Fink-Hafner, Danica. 1992. *Politične stranke (zveze) in interesna združenja v parlamentarni demokraciji*. Ljubljana: RSS.
- 38.) Kristan, Ivan, Grad, Franc, Ribičič, Ciril in Kaučič, Igor. 1994. *Državna ureditev Slovenije*. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije.
- 39.) Kristan, Ivan. 1996. Državni svet in dvodomnost parlamenta. V: *2. strokovno srečanje pravnikov javnega prava*. Ljubljana: Institut za javno upravo.
- 40.) --- 1997. Odložilni veto Državnega sveta. V: *Javno pravo v procesu približevanja Evropski uniji*. Ljubljana: Institut za javno upravo.
- 41.) --- 2002. Dvodomnost - demokracija in vloga civilne družbe. V: *Raziskava vpliva drugih domov na razvoj demokracije in vlogo civilne družbe (tretje srečanje združenja evropskih senatov Ljubljana 28. junij 2002)*. Ljubljana: Državni svet Republike Slovenije.
- 42.) Lijphart, Arend. 1984. *Democracies. Patterns of Majoritarian and Consensus Government. Twenti-one Countries*. New Haven, London: Yale University Press.
- 43.) Lukšič, Igor. 1991. Parlamentarizem in korporativizem. V: *Parlamentarizem: dileme in perspektive: Zbornik referatov*, ur. Kranjc Stane. Ljubljana: Slovensko politološko društvo.
- 44.) --- 1993. Državni svet Republike Slovenije. V: *Problemi konsolidacije demokracije. Zbornik referatov*, ur. Fink-Hafner Danica. Ljubljana: Slovensko politološko društvo.

- 45.) --- 1994. *Liberalizem versus korporativizem*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- 46.) --- 1996. Korporativni državni svet. V: *Slovenski parlament – izkušnje in perspektive*, ur. Brezovšek Marjan. Ljubljana: Slovensko politološko društvo.
- 47.) --- 1997. Onkraj politične mehanike V: *Kaj je politika?*, ur. Bibič Adolf. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče
- 48.) --- 2001. *Politični sistem Republike Slovenije: Očrt*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče
- 49.) Marega, Milena in Šepec, Mateja, ur. 1998. *Vloga in financiranje NVO : možnosti za izboljšanje političnih, zakonskih, finančnih pogojev delovanja nevladnih organizacij: Zbornik strokovnih prispevkov, Fiesa 97*. Ljubljana: Regionalni center za okolje za vzhodno in srednjo Evropo.
- 50.) Markič, Boštjan. 1991. Slovenski parlament v nastajanju. V: *Slovenski parlament – izkušnje in perspektive: Zbornik referatov*, ur. Brezovšek Marjan. Ljubljana: Slovensko politološko društvo.
- 51.) Olson, David. 1994. *Democratic Legislative Institutions: A Comperative View*. New York: M.E. Sharp, Inc.
- 52.) Patterson, E. Thomas. 1990. *The American Democracy*. New York: McGraw Hill.
- 53.) Pitamic, Leonid. 1927. *Država*. Ljubljana: Družba svetega Mohorja.
- 54.) Rakočevič, Slobodan in Bekeš, Peter. 1994. *Državna uprava: vloga, položaj, delovanje*. Ljubljana : Uradni list Republike Slovenije.

- 55.) Ribičič, Ciril. 1991. Način oblikovanja in struktura parlamenta Republike Slovenije: razvoj, aktualni problemi in dileme glede prihodnje ureditve. V: *Parlamentarizem*, ur. Kranjc Stane. Ljubljana: Slovensko politološko društvo.
- 56.) --- 1996. Slovenski parlament včeraj, danes in jutri. V: *Slovenski parlament – izkušnje in perspektive: Zbornik referatov*, ur. Brezovšek Marjan. Ljubljana: Slovensko politološko društvo.
- 57.) Robertson, David. 1993. *The Penquin Dictionary of Politics*. London: Penquin Books.
- 58.) Ude, Lojze, Grad, Franc, Cerar, Miro. 1992. *Ustava Republike Slovenije z uvodnim komentarjem*. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije.
- 59.) Uršič, Sonja in Jan, Zoltan, ur. 2000. *Zbornik prispevkov iz razprave s tezami za predlog zakona za ureditev rabe slovenščine kot uradnega jezika*. Ljubljana: Državni svet Republike Slovenije.
- 60.) --- 2001. *Zbornik prispevkov iz razprave s predlogom zakona o psihološki dejavnosti*. Ljubljana: Državni svet Republike Slovenije.
- 61.) Uršič, Sonja in Vodopivec Franc, ur. 2000. *Državni svet med civilno družbo in politiko: Zbornik prispevkov in razprave*. Ljubljana: Državni svet Republike Slovenije.
- 62.) ---- 2001. *Razvojna inteligenca pred volitvami 2000: Zbornik prispevkov iz razprave*. Ljubljana: Državni svet Republike Slovenije.
- 63.) Vončina, Boža. 1996. Civilna družba in zakonodajni proces. V: *Slovenski parlament – izkušnje in perspektive: Zbornik referatov*, ur. Brezovšek Marjan. Ljubljana: Slovensko politološko društvo.

64.) Zajc, Drago. 1991. Politična modernizacija in transformacija slovenskega parlamenta. V: *Slovenski parlament – izkušnje in perspektive: Zbornik referatov*, ur. Brezovšek Marjan. Ljubljana: Slovensko politološko društvo.

65.) --- 1999. Institucionalizacija slovenskega državnega zbora – proceduralni standardi, vodenje in distribucija moči v procesu odločanja. V: *Mednarodna konferenca Parlamentarno vodenje: Zbornik referatov*, ur. Zajc Drago. Ljubljana: Državni zbor Republike Slovenije.

66.) --- 2000. *Parlamentarno odločanje*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

67.) Žagar, Mitja. 1996. Parlamenti v demokratičnem procesu: demokratizacija v Sloveniji in drugih srednje in vzhodno evropskih državah. V: *Slovenski parlament – izkušnje in perspektive: Zbornik referatov*, ur. Brezovšek Marjan. Ljubljana: Slovensko politološko društvo.

Članki:

1.) Bitenc, Pengov Tina. 2000. Kaj delajo preiskovalne komisije?. *Parlamentarec: časopis Državnega zbora Republike Slovenije*, št. 2 (februar 2000).

2.) Bučar, France. 1991. Preoblikovanje slovenskega Državnega zbora. *Teorija in praksa*. št. 5-6/91

3.) --- 1997. Spremembe ustavnih temeljev s provizoriji. *Delo. Sobotna priloga*, (12. 4.)

4.) --- 1999a. Popolnoma isto kot nekoč, le ... *Večer*, str. 37 (6. 3.)

5.) --- 1999b. Moskvo je zamenjal Bruselj. *Večer*, str. 36 (6. 3.)

6.) Cerar, Miro. 1993. Status državnega sveta. *Pravna praksa*, št. 14/93.

- 7.) --- 1996. Kako lahko 30 poslancev izigra volivce. *Večer*, str. 35 (15. 6.)
- 8.) --- 1998. Ustavna kontinuiteta. *Parlamentarec: časopis Državnega zbora Republike Slovenije*, št. 3
- 9.) *Delo*, 11.5.2005, str. 2 Novela zakona o državnem svetu - Predsednik državnega sveta brez plače enak med enakimi
- 10.) *Delo*. 2010. Uredniki in novinarji pri predsedniku. str. 2 (8. 1.)
- 11.) *Dnevnik*. 2009. Politikom manjka državniški pristop. str. 4 (6.11.)
- 12.) Fink-Hafner, Danica. 1991. Odprtost parlamenta za družbene pobude kot kazalec njegove modernosti: nekatere predhodne ugotovitve. *Teorija in praksa*, št. 3-4/1991.
- 13.) Gaspari, Milan. 1991. O pojmu pravne države. *Teorija in praksa*, let 28. št. 10-11, str. 1318-1325.
- 14.) Grad, Franc. 1991. Oblikovanje drugega doma predstavniškega telesa. *Teorija in praksa*, št. 5/6-91, str. 675-578.
- 15.) --- 1995. Nekatere značilnosti razmerij med državnim zborom, državnim svetom, predsednikom republike in vlado. *Javna uprava*, št. 4/95.
- 16.) Hainz, Primož. 2005. Prejeli smo, Odziv na članek. *Delo*, str. 2 (18. 5.)
- 17.) Igljučar, Albin. 1991. Slovenski parlament kot zakonodajalec. *Teorija in praksa*, št. 3-4/91.
- 18.) --- 1993. Zakonodajni postopek v Državnem zboru. *Pravnik*, št. 11-12/93.

- 19.) Kristan, Ivan. 2005. Gostujoče pero, Skrivalnice ministra Gregorja: protiustavnost ali nepotrebnost? *Delo*, str. 5 (19.5).
- 20.) Lukšič, Igor. 1992. Preoblečeni korporativizem na Slovenskem. *Časopis za kritiko znanosti*, Let. 20, št. 148/149, str. 47-56.
- 21.) *Pravna praksa*. 2001. O ustavnih spremembah in reformi zakonske ureditve Ustavnega sodišča Republike Slovenije, Okrogla miza na PF (št. 1).
- 22.) Poročevalec Državnega sveta Republike Slovenije. 2002/4. *Perspektive dvodomnosti*. Ljubljana: Državni svet Republike Slovenije.
- 23.) *Reporter*. 2009. Intervju z dr. Rajkom Pirnatom, dekanom Pravne fakultete. Položaj Slovenije glede reševanja meje s Hrvaško ni dober. str. 40 (2.3.)
- 24.) Sklepi, sprejeti na podlagi javne razprave na temo Biogoriva in zanesljivost oskrbe z gorivi, 46. seja DS, dne 13.9.2008. 2000. *Poročevalec Državnega sveta*, letnik XIV, št. 14 (18. september)
- 25.) Svetličič, Marjan. 2000. Shizofren odnos med politiko in gospodarstvom – spremljevalec tranzicije? *Teorija in praksa*, Letn. 37, št. 3, str. 526-535.
- 26.) Štrus, Dušan. 2002. Predstavitev mnenj slovenskih ustavnih teoretikov o položaju Državnega sveta Republike Slovenije. *PAMFIL* 1/2002, str. 44-47
- 27.) Uršič, Sonja. 1998. Ugodnosti in obveznosti ob vključevanju v EU. *Parlamentarec: časopis Državnega zbora Republike Slovenije*, št. 5.
- 28.) Uršič, Sonja. 2000. Strpno in konstruktivno o jezik. *Parlamentarec: časopis Državnega zbora Republike Slovenije*, leto V, št. 6, str. 10-11.

29.) Zajc, Drago. 1990. Oblikovanje parlamenta in vprašanje eno- ali dvodomnosti. *Teorija in praksa*, št. 12/90.

30.) Zver, Milan. 1992. Korporativizem v slovenski politični misli v 20. in 30. letih. *Časopis za kritiko znanosti*, Let. 20, št. 148/149, str. 37-45.

31.) Večer. 2009. S pravniki nad pravnike. str. 22 (6. 8.)

32.) VEČ, Tednik časopisne hiše DELO. 2005. Kdaj bo konec sveta? Št. 10, stran 8-12 (11.3.)

33.) Žurman, Lilijana. 1998. Slovenija med najbolj usposobljenimi državami za vstop v EU. *Parlamentarec*, št. 5.

Uradni viri:

1.) Državni svet Republike Slovenije. Interesna skupina negospodarskih dejavnosti. 2004. *Poročilo o sodelovanju v zakonodajnem postopku sprejemanja zakona o dohodnin*,. 19.5.

2.) Državni svet Republike Slovenije. *Izjava o navedbah nasprotnega udeleženca v zvezi z Dopisom Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-294/07, z dne 27.01.2009*. 16.2.2009.

3.) Državni svet Republike Slovenije. Komisija za mednarodne odnose in evropske zadeve 2008. *Mnenje k Poročilu o predsedovanju Slovenije Svetu EU in 1. januarja do 30. junija 2008*, 15.7.

4.) Državni svet Republike Slovenije. *Zapisnik 96. seje Državnega sveta Republike Slovenije*, 24. 9. 1997

- 5.) Državni svet Republike Slovenije. *Zapisnik 98. seje Državnega sveta Republike Slovenije*, 11.11.1997
- 6.) Državni svet Republike Slovenije. *Zapisnik 6. seje Državnega sveta Republike Slovenije*, 10. 3.1998
- 7.) Državni svet Republike Slovenije. *Zapisnik 47. seje Državnega sveta Republike Slovenije*, 28. 12. 1999
- 8.) Državni svet Republike Slovenije. *Zapisnik 81. seje Državnega sveta Republike Slovenije*, 4. 12. 2002
- 9.) Državni svet Republike Slovenije. *Zapisnik 30. seje Državnega sveta Republike Slovenije*, 16. 2. 2005
- 10.) Državni zbor Republike Slovenije. *Dopis št. 008-01/04-1 Predsednika Državnega zbora Franceta Cukjatija predsedniku Državnega sveta Janezu Sušniku*, 22.3.2005.
- 11.) Državni zbor Republike Slovenije. 2000. *Poročilo o delu Državnega zbora v mandatnem obdobju 1996 - 2000*. Ljubljana: Državni zbor Republike Slovenije.
- 12.) Državni zbor Republike Slovenije. 2000. *Poročilo o poteku in ugotovitvah preiskave ter razlogih zaradi katerih parlamentarna preiskava Preiskovalne komisije o sumu zlorabe javnih pooblastil za vzroke, okoliščine in posledice dogodkov na kapitalskem trgu v marcu 1996 in uresničevanju zakonskih nalog Agencije za trg vrednostnih papirjev v obdobju 1995-1997, vključno z vsemi njenimi organi*. Ljubljana: Državni zbor republike Slovenije.
- 13.) Koalicijski sporazum o sodelovanju v Vladi Republike Slovenije, ki so ga sklenile: LDS, ZLSD, SLS+SKD Slovenska ljudska stranka in DeSus 2000.

- 14.) Ministrstvo za javno upravo Republike Slovenije. 2005. *Predlog odgovora na poslansko vprašanje poslanca Državnega zbora Republike Slovenije Mirana Potrča v zvezi z delovanjem Državnega sveta Republike Slovenije št. 04-9/2005/1, 7. 3.*
- 15.) Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. *U-I-244/99*, z dne 15. 6. 2000, Uradni list RS št. 59/2000
- 16.) Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. *U-I-295/07-8*, z dne 22.10. 2008, Uradni list RS, št. 105/2008
- 17.) Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. *U-I-294/07-16*, z dne 2.7.2009, Uradni list RS, št. 55/2009
- 18.) Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. *U-I-248/08*, z dne 11. 11. 2009, Uradni list RS, št. 95/2009
- 19.) Poslovnik Državnega sveta Republike Slovenije (PoDS-1). Ur. I. RS 70/2008 (10. 11. 2005).
- 20.) Poslovnik Državnega zbora Republike Slovenije (PoDZ-1-UPB1). Ur. I. RS [92/07. \(10. 10. 2007\)](#).
- 21.) Poslovnik o parlamentarni preiskavi. Ur. I. RS 63/93. ([19. 11. 1993](#))
- 22.) Spremembe in dopolnitve Poslovnika Državnega sveta (PoDS-1A) Ur. I. RS, 73/2009. Dostopno prek:
<http://www.uradni-list.si/1/content?id=93759> (21. 9. 2009)
- 23.) Spremembe in dopolnitve Poslovnika o parlamentarni preiskavi (PoPP-A) Ur. I. RS. 33/2003. Dostopno prek:
<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200333@stevilka1352> (26. 1. 2010)

24.) Ukaz o razglasitvi Zakona o gospodarskih zbornicah (ZGZ) Ur. l. RS. 60/2006.
Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200660&stevilka=2537>

25.) Ustava Republike Slovenije (URS). Ur. l. RS [331/1991-I](#) Spremembe: Ur. l. RS, št. [42/1997](#), [66/2000](#), [24/2003](#), [69/2004](#), [69/2004](#), [69/2004](#), [68/2006](#)

26.) Zakon o državnem svetu Republike Slovenije (ZDSve-UPB1). Ur. l. RS [100/2005](#)
([10. 11. 2005](#))

27.) Zakon o državni upravi (ZDU-1-UPB4). Ur. l. RS 113/2005. Dostopno prek:
<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=2005113&stevilka=5007> (26. 1. 2010)

28.) Zakon o parlamentarni preiskavi (ZPPre). Ur. l. RS 63/93. Dostopno prek:
<http://www.dz-rs.si/index.php?id=101&sm=k&q=Zakon%2Bo%2Bparlamentarni%2Bpreiskavi&mandate=-1&unid=SZ|CF58659EE69E2779C125662B002924E4&showdoc=1> (26. 1. 2010).

29.) Zakon o referendumu in o ljudski iniciativi (ZRLI-UPB2). Ur. l. RS [26/2007](#) ([23. 3. 2007](#)).

30.) Zakon o sodelovanju med Državnim zborom in Vlado v zadevah Evropske unije (ZSDZVZEU). Dostopno prek:
<http://www.dz-rs.si/index.php?id=101&st=a&qt=v+zadevah+evropske+unije&mandate=-1&docid=6394&showdoc=1&unid=SZ|C12563A400338836C1256E630041B8C0> (26. 1. 2010)

31.) Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o gospodarski zbornici Slovenije (ZGZS-A) Ur. l. RS 19/2000. Dostopno prek:
<http://www.dz-rs.si/index.php?id=101&sm=k&q=Zakon+o+Gospodarski+zbornici+Slovenije+&mandate=-1&unid=SZ|C12563A400338836C1256888002A9212&showdoc=1> (26. 1. 2010)

32.) Zakon o ustavnem sodišču (ZUstS-UPB1). Ur. I. RS 64/07. Dostopno prek: <http://www.dz-rs.si/index.php?id=101&sm=k&q=zakon+o+ustavnem+sodi%C5%A1%C4%8Du&mandate=-1&unid=UPBID76501915D9EEB59C12572F9002F0E3E&showdoc=1> (26. 1. 2010).

Neobjavljeni viri:

1.) Kristan, Ivan. 1997. *Praksa in perspektive dvodomnosti – uradni referat o dvodomnosti*, Ljubljana, 25. – 27. 9. 1997.

2.) Kristan, Ivan. 2002. *Večina in prag udeležbe na referendumu, referat na posvetu*. Ljubljana, 11. 3. 2002.

3.) Parlamentarna skupina GLOBE - Slovenija. 2004. Mednarodna delavnica: Obnovljivi viri energije: Politični okvir in napredek v Sloveniji in Evropski uniji: Inicijative Slovenskega Parlamenta na področju obnovljivih virov energije "OVE". Ljubljana, 10.5.2004.

4.) Radio Europa, Novice 14. 1. 2008, termin 18:15, trajanje prispevka 1 min.

5) Štrus, Dušan. 1999. *Drugi domovi evropskih držav, Avstralije in Združenih držav Amerike*. Gradivo za posvet.

6.) Uršič, Sonja. 1997. *Državni svet Republike Slovenije – Sooblikovalec zakona o upravi*. Seminarska naloga.

Elektronski viri:

1.) Državni svet. 2002. Raziskava vpliva drugih domov na razvoj demokracije in vlogo civilne družbe, Srečanje Združenja evropskih drugih domov. Dostopno prek:

<http://www.ds-rs.si/2MO/dejavnost/MednarDejavnost/meeting/raziskava.pdf>

(26. 1. 2010)

2.) Seznami potrjenih kandidatur. Dostopno prek:

http://www.dvk.gov.si/DS2007/k_lokalni.pdf (31. 7. 2008)

http://www.dvk.gov.si/DS2007/k_funkcionalni.pdf (31. 7. 2008)

